

De staat van de lokale nieuws- en informatievoorziening 2022 – het burgerperspectief

Inhoud

Voorwoord	4
1. Samenvatting en conclusies	5
1.1 Samenvatting	5
1.2 Conclusies	10
2. Doel en opzet	12
3. Inleiding	14
3.1 Zorgen om lokaal aanbod	14
3.2 Het gebruik van lokale journalistiek sinds de beginfase van de digitale transformatie	15
3.3 Jongeren en personen met een migratieachtergrond	17
3.4 Gebruikte terminologie	18
3.5 Methode	19
3.6 Lokaal aanbod anno 2022	20
4. Interesse in actuele informatie over de gemeente	22
4.1 De in lokaal nieuws geïnteresseerde burger	22
4.2 Interesse in nieuws over de gemeente en het volgen van het nieuws	24
5. Gebruik lokale informatiebronnen	26
5.1 Gebruik informatiebronnen - bereik en frequentie	26
5.2 Diversiteit mediagebruik (aantal titels on-/offline bereik en frequentie)	30
5.3 Voorkeur voor informatiebronnen op lokaal niveau	32
6. Waardering lokale informatiebronnen	36
6.1 De lokaal geïnformeerde burger	36
6.2 Aanwezigheid betrouwbare en onafhankelijke bronnen in een gemeente	37
6.3 Zorgen over desinformatie op lokaal niveau	38
6.4 Journalistieke waarden	38
6.5 Waardering van de lokale journalistieke informatiebronnen	39
7. Interesse, gebruik en waardering naar geografische kenmerken	42
7.1 Gemeentegrootte	42
7.2 Provincie en streek	46
8. Interesse, gebruik en waardering naar leeftijd	50
8.1 Interesse, gevoel van verbondenheid en volgen van berichtgeving	50
8.2 Gebruik informatiebronnen	51
8.3 Voorkeur informatiebronnen en mediumtypen	54
8.4 Waardering informatiebronnen	56

9.	Interesse, gebruik en waardering van lokale informatiebronnen onder Nederlanders met migratieachtergrond	58
9.1	Nederlanders met migratieachtergrond die de taal machtig zijn en aan online onderzoek meewerken	58
9.2	Nederlanders met migratieachtergrond afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk	60
Bijlage		
1	Lijst met informatiebronnen per gemeente	64
2	Weekbereik journalistieke informatiebronnen per streek (in procenten)	84
3	Waarderingsindex per streek	86
4	Methode hoofdonderzoek lokale informatievoorziening (GfK)	87
5	Vragenlijst onderzoek lokale informatievoorziening (GfK)	93
6	Methode aanvullend mediabereiksonderzoek biculturele Nederlanders (Motivaction)	105
7	Vragenlijst mediabereiksonderzoek biculturele Nederlanders 2022	106
8	Literatuur	108
Colofon		110

Voorwoord

Het voorliggende rapport brengt in kaart welke lokale en regionale media de Nederlandse burger gebruikt om te weten te komen wat zich in de eigen gemeente afspeelt. Naast gebruik is ook de interesse in lokaal nieuws en de waardering van de gebruikte bronnen gemeten. Niet eerder is het gebruik van lokale informatiebronnen voor alle online en offline geconsumeerde mediakanalen in deze omvang en representatief voor alle streken in Nederland in kaart gebracht.

We realiseren ons dat dit rapport zeer veel informatie bevat. Vanwege het inhoudelijke belang en onze onafhankelijke positie presenteren we de bevindingen in hun volle breedte. Doel van het onderzoek is een basis te bieden voor het toezicht door het Commissariaat voor de Media en de discussie over lokale media te voeden met kennis.

Omdat dit rapport een crossmediaal inzicht in informatiebronnen op lokaal en regionaal niveau biedt, wordt in een volgend rapport nader ingegaan op specifieke (beleids-)vragen die op dit moment leven over de lokale publieke omroep. Het rapport Lokale media: niet te missen uit 2020 besteedt veel aandacht aan de functie en financiering van de lokale publieke omroepen. Op dit moment wordt het beleid en de financiering van de lokale publieke omroepen herzien.

Het onderhavige onderzoek kan antwoorden leveren op de vraag welke lokale omroepen het 'goed doen' in termen van bereik en waardering en in hoeverre respondenten een voorkeur hebben voor deze informatiebron. Dit extra rapport verschijnt naar verwachting voor de zomer van 2023.

Het voorliggende rapport is een eerste analyse. We plaatsen waar mogelijk de resultaten in de context van eerder onderzoek, al is er weinig vergelijkbaar onderzoek beschikbaar. Gezien het belang van het onderwerp bevelen we aan het voorliggende onderzoek op een gegeven moment te herhalen en in de tussentijd de ontwikkeling van het aanbod te monitoren.

De onderzoeksopzet en alle relevante bevindingen worden met de sector en alle geïnteresseerden gedeeld. Een begeleidingscommissie met wetenschappelijke en beleidsmatige expertise heeft de onderzoeksopzet beoordeeld. Ook heeft zij het onderzoeksrapport vervolgens kritisch gelezen en constructief bijgestuurd. We zijn veel dank verschuldigd aan

- Joachim Thissen, senior beleidsadviseur Media en Film, Raad voor Cultuur (RVC),
- Klaus Schönbach, emeritus hoogleraar Communicatiewetenschap,
- Maarten Glorie, beleidsmedewerker directie Media en Creatieve Industrie, afdeling Mediabeleid, ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW),
- Marcel Broersma, hoogleraar Media en Journalistieke Cultuur, Rijksuniversiteit Groningen (RUG), en
- Quint Kik, onderzoekscoördinator, Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (SVDJ).

Naast deze begeleidingscommissie zijn ook interne en externe stakeholders in een vroeg stadium bij het onderzoek betrokken. De externe stakeholders zijn vertegenwoordigers van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), NDP Nieuwsmedia, de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) en de Stichting Regionale Publieke Omroepen (RPO). Zij hebben het onderzoeksproject vanuit hun praktijkkennis ondersteund, hebben kennisgenomen en konden zich vinden in de onderzoeksopzet en hebben waardevolle input geleverd waarvoor we heel dankbaar zijn.

1. Samenvatting en conclusies

De afgelopen jaren zijn de zorgen gegroeid dat de onafhankelijke en pluriforme lokale nieuws- en informatievoorziening onder druk staat. Het te verwachten gevolg is dat burgers op termijn onvoldoende geïnformeerd zijn over wat zich afspeelt in hun directe omgeving. Als men onvoldoende geïnformeerd is, kan men ook geen weloverwogen keuze maken tijdens gemeenteraadsverkiezingen.

Wat opvalt is dat de zorgen vaak op aannames of voorbeelden zijn gebaseerd en niet op een door feiten onderbouwde blik op het geheel. Al komt uit eerder onderzoek een beeld naar voren dat in kleine en middelgrote gemeenten minder lokale nieuwsberichten beschikbaar zijn dan in de grootste gemeenten¹, hebben de uitgevoerde onderzoeken met nadruk op de aanbodkant van de media tot nu toe geen echte witte vlekken laten zien. Maar een belangrijke vraag is of het aanbod voldoet aan de behoefte en voorkeur van de burger en dus ook wordt gevonden en gebruikt. Het doel is een burger die weet wat in zijn of haar gemeente speelt; ook op politiek vlak. Daarvoor is een onafhankelijk en pluriform aanbod absoluut een voorwaarde, maar is interesse in en gebruik van de lokale informatiebronnen onmisbaar.

In dit rapport wordt interesse in, gebruik en waardering van lokale informatiebronnen vanuit het burgerperspectief anno 2022 in beeld gebracht. De resultaten zijn gebaseerd op een groot onderzoek met een representatieve steekproef van ruim 10.000 burgers van 16 jaar en ouder verdeeld over heel Nederland.

Allereerst worden de mate van interesse in wat er in de eigen gemeente speelt ontleed en de factoren die hieraan bijdragen bekeken. Daarna wordt in kaart gebracht welke informatiebronnen burgers met welke frequentie raadplegen en aan welke informatiebronnen qua afzender en mediumtype zij de voorkeur geven. Vervolgens focust de analyse zich op de waardering van het aanbod. Ten slotte worden alle onderwerpen nader bekeken

op basis van geografische kenmerken en specifieke doelgroepen, zoals jongeren en burgers met migratieachtergrond.

Dit rapport heeft – mede omdat het onderwerp voor het eerst op deze schaal is onderzocht – een sterk beschrijvend karakter. In deze samenvatting komen de voornaamste bevindingen aan bod en worden ook conclusies getrokken.

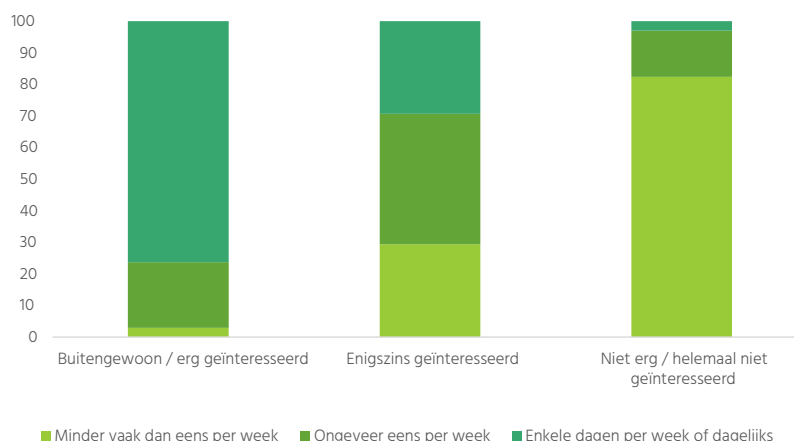
1.1 Samenvatting

Interesse

Nederlanders zijn over het algemeen geïnteresseerd in lokaal nieuws. 46 procent geeft aan buitengewoon of erg geïnteresseerd te zijn in wat er in de gemeente zoal speelt. Nog eens 43 procent is enigszins geïnteresseerd. Slechts een zeer klein deel van de burgers geeft aan helemaal niet (2 procent) of niet erg (9 procent) geïnteresseerd te zijn.

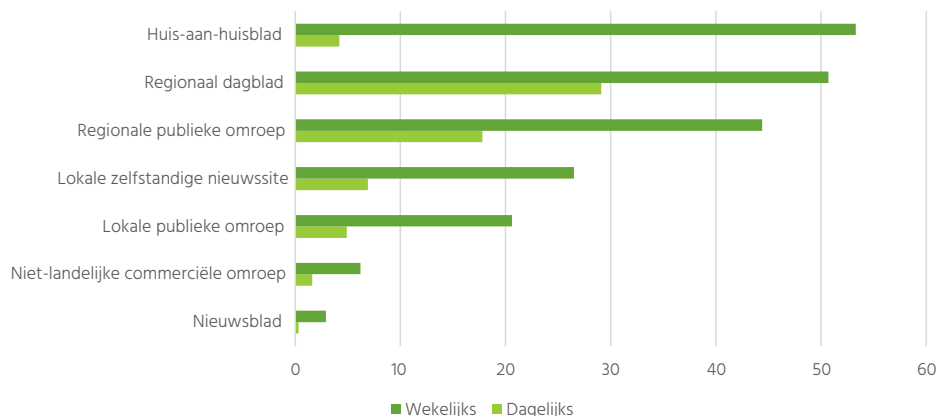
Minder geïnteresseerde burgers hebben een voorkeur voor nieuws uit hun directe omgeving, de buurt of wijk in plaats van de gemeente. Sterker geïnteresseerden zijn ook in de gehele gemeente en omliggende gemeenten geïnteresseerd. De onderwerpen waar de grootste belangstelling naar uitgaat in de eerste maanden van 2022 zijn veiligheid en justitie, natuur en milieu, zorg en welzijn, bouw, infrastructuur en verkeer, en economie.

Frequentie gebruik naar interesse in gemeentenieuws

¹ Bron: <https://www.svdj.nl/wp-content/uploads/2020/11/Rapport-Nieuwsvoorziening-in-de-Regio.pdf>, pag. 47 ff

Gebruik journalistieke informatiebronnen

Er is uiteraard een overduidelijke relatie tussen interesse in wat er in de eigen gemeente speelt en het volgen van de berichtgeving over de gemeente. Hoe geïnteresseerder men is, hoe vaker men de berichtgeving volgt.

Als reden voor het slechts incidenteel volgen van het lokale nieuws geeft bijna drie kwart persoonlijke redenen aan: geen behoefte, te weinig interesse of tijd. Gebrek aan aanbod of kritiek aan het aanbod, zoals eenzijdige berichtgeving, zijn de uitzondering. Slechts een klein deel van de in lokale gebeurtenissen geïnteresseerde Nederlanders maakt relatief weinig gebruik van lokale informatiebronnen, omdat de berichtgeving te negatief of voor hen moeilijk te volgen is.

Gebruik

De manier waarop burgers zich informeren over alles wat in de gemeente speelt, blijkt duidelijk te verschillen van de manier waarop men zich over nationaal en internationaal nieuws informeert. Op lokaal niveau wordt meer gebruikgemaakt van nieuwssites of -apps (inclusief verzamelsites) en papieren kranten, maar aanzienlijk minder van televisienieuws. Het grootste verschil zien we bij persoonlijke gesprekken. Een groot deel haalt informatie over de gemeente uit persoonlijke gesprekken. In het geval van landelijk en internationaal nieuws is dat slechts een klein deel.

De lokale journalistieke informatiebronnen, die door de meeste mensen tenminste ééns per jaar worden gebruikt, zijn achtereenvolgens het huis-aan-huisblad, de regionale publieke omroep en het regionale dagblad. Op enig afstand volgen zelfstandige nieuwssites en de lokale publieke omroep. Voor de dagelijkse informatievoorziening is het regionale dagblad de voornaamste journalistieke bron, gevolgd door de regionale publieke omroep.

Opmerkelijk is dat het (gratis) huis-aan-huisblad er beter in slaagt dan alle andere media om ook minder geïnteresseerden te bereiken. 20 procent van de niet erg of helemaal niet geïnteresseerden wordt wekelijks toch door informatie uit het huis-aan-huisblad bereikt. De lokale publieke omroep bereikt wekelijks meer dan 30 procent van de geïnteresseerden, maar slaagt er in mindere mate in de ongeïnteresseerden te bereiken (5 procent wekelijks).

De verschillende journalistieke informatiebronnen worden vaak in combinatie gebruikt. Vooral geïnteresseerden gebruiken meerdere journalistieke bronnen. Het huis-aan-huisblad is de meest exclusieve bron. 18 procent van de respondenten die door een huis-aan-huisblad in een week worden bereikt, maken van geen andere lokale bron gebruik. Bij de andere journalistieke informatiebronnen is het exclusieve gebruik veel minder. Zo is het exclusieve gebruik van de lokale publieke omroep bijvoorbeeld 6 procent.

Het bereik en de gebruiksfrequentie van de informatiebronnen hangt sterk af van mediatypen die worden benut en uiteraard ook van hun verschijningsfrequentie. Het regionale dagblad wordt zowel online als ook op papier vaak dagelijks gebruikt. De regionale publieke omroepen bereiken via televisie veel burgers. Via radio is het bereik van de regionale publieke omroepen kleiner, maar het gebruik frequenter. Het huis-aan-huisblad is – zoals gezegd – gekenmerkt door het hoogste bereik op papier, maar met een lage frequentie. Gezien de verschijningsfrequentie niet onlogisch, maar ook via de bijbehorende websites is het bereik lager en de frequentie niet veel hoger. De zelfstandige nieuwssites – ook wel hyperlocals genoemd – en de lokale publieke omroep via televisie hebben een aanzienlijk bereik, maar verhoudingsgewijs met een lage frequentie. Van de niet-landelijke commerciële omroepen en ook van de nieuwsbladen wordt op heel Nederland bekeken door weinig Nederlanders gebruik gemaakt om zich over hun gemeente te informeren. Dit heeft wat nieuwsbladen betreft er vooral mee te maken, dat ze slechts in enkele gemeenten een rol spelen. In de gemeenten waar nieuwsbladen verschijnen, is het bereik nog wel substantieel.

Vooralsnog is ook het bereik van bovenstaande journalistieke informatiebronnen via de socialemediakanalen op heel Nederland beperkt.

Voorkeursbronnen

Als men één informatiebron moet kiezen die men als de meest belangrijke bron van lokaal nieuws beschouwt, dan kiest 25 procent voor het huis-aan-huisblad en 20 procent voor een regionaal dagblad. De regionale publieke omroep staat op de derde plek met 13 procent en de informatie vanuit de gemeente op plek 4 met 10 procent. De zelfstandige nieuwssite en het persoonlijke gesprek volgen met 6 procent en de lokale publieke omroep bestempelt 5 procent van de burgers als belangrijkste bron.

Het persoonlijke gesprek en informatie van de gemeente zelf zijn echter de voornaamste bronnen voor mensen die nauwelijks in gemeentenuws geïnteresseerd zijn.

Top 3 belangrijkste journalistieke informatiebronnen

Huis-aan-huis blad (25 procent)

Regionaal dagblad (20 procent)

Regionale publieke omroep (13 procent)

Ruim 90 procent van degenen die het huis-aan-huisblad als belangrijkste informatiebron kiest, wil deze op papier lezen. Dit aandeel is bij regionale dagbladen niet eens 60 procent; bij deze informatiebron spelen de online en sociale mediakanalen een belangrijkere rol. Van de groep die de regionale of lokale publieke omroep als belangrijkste bron voor lokaal nieuws aanwijst, volgt ongeveer de helft de berichtgeving het liefst op de televisie. Er is echter ook een substantiële groep die er de voorkeur aan geeft om de berichtgeving van de publieke omroepen online of via sociale media te volgen.

Waardering lokale journalistieke informatiebronnen

Over het algemeen vinden Nederlanders dat ze goed geïnformeerd worden over actualiteiten in de gemeente. 1 op de 10 van de geïnteresseerden voelt zich niet goed geïnformeerd. Ook vindt men dat er (ruim) voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen aanwezig zijn (71 procent van de geïnteresseerden en 33 procent van de niet geïnteresseerden). Hierbij aansluitend zijn de zorgen over desinformatie op lokaal niveau aanzienlijk kleiner dan op landelijk niveau. Dat 15 procent van de respondenten aangeeft dat er onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke informatiebronnen

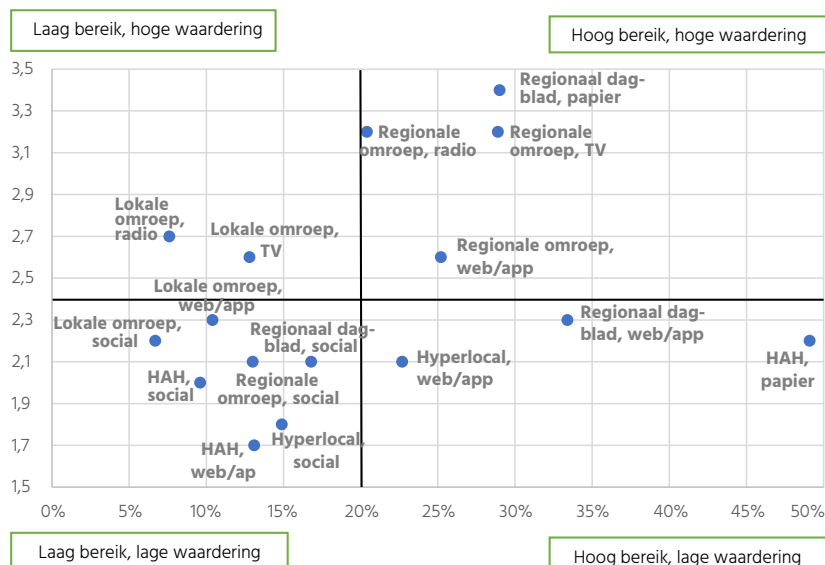
zijn, moet desondanks onze aandacht hebben.

De gebruiker heeft ook waardering voor de journalistieke kernwaarden van de lokale journalistieke informatiebronnen. De regionale publieke omroepen en de regionale dagbladen worden het beste beoordeeld. De betrouwbaarheid van deze bronnen wordt hoog ingeschat, evenals hun volledigheid en onafhankelijkheid. Op pluriformiteit scoren de regionale en lokale media net iets minder positief. De kritische houding van bronnen krijgt relatief gezien de laagste score. Al is de groep die aangeeft dat ze de kritische houding onvoldoende vinden vrij beperkt met 13 procent. Alles bij elkaar genomen krijgt het regionaal dagblad op de waarden onafhankelijkheid, kritische houding en pluriformiteit de hoogste waardering, de regionale publieke omroepen scoren op volledigheid, verdieping en betrouwbaarheid nog hoger dan het regionaal dagblad. De zelfstandige lokale nieuwssites worden gemiddeld het minst positief op de diverse journalistieke waarden beoordeeld; de huis-aan-huisbladen niet veel beter. De lokale publieke omroepen scoren op televisie en radio iets boven gemiddeld.

Kijken we samenvattend naar welke informatiebronnen een hoog bereik realiseren en ook meer dan gemiddeld hoog worden gewaardeerd, dan steken de regionale publieke omroepen (op televisie, maar ook online en op de radio) en het regionale dagblad op papier met hun nieuws over de gemeente boven de rest uit. De digitale kanalen van de informatiebronnen worden doorgaans minder positief gewaardeerd en vele hebben ook een relatief laag bereik.

Overigens voelen mensen die niet of nauwelijks in actualiteiten uit de gemeente geïnteresseerd zijn zich niet alleen door de lokale media minder goed geïnformeerd over wat er in hun gemeente speelt, zij hebben ook veel minder waardering voor de lokale media

Weekbereik versus waardering

Gemeentegrootte

Er is maar één landelijk nieuwsecosysteem, maar er zijn vele lokale nieuwsecosystemen; in grote steden soms zelfs op wijkniveau. Uit de analyse van het aanbod van informatiebronnen dat ten minste in enige mate nieuws over lokale gebeurtenissen brengt, blijkt dat – helemaal plausibel – het aanbod in aantallen bronnen toeneemt naarmate het aantal inwoners per gemeente stijgt. Vooral het aantal zelfstandige lokale nieuwssites en huis-aan-huisbladen groeit.

Interesse en verbondenheid verschillen weinig tussen grote en kleine gemeenten. Zoals te verwachten, neemt het aandeel dat vooral in de buurt, wijk of het stadsdeel geïnteresseerd is met toenemend inwoneraantal toe. In de grote steden zijn 4 van de 10 burgers vooral in een deel van hun woonplaats geïnteresseerd; in kleine gemeenten maar 10 procent. Ook verschilt de interesse in onderwerpen. In kleine gemeenten zijn zorg en welzijn belangrijk, terwijl in de drie grootste steden meer interesse is in minderheden, kunst, cultuur en uitgaan.

Wat tussen kleine en grote gemeenten ook verschilt, is het bereik dat alle lokale journalistieke informatiebronnen tezamen hebben. Zowel wekelijks als dagelijks bereiken de regionale en lokale media in kleinere gemeenten een groter aandeel inwoners. Het zijn de van oorsprong papieren media die hiervoor verantwoordelijk zijn. Het huis-aan-huisblad bereikt per week in kleinere gemeenten gemiddeld 60 procent. In de drie grote steden is dat maar 32 procent, ondanks dat er meer bladen aanwezig zijn. Ook het regionale dagblad wordt per week in kleinere gemeenten door meer mensen gelezen. Wat betreft het aandeel burgers dat door de regionale publieke omroepen of de zelfstandige nieuwssites worden bereikt, zijn er nauwelijks verschillen tussen kleinere en grotere gemeenten. De lokale publieke omroep doet het vooral in Amsterdam heel goed.

Alles bij elkaar genomen geven bewoners van kleinere gemeenten aan vaker gebruik te maken van informatie over hun gemeente. Dat blijkt ook uit het gerealiseerde hogere weekbereik met minder verschillende titels. Men voelt zich beter geïnformeerd dan bewoners van grotere gemeenten, hoewel de mate van

verbondenheid met grote en kleine gemeenten nauwelijks verschilt. De voorkeur voor een medium hangt in sterke mate samen met het aanbod en de media die men zelf gebruikt. De gratis kranten genieten bijvoorbeeld de voorkeur van burgers uit kleinere gemeenten. Televisie is eerder het voorkeursmedium binnen de grotere gemeenten.

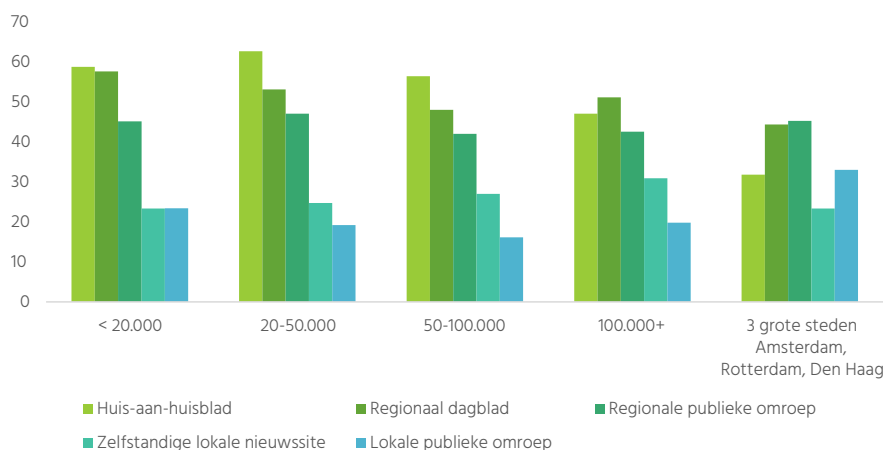
Provincies

Op het niveau van de provincies zien we duidelijke verschillen tussen de verbondenheid met de gemeente. Het aandeel dat zich (heel) erg verbonden voelt met de gemeente is in Overijssel, Noord-Holland en Zeeland aanzienlijk hoger dan in Flevoland, Gelderland, Drenthe of Friesland.

Het bereik van lokale media verschilt ook tussen provincies. Overijssel, Groningen en Friesland en Drenthe behalen het hoogste weekbereik. Limburg laat een verhoudingsgewijs laag weekbereik zien, maar is nummer 3 als het om dagbereik gaat. Ook Utrecht en Noord- en Zuid-Holland hebben een vrij laag weekbereik. Interessant is ook Flevoland, met het laagste dagbereik en een verhoudingsgewijs hoog weekbereik. Het verschil in verbondenheid en aanbod journalistieke informatiebronnen zijn twee verklarende factoren.

Waar traditioneel regionale dagbladen het moeilijk hadden – zoals in Flevoland waar in 2009 maar 19 procent van de totale dagbladoplage afkomstig was van regionale dagbladen² – is het dagbereik laag, maar het bereik van huis-aan-huisbladen en zelfstandige nieuwssites hoog. Ook het bereik van lokale publieke omroepen is hoog. In Limburg – hier was in 2009 het aandeel van de regionale dagbladen in de totale oplage van dagbladen 79 procent – is het bereik van regionale dagbladen verhoudingswijs hoog. Dit is mede het geval omdat huis-aan-huisbladen in Limburg nog nauwelijks worden verspreid. Hierdoor is het bereik van huis-aan-huisbladen in Limburg dan ook het laagst. Het weekbereik van de regionale publieke omroepen via televisie toont het al bekende beeld: In Groningen – waar de regionale publieke omroep in 2009 het hoogste marktaandeel op de radiomarkt en het op een na hoogste marktaandeel op de televisiemarkt van alle regionale omroepen haalde – bereikt de

Weekbereik journalistieke informatiebronnen naar gemeentegrootte

² Zie ook Mediamonitor 2009, p. 74.

regionale publieke omroep ook veel burgers met nieuws uit hun gemeente. In Noord-Holland – waar de lokale zender AT5 veel bereik haalt – is het aandeel het laagst. In Groningen – waar de regionale publieke omroep zeer gewaardeerd wordt en ook het meest gebruikt wordt als informatiebron over de gemeente – is de waardering van de lokale journalistieke informatiebronnen het hoogst; gevolgd door Overijssel en Flevoland. In Utrecht is de waardering van de lokale journalistieke informatiebronnen het laagst. Dat heeft niet alleen met de gebruikte bronnen te maken, maar vooral met het feit dat zowel de regionale publieke omroep als het regionale dagblad daar de minste waardering krijgen van alle provincies.

Leeftijd

Jongeren zijn minder geïnteresseerd in nieuws over wat er in de gemeente speelt. In de jongste leeftijdsgroep is net een derde buitengewoon of erg geïnteresseerd. In de oudste leeftijdsgroep 65+ is dat meer dan de helft. Ook voelen jongeren zich minder verbonden met de gemeente.

Als we naar de informatiebronnen kijken die jong en oud in de laatste twaalf maanden gebruikt hebben, zijn de verschillen klein. Ook jongeren – zeker de jongste groep die vaak nog bij hun ouders woont – komen nog weleens in aanraking met een regionaal dagblad, huis-aan-huisbladen en regionale en lokale publieke omroepen. Wat opvalt, is dat sociale media veel vaker een bron van informatie zijn voor deze groep. Jongeren gaan minder vaak op zoek naar informatie via bijvoorbeeld de website van de gemeente, maar wachten eerder op informatie via sociale media, online fora en socialemediagroepen.

Als het om een gemiddelde week gaat bereikt het huis-aan-huisblad slechts iets meer dan een derde van de groep 16 tot en met 34 jaar – de millennials (25+) en de Generatie Z (-24). In de oudste leeftijdsgroep is dit aandeel meer dan twee keer zo groot. Voor regionale dagbladen en de regionale publieke omroepen zijn de verschillen minder groot. Dat komt vooral doordat beide media de jongeren wel via online en sociale media bereiken.

Als de burgers hun voorkeur mogen uitspreken voor een mediumtype via welke ze geïnformeerd willen worden, worden de leeftijdsverschillen overduidelijk. Ouderen hebben een voorkeur voor een gratis of betaalde papieren krant of een nieuwsbrief. Hoe anders is de keuze van de jongste doelgroep.

De voorkeur van jongeren gaat minder uit naar papier of televisie, maar naar lokale informatie op socialemediakanalen. 42 procent van de Gen Z wil informatie op sociale media zien; in de oudste groep niet eens 10 procent. Voor de jongeren volgen de nieuwssites met behoorlijke afstand. Met de gratis papieren krant staat een oud mediumtype op de derde plek.

Migratieachtergrond

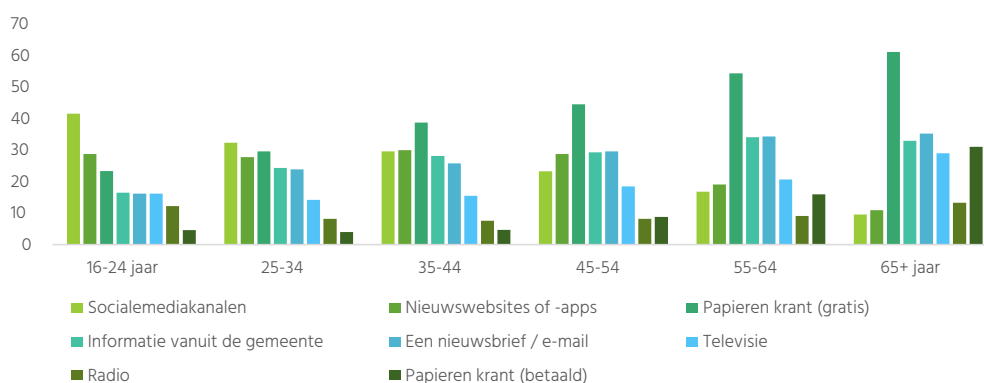
Onder Nederlanders met een migratieachtergrond, die regelmatig aan online enquêtes deelnemen en de taal goed machtig zijn, onderscheidt zich de interesse in lokaal nieuws nauwelijks van burgers zonder migratieachtergrond. 44 procent van hen volgt het lokale nieuws minstens een keer per week. Dit aandeel is maar 4 procentpunten lager dan het aandeel onder Nederlanders zonder migratieachtergrond.

Burgers met wortels in twee culturen afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk (TMSC), doen niet vaak mee aan online onderzoek en zijn deels ook het Nederlands niet goed machtig. Deze groep Nederlanders met migratieachtergrond zijn in mindere mate geïnteresseerd in lokaal nieuws dan Nederlanders zonder migratieachtergrond.

Hierbij hoort de kanttekening dat het aandeel dat ten minste enigszins geïnteresseerd is in wat er speelt in de gemeente onder Nederlanders met een Turkse migratieachtergrond van de eerste generatie naar de tweede generatie van 43 naar 53 procent toeneemt. Ook onder burgers met achtergrond in Marokko zien we een toename van 35 naar 46 procent. In de leeftijd tussen 35 en 49 jaar is de gemiddelde interesse van deze Nederlanders het hoogst. Opleiding speelt hier een belangrijke rol, de interesse in lokale gebeurtenissen neemt toe naarmate Nederlanders met een TMSC-achtergrond hoger zijn opgeleid.

Als Nederlanders behorend tot de groep TMSC interesse in lokale informatie hebben, dan zijn het vaak dezelfde onderwerpen waarin ze geïnteresseerd zijn. Vooral van de lokale en regionale publieke omroepen wordt meer gebruikgemaakt dan door geïnteresseerde burgers zonder migratieachtergrond. De tevredenheid met het informatieaanbod binnen de groep TMSC is niet veel lager dan de tevredenheid van Nederlanders zonder migratieachtergrond.

Voorkeur informatiebronnen (max. 3)

1.2 Conclusies

Het gaat op dit moment relatief goed met de lokale informatievoorziening, ten minste als we de burger zelf aan het woord laten. Nederlanders zijn over het algemeen best geïnteresseerd in wat in hun gemeente gebeurt, maken gebruik van het diverse aanbod aan informatie en zijn daarmee op zich ook tevreden. Drie pilaren vormen anno 2022 het fundament van de lokale informatievoorziening:

- het huis-aan-huisblad is het medium dat op papier door de brievenbus valt en wekelijks meer mensen met lokale informatie verzorgt dan elk ander medium. Het huis-aan-huisblad wordt weliswaar iets minder hoog gewaardeerd qua journalistieke kernwaarden, maar bereikt op papier zelfs de minder geïnteresseerde burger;
- het regionale dagblad is het medium dat – mede ook dankzij het online aanbod – dagelijks de meeste mensen met betaalde berichtgeving bereikt. Het zijn vaak de sterk geïnteresseerde burgers die gebruik maken van deze informatiebron;
- de regionale publieke omroep is de nummer 3 qua bereik, wordt minder frequent gebruikt dan dagbladen, maar evenzeer gewaardeerd.

Dat de burger in 2022 meestal tevreden is over het aanbod dat de verschillende lokale media in gemeenten bieden, betekent niet dat dit ook over tien jaar nog het geval zal zijn. De digitale transformatie gaat enorme gevolgen hebben voor de toekomst van aanbod aan en gebruik van lokale journalistieke informatiebronnen. Interesse is een belangrijke voorwaarde voor (toekomstig) gebruik, daarom vragen we ook aandacht voor maatregelen die interesse in gemeentenieuws onder bepaalde bevolkingsgroepen kunnen stimuleren.

De gevolgen van de digitale transformatie

Veel vaker dan op landelijk niveau maakt de burger in zijn gemeente nu nog gebruik van papier: het papieren regionale dagblad en vooral het huis-aan-huisblad op papier. Via huis-aan-huisbladen ontvangt de weinig in zijn gemeente geïnteresseerde burger nog wel een wekelijkse dosis aan lokale informatie en blijft zo op de hoogte van wat er in zijn of haar gemeente speelt. Wat opvalt is dat de verschillen tussen de provincies en tussen streken groot zijn. Daarvoor zijn goede redenen. Er zijn provincies waar de culturele identiteit met de regio nog ontwikkelpotentie heeft; denk aan Flevoland. Hier zijn de huis-aan-huisbladen bijzonder onmisbaar en informeren mensen zich vooral wekelijks over wat in hun gemeente gebeurt. De andere uitschieter is Limburg. Hier zijn de grote uitgevers gestopt met de verspreiding van huis-aan-huisbladen en informeren veel minder mensen zich wekelijks over wat er in hun gemeente speelt dan in andere provincies. Dan nog een voorbeeld uit Amsterdam, waar het grootste huis-aan-huisblad van Nederland, De Echo, de uitgever onvoldoende winst opleverde en eind 2019 stopte. De grote uitgevers hebben er herhaaldelijk op gewezen dat ze geen toekomst zien voor huis-aan-huisbladen, omdat het businessmodel niet meer werkt. De laatste jaren is het aanbod van huis-aan-huisbladen al behoorlijk uitgedund en het bereik gedaald³. De toekomst is behoorlijk onzeker, maar de lopende trends doen verwachten dat het aanbod en gebruik ook in de komende jaren verder gaan afnemen.

Het tot de dag van vandaag al gedaalde aanbod van huis-aan-huisbladen op papier kan de voorbode zijn van een grote verandering van het gehele lokale nieuwsecosysteem. De transformatie van analoog naar digitaal hangt sterk samen met een ander mediagebruik door jongeren. Verschillen in leeftijd en mediagebruik zijn van alle tijden, maar dat een deel van de bevolking is opgegroeid met informatietechnologie van het digitale tijdperk is een ontwikkeling van de laatste twee decennia. Voor media- en nieuwsgebruik maakt het veel uit of het lezen van een papieren dagblad en het kijken naar bepaalde radio- of televisieprogramma's tot je dagelijkse routine behoort, of dat iemand de hele dag op zijn smartphone zit. De verwachting is dat generaties geworteld in het digitale tijdperk hun mediagebruik niet substantieel gaan veranderen als ze ouder worden en eerder open staan voor nieuwe vormen van aanbod dan voor oude. Het voorliggende onderzoek bevestigt deze verwachting. De jongere leeftijdsgroepen hebben een duidelijke voorkeur voor digitale kanalen (sociale media en sites/apps) en op plek 3 de gratis krant.

De verschillende lokale journalistieke informatiebronnen – de huis-aan-huisbladen, nieuwsbladen, regionale en lokale publieke omroepen, regionale dagbladen en zelfstandige nieuwssites – dragen allen bij aan de democratische informatiefunctie, maar vullen hun rol voor de burgers op een eigen manier in. Ook zijn de verschillende mediumtypen televisie, radio en papier niet makkelijk uitwisselbaar. Inmiddels zijn bijna alle lokale informatiebronnen ook via digitale kanalen aanwezig; met wisselende kwaliteit en waardering. Om de gevolgen van de digitale transformatie voor de burger goed te kunnen beoordelen, moet daarom rekening worden gehouden met zowel het lokale nieuwsecosysteem in zijn geheel – met de verschillende informatiefuncties die door de diverse journalistieke informatiebronnen worden vervuld – als ook met de verschillende mediumtypen die de informatie transporteren. Beleidsvragen die hierbij spelen zijn:

- Hebben de huis-aan-huisbladen een toekomst? Voor het geval dat in een gemeente geen huis-aan-huisblad meer bestaat, wie zorgt dan voor een toegankelijke onbetaalde minimale dosis kwalitatief hoogwaardig lokaal nieuws in een week?
- Zijn de huidige lokale journalistieke informatiebronnen ook geschikt om in de toekomst voor voldoende lokale nieuwsberichtgeving en ook daar bijhorende achtergrond en analyse te zorgen?
- Via welke mediumtypen moet de informatie worden aangeboden om alle diverse segmenten van burgers te bereiken?

De lage interesse onder bepaalde bevolkingsgroepen

Interesse, aanbod en gebruik gaan hand-aan-hand. Enige mate van interesse in wat er op lokaal niveau gebeurt, is een voorwaarde om zich op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in een gemeente. Over het algemeen is deze interesse relatief hoog in Nederland. Wie het gebruik van lokale journalistieke informatiebronnen wil vergroten zou moeten nagaan in welke groepen de interesse laag is en hoe de belangstelling in lokaal nieuws onder (deze groepen) minder geïnteresseerden kan worden verhoogd.

³ Bron: <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/Mediamonitor-2021.pdf>, pag. 28

Twee redelijk omvangrijke groepen van minder in lokaal nieuws geïnteresseerden hebben we kunnen identificeren: jongeren en burgers met een migratieachtergrond. Van jongeren weten we al langer dat ze minder geïnteresseerd zijn in wat in hun gemeente speelt, maar de meesten zijn tenminste enigszins geïnteresseerd. Onder Nederlanders met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Caribische migratieachtergrond is het aandeel dat in actualiteiten uit de gemeente geïnteresseerd is nog lager dan onder jongeren. In deze groepen groeit met toenemende leeftijd de interesse in wat in een gemeente gebeurt wel in enige mate. Anders dan de meeste nieuwe migranten wonen Nederlanders afkomstig uit deze vier klassieke herkomstlanden vaak langer in Nederland en willen hier ook blijven wonen. Beleidsvragen die samenhangen met het bevorderen van interesse zijn:

- Kan de interesse in wat in de gemeente speelt onder jongeren worden gestimuleerd door digitale kanalen te gebruiken, bijvoorbeeld door jongeren in hun natuurlijke mediahabitat – de sociale media – in aanraking te laten komen met kwalitatieve lokale berichtgeving?
- Kan de interesse van Nederlanders met een migratieachtergrond worden gestimuleerd door bijvoorbeeld verbindend lokaal media-aanbod dat meer rekening houdt met hun biculturele leefwereld?

Voor beleidsvorming is meer onderzoek nodig

Welke gevolgen de digitale transformatie in de lokale nieuws-ecosystemen heeft en of het lukt de interesse in bepaalde bevolkingsgroepen te stimuleren, moet worden gemonitord. Van belang is te registreren hoe de interesse in lokale informatie, het gebruik van lokale informatiebronnen en de waardering voor lokale informatiebronnen zich ontwikkelen.

Voor dit onderzoek hebben we de ambitie gehad zoveel mogelijk titels die lokale informatie aanbieden te verzamelen. Een herhaling hiervan weerspiegelt tegelijkertijd ook de ontwikkeling van het aanbod aan informatiebronnen en geeft een antwoord op de vraag welke informatiebronnen verdwijnen en welke erbij komen. Maar dat een bepaalde informatiebron in een gemeente aanwezig is, zegt nog weinig over omvang en kwaliteit van de beschikbare informatie. Steekproefsgewijs kan met een bepaalde regelmaat een proefboring van omvang en kwaliteit van de berichtgeving worden gedaan. Ook hiervoor kan het voorliggende onderzoek op streekniveau en voor grotere gemeenten de relevante informatie leveren. Een aanvullende inhoudsanalyse maakt een uitspraak mogelijk in hoeverre de verschillende informatiebronnen hun nieuwsfunctie vervullen en in hoeverre ook achtergrond en analyse worden geleverd.

Te hopen blijft dat het voorliggende onderzoek geen eenmalig onderzoek is en samen met de inhoudsanalyses en regelmatige herhalingen kan laten zien hoe lokale nieuwsecosystemen de digitale transformatie doorstaan. Voor onderzoek naar lokale media is uitgebreide inhoudelijke kennis en onderzoeksexpertise nodig. Daarom streven we ernaar samen met andere organisaties de krachten te bundelen en een gezamenlijke onderzoeksagenda te ontwikkelen ter bevordering van de lokale journalistiek. Als het gezamenlijke belang van het bewaren van een hoogwaardige lokale informatievoorziening bij alle aanbieders van journalistieke informatiebronnen groter dan het eigen belang is, kan ook een grote coalitie van aanbieders, onderzoekers en beleidsmakers de digitale transformatie niet alleen monitoren maar ook sturen.

2. Doel en opzet

Een (lokale) democratie is gebaat bij het divers aanbod en gebruik van verschillende stemmen. Onderzoek in de afgelopen decennia heeft zich veelal gefocust op de aanbodkant van lokale informatiebronnen. Over de gebruikskant ontbreekt tot nu toe een gedetailleerd media-overkoepelend inzicht. Daarom heeft het Commissariaat voor de Media in 2021 in zijn toezichtbrief aangekondigd een grootschalig crossmediaal onderzoek naar lokaal mediagebruik op te zetten: “Naast bereik willen we de behoefte aan lokale journalistiek in kaart brengen en de burger verzoeken ook het functioneren van de verschillende media, waaronder de waakhondfunctie, te beoordelen. We gaan bij het opzetten van het onderzoek organisaties met expertise op het gebied van lokale journalistiek nauw betrekken.”⁴

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) wees er in zijn rapport Focus op functies uit 2004 op dat media beter niet op basis van mediumtypen, maar op basis van functies kunnen worden ingedeeld. Naast de nieuws- en opiniërende functie noemt de WRR nog andere belangrijke functies zoals kunst en cultuur, vermaak en reclame en voorlichting. De Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur noemen in hun rapport Lokale media: niet te missen uit 2020 naast de democratische functie, die vergelijkbaar is met de nieuws- en opiniefunctie, de verbindende, educatieve en culturele functies van lokale media.

De grootste maatschappelijke risico's voor pluriformiteit en onafhankelijkheid ziet de WRR voor de nieuws- en opiniërende functie. Dat geldt ook voor het nieuwsecosysteem van een gemeente. De centrale focus van dit rapport en het onderzoek waar het rapport op is gebaseerd, ligt dan ook op de analyse van de nieuws- en opiniefunctie vanuit het perspectief van de burger of – in de termen van de Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur – op de democratische functie. We kiezen ervoor om de verbindende en culturele functie van lokale media, oftewel participatie, burgermedia/community media en integratie buiten beschouwing te laten. De combinatie van beide functies in een onderzoek was praktisch niet uitvoerbaar geweest. Dit komt onder andere doordat de verschillende mediumtypen deze functies zeer verschillend invullen. Ook zou dit teveel hebben gevraagd van de respondent.

Doel van het onderzoek is het gebruik en waardering van, de behoefte aan en de interesse in informatiebronnen in kaart te brengen die (ook) over lokale gebeurtenissen berichten. Hieronder vallen bronnen die met een bepaalde regelmaat (meerdere keren per maand) worden geactualiseerd. Dat kunnen lokale journalistieke informatiebronnen zijn, zoals lokale edities

van regionale dagbladen, huis-aan-huisbladen, nieuwsbladen, regionale en lokale publieke omroepen of zelfstandige lokale online nieuwssites (ook wel hyperlocals genoemd⁵). Daarnaast brengen we het gebruik van andere bronnen, zoals gemeentelijke informatie en interpersoonlijke communicatie in kaart.

Het onderzoek dient de vraag te beantwoorden in hoeverre de lokale media⁶ anno 2022 hun democratische functie vervullen vanuit de gebruiker geredeneerd. Dat is een vraag die niet met ja of nee te beantwoorden is en die in verschillende dimensies uiteen valt. De leidende onderzoeksvragen zijn:

- In hoeverre zijn burgers geïnteresseerd in wat er in hun gemeente – ook op het gebied van politiek – speelt?
- Van welke lokale informatiebronnen maken burgers gebruik om zich te informeren wat in hun gemeente speelt en waar gaat hun voorkeur naar uit?
- Welke waardering hebben burgers voor de lokale media in termen van het voldoen aan democratische journalistieke waarden?
- Vindt men dat er voldoende betrouwbaar en onafhankelijk aanbod is?
- Welke verschillen zijn er ten aanzien van bovenstaande vragen te constateren tussen regio's en streken?
- Hoe verschilt interesse, gebruik en waardering tussen jong en oud en mensen met en zonder migratieachtergrond?

De structuur van dit rapport volgt de hierboven geformuleerde onderzoeksvragen.

In hoofdstuk 3 schetsen we de achtergrond, de zorgen die er zijn en de onderzoeken die tot nu antwoorden op vergelijkbare vragen over de situatie in Nederland hebben gegeven. Ook gaan we in op de methode en het aanbod aan lokale journalistieke

⁴ <https://www.cvdm.nl/over-het-cvdm/toezichtbrieven>

⁵ “websites met lokaal nieuws die niet verbonden zijn met een ander, veelal offline medium.” (bron: Journalismlab – Hyperlokale journalistiek: een inventarisatie van het lokale medialandschap in Nederland)

⁶ Daar waar we lokale media of informatiebronnen zeggen bedoelen we te allen tijde lokaal en regionaal georiënteerde media

informatiebronnen. in hoofdstuk 4 staat de interesse in wat er in een gemeente gebeurt centraal. Interesse blijkt een kernvariabele te zijn. Als mensen niet geïnteresseerd zijn, maken ze ook veel minder gebruik van het aanbod.

Vervolgens brengen we in kaart welke lokale informatiebronnen burgers⁷ met welke frequentie gebruiken om op de hoogte te blijven van wat er in de gemeente speelt; met de focus op politieke actualiteiten (hoofdstuk 5).

In hoofdstuk 6 gaan we nader in op de waardering van lokale media. Hoe beoordelen burgers hun lokale informatiebronnen? Hoe onafhankelijk en betrouwbaar worden lokale media ingeschat? Zijn de lokale informatiebronnen volgens de burgers in staat de waakhondfunctie voor de lokale democratie te vervullen?

Interesse, gebruik en waardering kunnen sterk verschillen afhankelijk van de gemeente of de regio waar iemand woont. Dit onderwerp wordt in hoofdstuk 7 uitgediept.

Het hier beschreven onderzoek omvat een grote diversiteit aan sociale groepen in de bevolking. Meer dan 70 procent is 35 jaar en ouder, en ongeveer 75 procent van de Nederlanders zijn in Nederland geboren en hebben ouders die ook in Nederland geboren zijn. Hoe verschilt interesse, gebruik en waardering van jonge generaties geworteld in het digitale domein ten opzichte van oudere generaties? En wat is het lokale mediagebruik onder personen met een migratieachtergrond? Worden zij wel in voldoende mate bereikt door de lokale media? Al deze vragen over doelgroepen komen aan bod in de hoofdstukken 8 en 9.

In de bijlage van dit rapport staan grotere tabellen met informatie op streekniveau. Ook een documentatie van de methode en de vragenlijst zijn te vinden in de bijlage.

⁷ Een burger is een lid van de bevolking van een staat of bijvoorbeeld een gemeente. Alleen natuurlijke personen kunnen burger zijn. In onze definitie is de burger woonachtig in Nederland en ouder dan 16 jaar.

3. Inleiding

“Goed functionerende lokale media zijn essentieel voor een gezonde democratie: ze houden de vinger aan de pols van het openbaar bestuur” schrijven de Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur in hun eind 2020 verschenen rapport Lokale media: niet te missen.⁸ De Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur stellen vast dat in grote delen van het land de lokale informatievoorziening bleekjes is en deze belangrijke pijler onder de lokale democratie dus niet, of niet stevig genoeg, aanwezig is. Naast de zorg om witte vlekken constateren de Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur het “gebrekkige bereik van lokale en regionale media”; ook in speciale doelgroepen, zoals jongeren en burgers met een migratieachtergrond. Deze constatering werd echter niet gestaafd door mediumtypeoverstijgend, onafhankelijk onderzoek. In het voorliggende rapport presenteren we een grootschalig actueel mediumtypeoverstijgend onderzoek naar interesse, gebruik en waardering van lokale media. Alvorens op de resultaten in te gaan, wordt kort een overzicht gegeven van de ons inziens belangrijkste literatuur⁹ over dit onderwerp van de afgelopen decennia.

3.1 Zorgen om lokaal aanbod

“De tijd dat papieren kranten bijna van deur tot deur in de brievenbus werden gestopt, is definitief voorbij (...) Cruciaal zal zijn of dagbladen erin slagen hun nieuwsnetwerk te gelde te maken voordat het te ver is uitgehold door bezuinigingen” schrijft Marcel Broersma, hoogleraar Journalistieke Cultuur en Media aan de Rijksuniversiteit Groningen, al in 2009 in een bijdrage over regionale journalistiek.¹⁰ Sindsdien is met name op de dagbladenmarkt veel veranderd. Onder andere de concentratie is enorm toegenomen. Op één uitzondering na – de Barnevelds Courant – zijn alle regionale dagbladen met hun lokale edities in handen van twee concerns: Mediahuis en DPG Media.

De gevolgen van de overnames zijn aanzienlijk. De bovenregionale berichtgeving van de regionale dagbladen lijkt verschaald. Of ook de regionale en lokale berichtgeving is verschaald, is nog niet onderzocht. Dat in verhouding tot het aantal zelfstandige titels het aantal lokale edities nauwelijks daalt, duidt niet op verschraling.¹¹ Op lokaal niveau bezuinigen de uitgevers op de huis-aan-huisbladen. Dat het bereik van de huis-aan-huisbladen in de laatste twee jaar terugloopt heeft vooral te maken met minder titels. Mediahuis heeft na de overname van de Telegraaf Media Groep de huis-aan-

huisbladen verkocht, omdat “dit portfolio onvoldoende rendabel is.”¹² Vervolgens is Mediahuis helemaal gestopt met huis-aan-huisbladen; ook in Limburg. In 2020 maakt Mediahuis bekend ook de NDC Mediagroep over te willen nemen. De Autoriteit Consument & Markt geeft hiervoor eind november 2020 groen licht. Net zoals na de overname van de TMG-kranten zoekt Mediahuis even later in april 2021 weer een koper voor 40 lokale kranten. Huub Wijfjes, mediahistoricus van de Rijksuniversiteit Groningen, beweert dat dit niet zou hoeven “Ze zijn rendabel te maken.”¹³

Wijfjes merkt ook op dat als deze kranten verdwijnen “we ons ernstige zorgen moeten maken over de informatievoorziening op lokaal niveau.”¹⁴ Wie controleert dan bijvoorbeeld de lokale overheid? Komen er nieuwe digitale alternatieven die de huis-aan-huisbladen online vervangen? Indebuurt is bijvoorbeeld een initiatief dat inmiddels een aanzienlijk bereik heeft.¹⁵ Of worden het zelfstandige lokale online nieuwsdiensten, zogenaamde hyperlocals? Vult het regionale dagblad het gat? Professionaliseren publiek gefinancierde lokale omroepen en initiatieven of neemt het aanbod aan lokaal nieuws verder af?

⁸ <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/11/12/adviesrapport-lokale-media-niet-te-missen>, p. 4

⁹ We pretenderen hiermee niet een uitputtende literatuur analyse te doen, dit hoofdstuk biedt een selectie van relevante onderzoeken gezien het onderwerp.

¹⁰ https://www.rug.nl/staff/m.j.broersma/artikel_tegen_de_stroom.pdf

¹¹ Zie tot 2013 Regionale dagbladen en lokale dagbladedities (2013) - Mediamonitor.nl

¹² Voorgenomen verkoop TMG huis-aan-huisbladen aan BDUMedia (mediahuis.nl)

¹³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/04/07/ndc-zoekt-koper-voor-veertig-lokale-bladen-a4038860>.

¹⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/04/07/ndc-zoekt-koper-voor-veertig-lokale-bladen-a4038860>

¹⁵ Toplijsten NOBO 2020 – VINEX

Zorgen over de lokale informatievoorziening zijn niet nieuw. Daarbij gaat het doorgaans vooral om het aanbod. Maurice Vergeer heeft daarom in 2005 in opdracht van het Bedrijfsfonds voor de Pers het aanbod aan lokale media in kaart gebracht. Zijn conclusie was: "De cijfers op het gebied van pluriformiteit lijken vooralsnog geruststellend. Iedere gemeente beschikt over een dagbladeditie en meerdere huis-aan-huisbladen, in vier van de vijf gemeenten bevindt zich een publieke lokale radiozender, en in meer dan de helft is niet-landelijke commerciële kabelradio aanwezig en/of staat tekst-tv ter beschikking. Bovendien is niet eens rekening gehouden met het lokale aanbod op internet en in andere media, zoals tijdschriften. Gebieden zonder lokale media bestaan niet in Nederland."¹⁶

Naar aanleiding van zorgen geuit door de Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst Pers in 2010 brengt het Stimuleringsfonds voor de Pers (de vernieuwde naam van het Bedrijfsfonds) in 2013 opnieuw het lokale media-aanbod in kaart. De onderzoekers concluderen: "Er zijn geen 'witte plekken', maar wel 'lichte vlekken' in het lokale medialandschap." Uit het rapport blijkt dat de digitale transitie effect heeft op de regio: "Offline-nieuwsmedia laten sinds 2005 een geringe maar gestage afname zien (-8% in zeven jaar). Online-nieuwsmedia laten sinds 2010 een aanzienlijke toename zien (+44% in twee jaar)."¹⁷ In 2013 beschikt een gemeente gemiddeld over 29 nieuwsmedia. Online is er weinig aanbod: "Regionale dagbladen vervullen de waakhondfunctie het beste, zij brengen het meeste online-nieuws over lokaal beleid, gevolgd door huis-aan-huisbladen en lokale publieke omroepen. Opmerkelijk is de sterke rol van lokale publieke omroepen: 28 procent van al hun nieuws gaat over lokaal beleid."¹⁸ Veel media brengen zowel offline als online een vergelijkbare hoeveelheid nieuws. De regionale dagbladen (en in mindere mate de huis-aan-huisbladen) vormen hierop een uitzondering: "zij vervullen hun rol als waakhond offline stukken beter dan online – waar ze soms nagenoeg onzichtbaar zijn."¹⁹

Uit de rapporten blijkt in tegenstelling tot de zorgen dat in kwantitatief opzicht het aanbod redelijk lijkt te zijn. Zo blijkt dat overal lokale media aanwezig zijn. Wel wordt geconstateerd dat de "rol van waakhond van de democratie bij printmedia en omroepen steeds meer onder druk komt te staan."²⁰ Ook is bijvoorbeeld in Leiden sprake van verschraving van de lokale journalistiek en is er te weinig verdieping.²¹

Heel recent in februari 2022 ontstond naar aanleiding van een bericht in NRC "Ontstaan in Nederland 'nieuwswoestijnen?'" weer een discussie over witte vlekken in het landschap van lokale media:

"Nieuwswoestijnen, waar verslaglegging over gemeentepolitiek totaal ontbreekt, heeft Nederland niet. Maar vooral in kleine gemeenten lijkt de journalistieke controle wel steeds verder op te drogen."²² De zakelijke directeur van DPG Media schreef als reactie dat nieuwswoestijnen een fata morgana zijn²³ en de hoofdredacteur van regionale dagbladen van Mediahuis dat het zo slecht nog niet gaat met de regionale pers: "Deze journalistiek tijdelijk subsidiëren leidt tot oneerlijke concurrentie."²⁴ Hierop reageerden redacteuren van de Orkaan dat een lokaal medialandschap is gebaat bij veel verschillende stemmen. En niet bij een monopolist.²⁵

"Lokale journalistiek blijkt voor grote mediabedrijven niet rendabel, maar is tegelijk van onmisbare waarde" schrijft Broersma en voegt hieraan toe dat dit het moment is "om samen te investeren in eigentijdse, relevante en toegankelijke lokale journalistiek, waarin veel ruimte is voor de stem van de burger."²⁶ Ook de Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur geven aan dat "de financiering van lokale en regionale media beter moet" en vragen om een stevige financiering.²⁷

3.2 Het gebruik van lokale journalistiek sinds de beginfase van de digitale transformatie

Aanbod is de noodzakelijke voorwaarde voor gebruik. Over het aanbod weten we het een en ander, maar een monitoring van de ontwikkeling van kwantiteit en kwaliteit ontbreekt vooralsnog. Als de financiering van de lokale en regionale media beter moet, is het dan niet ook noodzakelijk rekening te houden met de vraag of gebruikskant? Moeten we ons niet vooral zorgen maken over de geïnformeerde burger, dus ook over gebruik?

Informatie over het gebruik van nationale media in Nederland is breed beschikbaar. Via objectief en door de sector gevalideerd bereiksonderzoek is het gebruik van media voor allerlei doelgroepen soms tot op secondeniveau op dagelijkse basis in kaart gebracht. We weten hoeveel Nederlandse burgers naar welk landelijk of regionaal televisieprogramma kijken, lineair en uitgesteld, welke tijdschriften en landelijke en regionale dagbladen men leest, digitaal of op papier, naar welke landelijke radiozenders men luistert, en wie welke landelijke websites en apps met welke frequentie gebruikt.

In tegenstelling tot nationale media is er weinig tot geen actuele en objectieve informatie beschikbaar over welke informatiebronnen

16 <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/2013/08/Mediaconcentratie-in-Beeld-2005.pdf>, p. 73

17 Microsoft Word - Kik&Landman_NIEUWSVOORZIENING_IN_DE_REGIO.docx (svdj.nl), p. 26

18 Microsoft Word - Kik&Landman_NIEUWSVOORZIENING_IN_DE_REGIO.docx (svdj.nl), p. 58

19 Microsoft Word - Kik&Landman_NIEUWSVOORZIENING_IN_DE_REGIO.docx (svdj.nl), p. 55

20 Microsoft Word - Kik&Landman_NIEUWSVOORZIENING_IN_DE_REGIO.docx (svdj.nl), p.4

21 Rapport-Universiteit-Leiden-Het-versterken-van-lokale-nieuwsmedia.pdf (sleutelstad.nl), p. 4

22 Ontstaan in Nederland 'nieuwswoestijnen?' - NRC

23 <https://www.villamedia.nl/artikel/nieuwswoestijnen-zijn-een-fata-morgana>

24 <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/03/15/nieuwswoestijnen-zo-bekaid-komt-de-regio-er-in-de-pers-niet-vanaf-a4101496>

25 <https://www.deorkaan.nl/de-nieuwswoestijn-geen-weerwoord-in-nhd-dan-maar-hier/>

26 <https://lc.nl/opinie/Lokale-journalistiek-niet-rendabel-Laten-we-het-dan-anders-organiseren-26820608.html>

27 <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/11/12/adviesrapport-lokale-media-niet-te-missen>

men gebruikt om informatie over lokale actualiteiten en het functioneren van lokale overheden in te winnen. We geven hier een korte samenvatting wat we op basis van bestaand onderzoek in Nederland weten.

Al in 1993 stelden wetenschappers van de Universiteit Nijmegen vragen over de verandering in het gebruik van lokale en regionale media. Zij hebben daarom “een eerste aanzet gegeven voor een continue bestudering van deze veranderingen via een profielschets van het publiek van lokale en regionale media en een analyse van verschillen en overeenkomsten tussen deze publieken op relevante kenmerken, zoals lokale bindingsfactoren en lokaal en regionaal mediagebruik.”²⁸ Dit continu onderzoek is nooit van de grond gekomen. Onderzoek naar het gebruik van lokale media is na 2000 schaars en niet altijd goed gedocumenteerd. Dat heeft er vooral mee te maken dat voor onderzoek naar de gebruikte lokale media in Nederland een grote steekproefomvang en een verdeling over de alle regio’s nodig is. Het is daarom veel kostbaarder dan onderzoek naar landelijke gemiddelden.

Ook is onderzoek naar bereik en behoefte aan lokale media na 2000 vooral uitgevoerd in opdracht van belangenorganisaties. Het Bereiksonderzoek Lokale omroepen in Nederland van april 2006 in opdracht van OLON heeft het gebruik van informatiebronnen voor lokale informatie in kaart gebracht (zie ook tabel 3.1). Uit het onderzoek bleek dat het huis-aan-huisblad en het regionaal dagblad het meest worden gebruikt. Lokale televisie, radio, kabelkrant en teletekst worden vaker genoemd dan de regionale publieke omroep, die anders dan de lokale publieke omroep niet per mediumtype wordt uitgevraagd.

Oplagecijfers waren de voorganger van het dagbladenbereiksonderzoek. Oplage geeft een indicatie van de ontwikkelingen. De betaalde printoplage van regionale dagbladen daalde sterk en vooral tot 2010 veel sterker dan de oplage van de landelijke dagbladen.²⁹ Tegelijk krijgt de digitalisering vaart en winnen Google en Facebook terrein. De Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst Pers maakt zich in 2009 gezien de digitale transformatie grote zorgen over de toekomst van de perssector: “Door de toegenomen convergentie heeft de krant meer concurrentie dan ooit. Vanwege het weglopen van de lezers en de bijzondere mogelijkheden van internet gebruiken ook adverteerders nieuwe kanalen om hun publiek te bereiken.” De commissie stelt vast: “Regionaal is de situatie urgenter en lijken de gevolgen acuter in te grijpen dan op landelijk niveau.”³⁰ Sindsdien wordt de noodklok voor lokale media geluid uit zorg om de lezer die de papieren producten in de steek laat.

In 2014 heeft DVJ Insights in opdracht van OLON en in navolging van het onderzoek uit 2006 een vervolgonderzoek lokale media gepresenteerd met daarin cijfers over “de meest gebruikte informatievoorzieningen” (zie ook tabel 3.1). De effecten van de digitale transformatie zijn goed zichtbaar; vooral papier wordt steeds minder gebruikt. Hoewel de twee onderzoeken maar beperkt vergelijkbaar zijn, wordt duidelijk dat de papieren producten huis-aan-huisblad en regionaal dagblad ook in 2014 de twee media met het hoogste bereik zijn.

Tabel 3.1 **Bereik lokale media 2006 en 2014**

	2006 Ipsos	2014 DVJ ³¹
Huis-aan-huisblad	68	57
Regionaal dagblad	52	32
Via via / Vrienden, familie, kennissen	38	32
Folders, bewonersbrieven	34	18
Lokale Kabelkrant	20	
Lokale tv	30	11
Lokale radio	19	4
Regionale publieke omroep	17	7
Lokale teletekst	16	

Bron: Ipsos 2006 en DVJ Insights 2014

Mediumtypeoverstijgend onderzoek naar gebruik van lokale informatie is schaars. Wel maken de regionale dagbladen en regionale publieke omroepen onderdeel uit van de reguliere bereiksonderzoeken van Stichting KijkOnderzoek (SKO), het Nationaal Onderzoek Multimedia (NOM) en het Nationaal Luister Onderzoek (NLO). Wat we zien, is dat het dagbereik van de papieren regionale dagbladen gestaag daalt (zie ook tabel 3.2). Ook het dagbereik van de regionale publieke omroep op radio blijft dalen. Het televisiebereik van de regionale publieke omroep daalt tot 2018 en lijkt zich nu te stabiliseren.

NOM brengt ook het bereik van huis-aan-huisbladen in kaart. Hieraan participeren de meeste, maar niet alle uitgeverij van huis-aan-huisbladen. Dit onderzoek laat sinds 2018 een aanzienlijke daling van het gebruik van de onderzochte huis-aan-huisbladen zien. Dat kan vooral worden verklaard door het opheffen van diverse titels.

28 (6) (PDF) Het gebruik van lokale media (researchgate.net). In het kader van het onderzoek Media-uitrusting, media-exposure en mediagebruik in Nederland - MASSAT 1994 is ook het lokale mediagebruik in kaart gebracht. Zie o.a. Hendriks Vettehen, P., Need, Y., Renckstorf, K., Van Snippenburg, L., & De Vos, B. (1995). Media use in the Netherlands 1994 en 2000: Documentation of a national survey. Nijmegen: ITS.

29 P. Bakker en Q. Kik (2018), Op het tweede gezicht... Regionale en lokale media en journalistiek, 2000 – 2017, p. 18 en <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/2013/08/Mediamonitor-2001-2010.pdf>, p. 65

30 Brinkman_e-readers.pdf (twinklemagazine.nl)

31 <https://docplayer.nl/9495119-Olon-onderzoek-lokale-media-landelijk-2-april-2014-sandra-van-laar-en-dirk-pieterse.html>

Tabel 3.2 **Bereik regionale publieke omroepen, regionale dagbladen en huis-aan-huisbladen**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dagbereik regionaal dagblad	33,7	33,0	31,6	29,9	27,8	25,8	23,6			21,6		18,7
Dagbereik Radio Regionale publieke omroepen	12,3	11,9	11,3	10,4	10,8	9,5	9,2	8,9	8,0	7,1	7,0	6,7
Dagbereik Televisie Regionale publieke omroepen	18,4	17,3	16,4	14,8	12,9	11,9	10,8	10,2	9,6	9,8	9,6	9,8
Nummerbereik Huis-aan-huisbladen						62		62		53,1	43,3	35,8

Bron: Mediamonitor en bereiksonderzoeken SKO, NLO & NOM

Ondanks het gebrek aan data over onlinegebruik en bereik van lokale publieke omroepen, alsmede van een deel van de huis-aan-huisbladen, constateren we een continue daling van het bereik van de traditionele lokale journalistieke media, de papieren dagbladen, de huis-aan-huisbladen en de radio en televisieprogrammering van de regionale publieke omroepen. Over de omvang van compensatie van het analoge verlies door digitaal gebruik van de traditionele regionale en lokale media weten we tot nu toe onvoldoende.³² Maar we hebben de laatste vijftien jaar gezien dat in de oudste leeftijdsgroepen de daling in bereik vele malen kleiner was dan in de jongere leeftijdsgroepen. Als jongeren op hogere leeftijd niet alsnog beginnen met het gebruik van regionale en lokale media, dan kan het verschil tussen jong en oud worden gezien als een voorspelling van het toekomstige gebruik.

Het mediagebruik is altijd sterk gecorreleerd met interesse in het media-aanbod. Dat geldt niet alleen voor landelijk en internationaal nieuws, maar ook voor lokaal nieuws. In 2020 heeft het Reuters Institute for the Study of Journalism ook naar de interesse in lokaal nieuws en het gebruik van acht verschillende nieuwsmedia gevraagd. Het aantal gebruikte lokale nieuwsmedia was aanzienlijk gecorreleerd met interesse (r .42). Daarbij geldt dat het geen eenrichtingsverkeer is, meer mediagebruik versterkt de interesse en vice versa.

De interesse in het onderwerp lokaal nieuws – dus actuele informatie over de regio, stad of woonplaats – is in vergelijking met andere landen in Nederland redelijk gemiddeld.³³ Volgens het Digital News Report Nederland 2022 is bijna twee derde van de bevolking in lokaal nieuws geïnteresseerd; aanzienlijk meer dan in politiek nieuws. Ook onder jongeren is lokaal nieuws het meest genoemde onderwerp van zestien verschillende onderwerpen.

We willen interesse, gebruik en waardering voor informatiebronnen die over wat in 2022 in een gemeente speelt, breed in kaart brengen door een omvangrijke steekproef van Nederlanders online te ondervragen.

3.3 Jongeren en personen met een migratieachtergrond

Jongeren

Leeftijd was altijd al een belangrijk kenmerk voor mediagebruik. Het verschil in mediagebruik tussen de leeftijdsgroepen is door de digitale transformatie verder toegenomen. Een steeds groter wordend deel van de bevolking behoort tot de groep die in het internettijdperk is opgegroeid en die online media gebruikt als een soort moedertaal. Daarom kan worden vermoed dat de digital natives als ze ouder worden niet of nauwelijks het mediagedrag van hun ouders overnemen; iets wat in het verleden wel het geval was. Het mediagebruik van de jonge generaties bepaalt het toekomstig gebruik. Als ook jongeren moeten worden bereikt, dan moeten lokale media daar zijn waar ook de jongere generatie is. Wie bereikt nu de jongste groep?

Van de drie media die lokale informatie bieden en in de bereiksonderzoeken meedoen (regionaal dagblad, regionale publieke omroep via televisie en radio en huis-aan-huisblad) is volgens de bereiksonderzoeken het verschil in bereik tussen jong en oud het grootst bij de regionale publieke omroep. Het bereik van de regionale publieke omroep is in de oudste doelgroep meer dan tien keer groter; bij de printmedia ongeveer drie keer groter dan in de jongste groepen.³⁴

Begin 2020 is in het kader van het al genoemde Digital News Report ook gevraagd naar het gebruik van lokale nieuwsbronnen. 13 procent van de Nederlanders zegt in de afgelopen week geen gebruik te hebben gemaakt van lokale bronnen. Als Nederlanders in contact komen met lokaal nieuws, dan worden printmedia en hun online aanbod het meest gebruikt in alle leeftijdscategorieën. Maar de verschillen tussen jong en oud zijn zeer groot en veel groter dan die voor televisie. Iets meer jongeren dan ouderen geven aan lokaal radionieuws te hebben gebruikt. Persoonlijke communicatie is in alle leeftijdsgroepen van aanzienlijk belang. Jongeren maken ook vaak gebruik van het online aanbod van lokale groepen online; ook op sociale media.

Al met al weten we dus dat Nederlanders nog steeds in lokaal nieuws geïnteresseerd zijn en we kennen het bereik van veel huis-aan-huisbladen, regionale dagbladen en regionale publieke

32 Het online bereik van de regionale dagbladen is tussen 2016 en 2018 gestegen. Zie Bakker, P & Kik, Q. (2018). Op het tweede gezicht... Regionale en lokale media en journalistiek, 2000 – 2017, p. 24. Download via <https://www.villamedia.nl/artikel/staat-van-onafhankelijke-onderzoeksjournalistiek-in-nederland-deel-iv>

33 Reuters Institute Digital News Report 2020 (ox.ac.uk), p. 48

34 Bron: Mediamonitor en bereiksonderzoeken SKO, NLO & NOM, leeftijd 10-19

omroepen. Over het bereik van lokale publieke omroepen en zelfstandige lokale nieuwssites weten we bijna niks. Ook ontbreekt overkoepelend onderzoek naar gebruik, waardering en interesse.

Migratieachtergrond

De Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur constateren dat “analyses van gebruikers van lokale nieuwsmedia” over mensen met migratieachtergrond schaars zijn.³⁵ Überhaupt weten we weinig over het mediagebruik van inwoners van Nederland met een migratieachtergrond.

De definitie van migratieachtergrond en de gebruikte terminologie verandert. De indeling in allochtoon en autochtoon is al verleden tijd en ook de indeling in westers en niet-westers is of wordt op dit moment herzien. Het CBS maakt een onderscheid tussen nieuwe Nederlanders van de eerste en tweede generatie. Het aandeel van de eerste generatie in de bevolking was eind 2021 ongeveer 14 procent. Als we ook de tweede generatie hierbij optellen is het aandeel Nederlanders met een migratieachtergrond bijna een kwart van de hele Nederlandse bevolking. Binnen de groep nieuwe Nederlanders komt meer dan een vierde uit Turkije, Marokko of Suriname. Daarnaast is met meer dan 20 procent een aanzienlijk aandeel Nederlanders met een migratieachtergrond afkomstig uit Indonesië, Duitsland en Polen, landen die als westers worden geclassificeerd. Meer dan de helft van de in Nederland woonachtige bevolking met een migratieachtergrond is afkomstig uit andere landen in de wereld.³⁶

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) constateert in zijn rapport Samenleven in verscheidenheid uit 2020³⁷ dat de verscheidenheid naar herkomst toeneemt en de klassieke niet-westerse herkomstlanden Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen (Nederlandse Cariben) niet meer tot de top 15 netto-migratielanden behoren. Ook wijst de WRR erop dat zich steeds minder migranten langdurig vestigen in Nederland en dat binnen tien jaar meer dan 60 procent van hen weer zijn vertrokken. Van belang is ook dat de migranten niet in gelijke mate over het land verspreid wonen. Dat betekent dat de lokale media afhankelijk van de samenstelling van de bevolking in een gemeente meer of minder rekening moeten houden met een bepaalde migratieachtergrond van de inwoners in die gemeente.

Als we vragen hoe Nederlanders met een migratieachtergrond zich informeren over wat in hun gemeente gebeurt, focussen we ons in dit rapport op migranten die al langer in Nederland verblijven. We denken dat een minimum aan interesse en verbondenheid nodig is om het politieke nieuws in een gemeente te willen en kunnen volgen. Ook is een voorwaarde om aan standaard online enquêtes deel te nemen een goede beheersing van de Nederlandse taal en

kennis van de onderwerpen die in vragenlijsten aan bod komen. Nederlanders met een migratieachtergrond die aan online enquêtes in de Nederlandse taal deelnemen wonen daarom al langer in Nederland.³⁸

Nederlanders afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden (TMSC) wonen vaak al lang in Nederland. Deze vier landen behoren naast Indonesië, Duitsland en Polen tot de top 7 herkomstlanden van personen met een migratieachtergrond (zie voetnoot 37, WRR, p.39). Desondanks weten we over het mediagebruik van deze groep weinig, vooral omdat maar een deel meedoet aan de standaard bereiksonderzoeken voor televisie, radio, printmedia en online. Ook de standaard ingezette online enquêtes zijn weinig geschikt om een representatief beeld van het mediagebruik van deze groepen te krijgen.³⁹ Op basis van de Nederlandse LevensLoop Studie (NELLS) uit 2010 kennen we algemene sociaal-culturele verschillen tussen Turken, Marokkanen en mensen van Nederlandse komaf. Turken en Marokkanen keken toen meer televisie dan autochtonen.⁴⁰ In de laatste jaren heeft vooral het onderzoeksbureau Motivaction met zijn onderzoek *biculturele Nederlanders* belangrijk onderzoek gedaan naar mediagebruik door Nederlanders, afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname, en het Caribisch deel van het Koninkrijk (TMSC).⁴¹

De Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur wijzen op het belang van de representatie van verschillende culturele etnische minderheidsgroepen door lokale, vooral audiovisuele media voor de verbindende functie.⁴² De grootste van de etnische minderheidsgroepen zijn afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname, en het Caribisch deel van het Koninkrijk. Daarom hebben wij ervoor gekozen de vragen naar interesse in nieuws over de gemeente en het volgen en beoordelen van lokale media – naast het grootschalige onderzoek onder alle Nederlanders – ook in ingedikte vorm aan Nederlanders voor te leggen die de groepen afkomstig uit de TMSC-gebieden goed representeren.

3.4 Gebruikte terminologie

In de literatuur worden verschillende begrippen voor de informatie-aanbieders en kanalen gebruikt, die we hier voor onze doelen definiëren en dan consequent in dit rapport gebruiken.

Informatiebronnen

In het recente verleden stond het mediumtype gelijk aan de informatiebron – papieren kranten waren de regionale dagbladen en radio was afkomstig van de omroep. In de crossmediale wereld waarin we anno 2022 leven, zien we echter dat steeds

35 Zie ook <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/11/12/adviesrapport-lokale-media-niet-te-missen>, p.29

36 Hoeveel mensen met een migratieachtergrond wonen in Nederland? (cbs.nl), geraadpleegd 14 februari 2022. data van eind 2021. Het CBS heeft in februari 2022 ook een nieuwe indeling van de bevolking naar herkomst voorgesteld. De indeling naar geboorteland van een persoon en van de ouders vervangt de begrippen eerste en tweede generatie.

Omdat onderzoeksbureaus deze aanpassing nog niet hebben kunnen invoeren zullen wij in dit onderzoek nog het onderscheid in eerste en tweede generatie hanteren.

37 Samenleven in verscheidenheid. Beleid voor de migratiesamenleving | Rapport | WRR

38 In het voorliggende onderzoek uitgevoerd door GfK woont meer dan 80 procent van de respondenten met een migratieachtergrond al langer dan 6 jaar in een gemeente.

39 Zie ook <https://www.communicatierijk.nl/documenten/publicaties/2021/06/11/handreiking-uitvoeren-van-inclusief-onderzoek>

40 <https://www.cbs.nl/-/media/imported/documents/2011/48/2011-k4-p61-b15-art.pdf>, p. 64

41 Biculturele Nederlanders kijken steeds minder Nederlandse televisie | Motivaction International

42 Zie ook <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/11/12/adviesrapport-lokale-media-niet-te-missen>, p.31

meer mediaorganisaties hun content via allerlei verschillende mediumtypen verspreiden. Een merk dat van oorsprong een lokale publieke omroep is, heeft tegenwoordig naast een radio- en/of televisiekanaal doorgaans ook een website en een sociaalmediakanaal. Een huis-aan-huisblad is ook digitaal te benaderen. Als wij spreken over informatiebronnen dan bedoelen we hiermee de mediaorganisatie die content onder een bepaalde titel of merknaam verspreidt; onafhankelijk van het kanaal oftewel het mediumtype. Een informatiebron kan ook een niet-journalistieke bron zonder een onafhankelijke professionele redactie zijn, zoals bijvoorbeeld informatie vanuit de gemeente of een persoonlijk gesprek. Ook deze vormen van communicatie vallen in dit rapport onder de noemer informatiebron. Van een informatiebron is ook sprake als de oorspronkelijke bron onbekend is of niet eenduidig te bepalen is.

Lokale journalistieke informatiebronnen

Onder journalistieke informatiebronnen verstaan we in dit rapport een onafhankelijke mediaorganisatie met een eigen redactie die actuele gegevens verzamelt, bewerkt en ten minste met een frequentie van één keer binnen twee weken publiceert. Van een lokale journalistieke informatiebron is sprake als burgers systematisch van deze bron gebruik maken om zich over wat in een gemeente gebeurt te laten informeren. Onder lokale journalistieke informatiebronnen vallen alle huis-aan-huisbladen, nieuwsbladen, regionale dagbladen, regionale publieke omroepen, lokale publieke omroepen en zelfstandige lokale nieuwssites. Andere oudere en nieuwe lokale journalistieke informatiebronnen zijn zelfstandige kabelkranten of niet-landelijke commerciële omroepen. Onder niet-journalistieke informatiebronnen vallen persoonlijke gesprekken, internetfora en dergelijke, maar ook informatie vanuit de gemeente of politieke partijen. Ook informatie waarvan de oorsprong voor de gebruiker onduidelijk is – denk aan informatie verkregen via zoekmachines of verzamelsites – vallen in onze definitie niet onder de lokale journalistieke informatiebronnen.

Mediumtypen

Informatie bereikt de gebruiker via verschillende modaliteiten – via auditieve of visuele signalen. De verschillende technische mogelijkheden noemen we mediumtypen. Andere vergelijkbare begrippen zijn kanalen of platformen. We gebruiken hier de term mediumtype. De verschillende mediumtypen die in dit rapport worden onderscheiden zijn televisie, radio, papier, online (website of app) en socialemediakanalen. In tabel 3.3 staat een overzicht van de combinaties van informatiebronnen en mediumtypen die we onderscheiden. Nieuwe mediumtypen zijn bijvoorbeeld podcasts. Een onderverdeling op basis van verschijningsfrequentie (wekelijks of dagelijks) of financiering (publiek, commercieel) is hier niet nodig omdat de journalistieke informatiebronnen al eenduidig zijn. In de tabel zijn de voornaamste voorkomende mediumtypen per lokale journalistieke informatiebron genoemd. De indruk kan ontstaan dat online en op sociale media geen verschillen zijn ten opzichte van de modaliteiten van de verschillende informatiebronnen. Dat is nog niet goed onderzocht, maar is waarschijnlijk niet het geval omdat van oorsprong papieren informatie eerder bedoeld is om te lezen en het visuele en auditieve aanbod van televisie en radio eerder bedoeld is om te worden bekeken en beluisterd.

Tabel 3.3 **Overzicht journalistieke informatiebronnen en mediumtypen**

Lokale journalistieke informatiebronnen	Mediumtypen				
	Televisie	Radio	Papier	Online	Sociale media
Huis-aan-huisblad			X	X	X
Nieuwsblad			X	X	X
Regionaal dagblad			X	X	X
Regionale publieke omroep	X	X		X	X
Lokale publieke omroep	X	X		X	X
Zelfstandige lokale nieuwssite				X	X
Niet-landelijke commerciële omroep	X	X		X	X

3.5 Methode

Om de onderzoeksvragen (zie hoofdstuk 2) te kunnen beantwoorden heeft onderzoeksbureau GfK een representatieve steekproef van 10.343 Nederlanders van 16 jaar en ouder in de periode van 10 februari tot en met 24 februari 2022 online ondervraagd. De respondenten zijn afkomstig uit het GfKOnePanel en goed verspreid. Om ook uitspraken over streken te kunnen doen, zijn per streek minimaal 100 respondenten opgenomen in de steekproef.

De vragenlijst is geheel online ingevuld. Het invullen van de vragenlijst duurde gemiddeld twintig minuten. De 41 vragen betreffen vooral de onderwerpen interesses en behoefte aan lokaal en regionaal nieuws, het gebruik van informatiebronnen die over actualiteiten uit de gemeente informeren, de waardering van de meest belangrijke lokale journalistieke informatiebron.

We hebben voorafgaand aan de veldwerkperiode veel aandacht besteed aan het opstellen van zo volledig als mogelijke lijsten van lokale journalistieke informatiebronnen. De voorgedecodeerde informatiebronnen die aan de respondenten per gemeente zijn voorgelegd zijn onderscheiden naar mediumtypen en lokale journalistieke informatiebronnen (zie tabel 3.3).

Bij het opzetten van het onderzoek hebben we in overleg met de begeleidingscommissie ervoor gekozen om in te zoomen op het gebruik van media voor één specifiek onderwerp: de actualiteiten over politiek in de eigen gemeente. De meeste vragen over informatiebronnen op lokaal en regionaal niveau zijn in de context van de actualiteiten over politiek in de eigen gemeente gesteld.

We maken onderscheid naar totaalbereik (informatiebronnen die men minimaal één keer in de afgelopen twaalf maanden heeft gebruikt) en maand-, week- of dagbereik. Maand-, week- en dagbereik zijn gebaseerd op de vraag hoe vaak men doorgaans een bepaalde titel gebruikt om zich te informeren over actualiteiten in de gemeente. De categorie dagbereik wordt gevormd door respondenten die aangeven (vrijwel) dagelijks een informatiebron te gebruiken, de categorie weekbereik zijn respondenten die aangeven dit minimaal een keer per week te doen en de categorie maandbereik zijn respondenten die aangeven minimaal één of enkele keren per maand de informatiebron te consulteren.

Iedere respondent heeft voor gemiddeld 40 combinaties van journalistieke informatiebronnen (bijvoorbeeld regionale publieke omroep, lokale publieke omroep, huis-aan-huisblad) en mediatypen (bijvoorbeeld televisiezender, papieren krant, website) aangegeven of zij de informatiebron hebben gebruikt en hoe vaak. De vragen zijn op titelniveau gesteld (informatiebron met naam en toenaam genoemd).

We weten van bestaand onderzoek dat in online panels Nederlanders met een migratieachtergrond niet representatief vertegenwoordigd zijn, onder andere omdat goede taalbeheersing een voorwaarde is. Daarom hebben we het onderzoeksbureau Motivaction aanvullend verzocht enkele vragen over interesse in lokale gebeurtenissen en gebruik van lokale informatiebronnen mee te laten lopen in een onderzoek naar mediaconsumptie van Nederlanders in eerste of tweede generatie afkomstig uit Turkije, Marokko, Surinaamse en het Caribisch deel van het Koninkrijk (TMSC). Men behoort tot de doelgroep als tenminste één ouder in het betreffende land is geboren (Marokko, Turkije, Suriname of het Caribisch deel van het Koninkrijk).

Een uitgebreide documentatie van de methode en de vragenlijst is te vinden in de bijlage.

3.6 Lokaal aanbod anno 2022

Nederland bestaat in 2022 uit 345 gemeenten. Omdat het onderzoek in het begin van het jaar plaatsvond en zich richtte op gebruik van informatiebronnen in de 12 maanden hieraan voorafgaand, is de indeling in gemeenten uit 2021 gebruikt en zijn we uitgegaan van 352 gemeenten. Zoals hierboven beschreven hebben we voorafgaande aan het onderzoek lijsten met de lokale journalistieke informatiebronnen en beschikbare mediatypen samengesteld. In totaal zijn 1.270 verschillende mediatitels verzameld met deskresearch.

Let wel: titels zijn de namen waaronder een zender of website of krant bekend staat, een organisatie (bijvoorbeeld de lokale publieke omroep Amsterdam) kan meerdere titels hebben (AT5 en Salto). Sommige titels worden in meerdere gemeenten verspreid of ontvangen, waardoor er 3.058 titels in 352 gemeenten ontstaan. Het uitgangspunt bij deze is de gebruiker en welke kanalen hij of zij gebruikt, ook al is dat niet 'de' aangewezen instelling in een gemeente.

Als we het aanbod aan titels per informatiebron afzetten tegen de gemeentegrootte, dan zien we dat er in de gehanteerde lijst meer journalistieke informatiebronnen zijn naarmate de gemeente meer inwoners heeft (tabel 3.4).⁴³

De grootste aantallen worden in de drie grote steden gevonden met gemiddeld 20,7 titels per gemeente. De gemeenten van meer dan 100.000 inwoners exclusief de drie grote steden bevatten gemiddeld 10,4 titels. Ook in de kleinste gemeenten van minder dan 20.000 inwoners vinden we nog gemiddeld 7,7 titels.

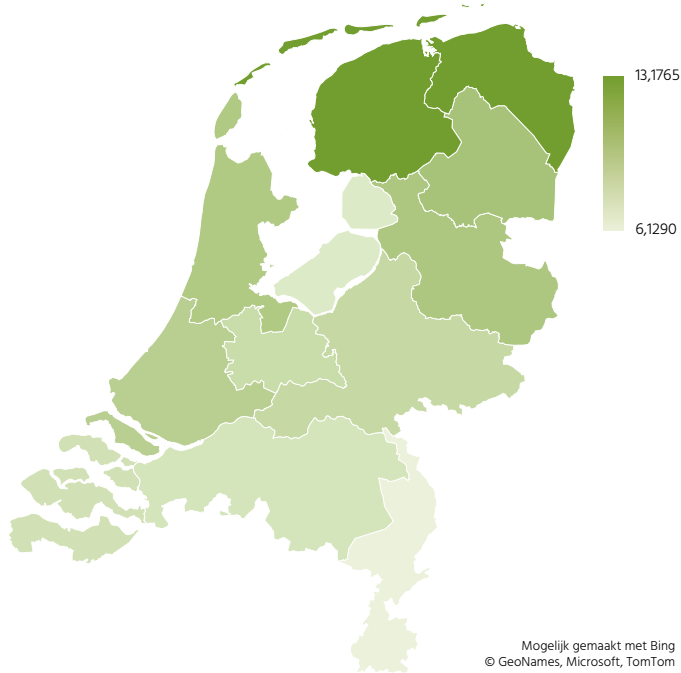
Kijken we naar de totale aanwezigheid van journalistieke informatiebronnen verdeeld over de provinciën in Nederland, dan valt duidelijk op dat sommige regio's beter vertegenwoordigd zijn (figuur 3.1). In het Noorden van het land zien we een vrij hoge aanwezigheid van lokale journalistieke informatiebronnen. De minder bedeelde provinciën zijn Flevoland en Limburg. Ook in Zeeland, Utrecht en Noord-Brabant zijn er relatief minder bronnen dan in de rest van Nederland.

Tabel 3.4 Aantal lokale mediatitels die berichtgeving over de gemeente kunnen bevatten naar gemeentegrootte

	< 20.000	20-50.000	50-100.000	100.000+	3 grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	Total
Zelfstandige lokale nieuwssite	1,5	1,9	2,5	3,5	8,3	2,1
Huis-aan-huisblad	1,7	1,9	1,9	1,9	6,0	1,9
Regionaal dagblad	1,3	1,3	1,3	1,4	1,0	1,3
Lokale publieke omroep	1,1	1,1	1,2	1,1	1,7	1,1
Regionale publieke omroep	1,0	1,1	1,1	1,0	1,3	1,1
Niet-landelijke commerciële omroep	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,0
Nieuwsblad	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,1
Alle journalistieke informatiebronnen	7,7	8,4	9,3	10,4	20,7	8,7

⁴³ In dit onderzoek staat het perspectief vanuit de gebruiker centraal. In principe is er per gemeente 1 lokale omroep aangewezen en per regio 1 regionale omroep. Gebruikers konden echter ook aangeven een omroep van een buurgemeente of – regio te gebruiken (AT5 wordt bijvoorbeeld ook in Diemen bekeken en bevat ook informatie over Diemen). Gedurende het jaar waar de vragen betrekking op hadden heeft ook bijvoorbeeld een wisseling van omroepen plaatsgevonden (RTV Apeldoorn was bijvoorbeeld tot mei 2021 de lokale omroep, vanaf mei is dat Samen1). Derhalve zien we dat er in veel gemeenten / regio's meer dan 1 lokale en regionale omroep meetelt.

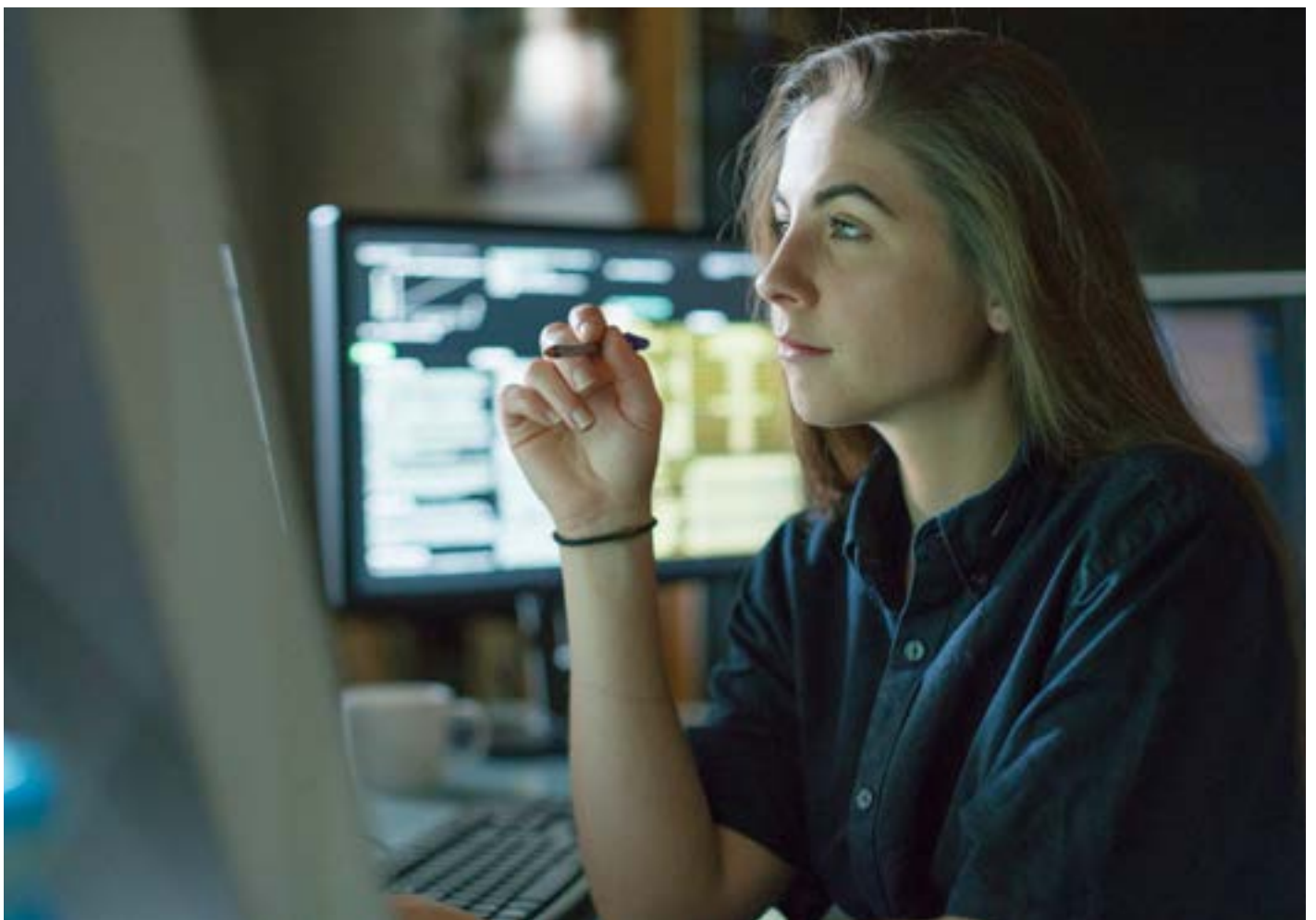
Figuur 3.1 **Gemiddeld aantal titels die berichtgeving over de gemeente kunnen bevatten naar provincie**

Op gemeenteniveau constateren we dat er in totaal 64 gemeenten zijn die zes titels of minder in de gemeente hebben, slechts vier gemeenten hebben vier titels tot hun beschikking (Zoeterwoude, Simpelveld, Stein en Voerendaal). In deze gemeenten is altijd ten minste één regionaal dagblad en één regionale publieke omroep aanwezig.

Doorgaans zijn er minimaal twee titels van de drie informatiebronnen huis-aan-huisblad, zelfstandige nieuwssite of lokale publieke omroep aanwezig. In de bijlage staat een tabel met de gemiddelde aantallen per gemeente en per streek.

Op basis van bovenstaande analyse kan er worden geconcludeerd dat er wat betreft de informatievoorziening op gemeentelijk niveau als we kijken naar aantallen informatiebronnen geen sprake is van echte 'witte plekken'. Je zou kunnen zeggen dat er wel lichte plekken zijn; gemeenten met zes of minder informatiebronnen.

4. Interesse in actuele informatie over de gemeente

Interesse staat bekend als de centrale motiverende factor om nieuws te raadplegen. Interesse wordt in toenemende mate belangrijk in een mediaomgeving met steeds meer kanalen en platformen: "When media choices increase, the politically interested continue to follow the news or increase their news consumption, while the politically less interested are more likely to tune out."⁴⁴ Zo mijden bijvoorbeeld mensen die geïnteresseerd zijn in nieuws het nieuws veel minder.⁴⁵ Interesse in nieuws en politiek hangt niet alleen sterk samen met het gebruik van landelijk nieuws, ook op het gebied van lokaal nieuws is sprake van een duidelijke samenhang tussen interesse in lokaal nieuws en het gebruik van de verschillende lokale media.⁴⁶

Interesse in actualiteiten over wat er zoal in de gemeente speelt, is daarom een sleutelvariabele in dit rapport. De interactie tussen interesse en gebruik van lokale informatiebronnen is van groot belang voor een over de gemeente geïnformeerde burger.

4.1 De in lokaal nieuws geïnteresseerde burger

De mate van geïnteresseerd zijn in actuele informatie over wat er zoal in de eigen gemeente speelt (kort 'interesse in lokaal nieuws'), is vrij hoog te noemen.

Van alle Nederlandse burgers van 16 jaar en ouder is 45,8 procent erg of buitengewoon geïnteresseerd in lokaal nieuws; en nog eens 43,4 procent enigszins (tabel 4.1). Sinds 2020 is dit aandeel nauwelijks veranderd (bron: Digital News Report 2020). De groep ongeïnteresseerden is behoorlijk klein. Slecht 10,8 procent van de burgers geeft aan niet erg of helemaal niet in nieuws over de gemeente geïnteresseerd te zijn.

Over het algemeen is men iets meer geïnteresseerd in (inter)nationaal nieuws dan in lokaal nieuws. 53,6 procent geeft aan erg of buitengewoon geïnteresseerd te zijn in (inter)nationaal nieuws. Interesse in lokaal nieuws is wel groter dan interesse in politiek. Hier geeft slechts 28,3 procent aan erg of buitengewoon in geïnteresseerd te zijn.

Tabel 4.1 **Interesse in lokaal en nationaal / internationaal nieuws en interesse in politiek (in procenten)**

	...in lokaal nieuws	...in (inter)nationaal nieuws	...in politiek
Buitengewoon geïnteresseerd	7,9	9,3	5,5
Erg geïnteresseerd	37,9	44,3	22,8
Enigszins geïnteresseerd	43,4	39,3	42,8
Niet erg geïnteresseerd	9,1	5,8	22,1
Helemaal niet geïnteresseerd	1,7	1,3	6,8
Buitengewoon en erg geïnteresseerd	45,8	53,6	28,3

Vraag A06. Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente? A01. Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in het landelijke of internationale nieuws? A02. Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in politiek? Alle respondenten n=10.343

44 Strömbäck, J, Djerf-Pierre, M. & Shehata, A. (2013) The Dynamics of Political Interest and News Media Consumption: A Longitudinal Perspective. *International Journal of Public Opinion Research*, p. 431

45 Mediamonitor-2019.pdf, p. 32

46 Reuters-Digital-News-Report-2020.pdf (mediamonitor.nl), p. 27

Alle drie de interessevelden zijn sterk gecorreleerd. Burgers die in nationaal of internationaal nieuws geïnteresseerd zijn, vinden ook politiek interessant (Pearson correlatie .66). Burgers die interesse in nieuws over de gemeente hebben, hebben ook interesse in politiek (.42) en/of interesse in bovenregionaal nieuws (.44).

De burgers die minder geïnteresseerd zijn in nieuws over de gemeente, zijn vaker alleen in een bepaald deel van de gemeente geïnteresseerd (zie ook tabel 4.2).⁴⁷

Tabel 4.2 **Interesse in informatie over delen van gemeente naar interesse in lokaal nieuws (in procenten 'meest interessant')**

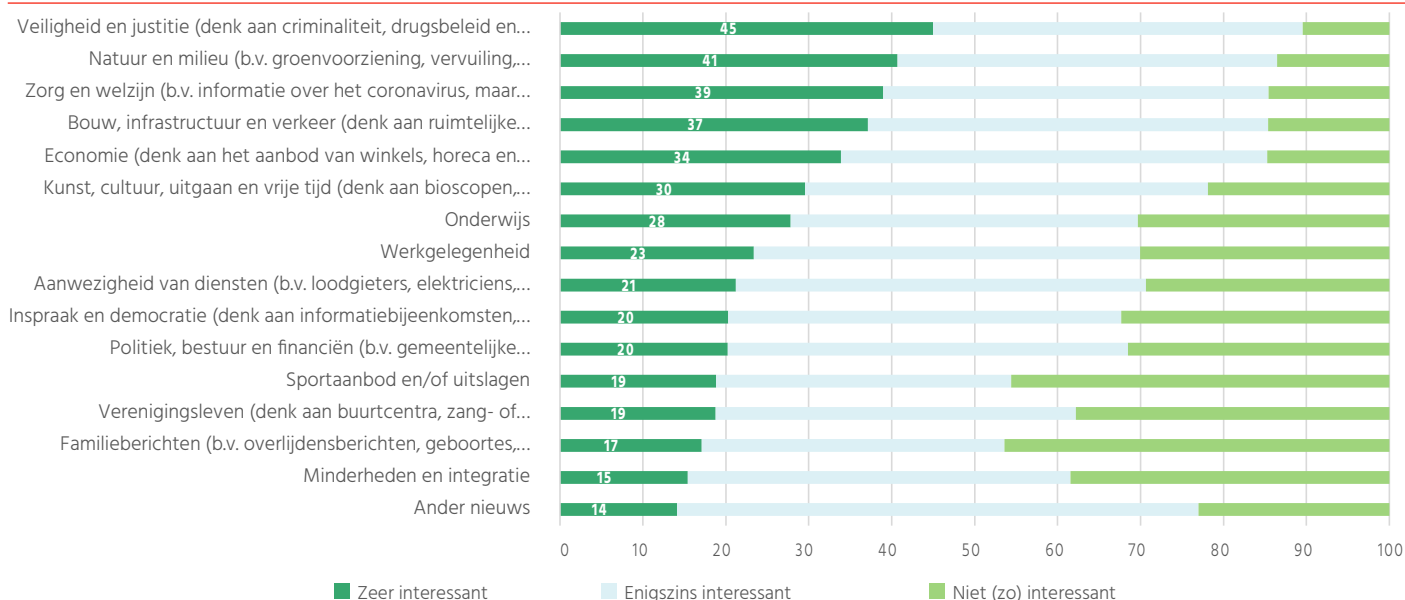
	Interesse in lokaal nieuws			Totaal (alle respondenten)
	Buitengewoon/erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	
Informatie over mijn gemeente vind ik het meest interessant als het gaat over ...				
...mijn wijk/buurt/stadsdeel	14,1	21,7	33,0	19,4
...mijn dorp/stad	33,9	35,9	33,7	34,8
...de hele gemeente (inclusief omliggende dorpen/plaatsen binnen dezelfde gemeente)	35,0	29,0	17,3	30,5
...de hele gemeente en de omliggende gemeenten	16,8	13,2	11,1	14,6
Nog anders	0,2	0,2	4,9	0,7

Vraag A07c. Als u denkt aan wat er zoal speelt in uw gemeente, welke informatie vindt u dan het meest interessant? Alle respondenten n=10.343

De top drie nieuwsonderwerpen op gemeenteniveau zijn: veiligheid en justitie (denk aan criminaliteit, drugsbeleid en prostitutie), natuur en milieu (denk aan groenvoorziening, vervuiling, duurzaamheidsinitiatieven) en zorg en welzijn (denk aan informatie over het coronavirus, maar ook medische voorzieningen, thuiszorg, jeugdzorg en opvang). Deze onderwerpen vindt 4 tot 5 van de 10 inwoners zeer interessant en minder dan 15 procent niet interessant (figuur 4.1).

Andere onderwerpen die 3 tot 4 van de 10 inwoners zeer interessant vinden zijn bouw, infrastructuur en verkeer (denk aan ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen, wegen, openbaar vervoer en parkeergelegenheid), economie (denk aan het aanbod van winkels, horeca en toerisme) en kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd (denk aan bioscopen, horeca maar ook aan recreatiemogelijkheden, zoals evenementen en wandelmogelijkheden) en onderwijs.

Figuur 4.1 **Interesse in onderwerpen met betrekking tot de gemeente (in procenten)**

Vraag A08. Welke van onderstaande onderwerpen vindt u meer dan gemiddeld interessant met betrekking tot uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

⁴⁷ Deze samenhang blijft ook bestaan als voor gemeentegrootte wordt gecontroleerd (partiële correlatie is .15).

Hangt de specifieke interesse in afzonderlijke onderwerpen samen met de algemene interesse in lokaal nieuws? Zijn de burgers die geen grote interesse in lokaal nieuws hebben wellicht wel in specifieke onderwerpen geïnteresseerd? Het blijkt dat degenen die niet geïnteresseerd zijn in wat er in hun gemeente speelt gemiddeld 6,5 van de 15 onderwerpen alsnog enigszins interessant vinden (tabel 4.3). Degenen die buitengewoon of erg in nieuws uit de gemeente geïnteresseerd zijn, noemen duidelijk meer onderwerpen; gemiddeld 12,4.

Niet-geïnteresseerden in nieuws over de gemeente zijn in dezelfde onderwerpen geïnteresseerd als wel geïnteresseerden. De volgorde van onderwerpen verschilt niet substantieel. Alleen het aandeel dat een onderwerp relevant vindt, is lager onder de niet geïnteresseerden. De grootste verschillen zijn hier op het onderwerp politiek, bestuur en financiën te vinden.

Tabel 4.3 **Interesse in onderwerpen met betrekking tot de gemeente naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten zeer of enigszins interessant)**

	Buitengewoon/erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	Totaal
Veiligheid en justitie	95,9	89,3	63,9	89,6
Natuur en milieu	93,0	85,6	62,3	86,5
Zorg en welzijn	93,3	84,2	56,9	85,4
Bouw, infrastructuur en verkeer	94,2	83,3	56,6	85,4
Economie	94,2	83,5	54,6	85,2
Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd	86,7	75,7	51,6	78,1
Aanwezigheid van diensten	80,0	68,4	40,4	70,7
Werkgelegenheid	80,5	66,1	40,8	70,0
Onderwijs	79,2	65,2	47,3	69,7
Politiek, bestuur en financiën	85,1	60,9	28,7	68,5
Inspraak en democratie	82,8	60,3	33,3	67,7
Verenigingsleven	75,8	56,1	29,5	62,2
Minderheden en integratie	72,5	57,5	31,1	61,5
Sportaanbod en/of uitslagen	64,8	49,4	30,8	54,4
Familieberichten	66,8	47,3	23,0	53,6
Gemiddeld aantal onderwerpen tenminste enigszins in geïnteresseerd	12,4	10,3	6,5	10,9

4.2 Interesse in nieuws over de gemeente en het volgen van het nieuws

Zoals verwacht zijn interesse in informatie over wat er zoal in de eigen gemeente speelt en het volgen van de berichtgeving sterk gecorreleerd (.65). Wie sterk geïnteresseerd is, volgt regelmatig de lokale berichtgeving. Degene die niet geïnteresseerd is, volgt de lokale berichtgeving nauwelijks.

Onderstaande tabel 4.4 illustreert de verschillende soorten nieuwsgebruikers en hun behoeftes: degenen die buitengewoon geïnteresseerd zijn in nieuws over de gemeente hebben behoefte aan dagelijkse informatie. Deze groep is met 8 procent vrij klein, maar heeft traditioneel behoefte aan regionale dagbladen en tegenwoordig ook aan alle andere media die dagelijks dieper ingaan op wat er in een gemeente gebeurt.

Erg geïnteresseerden volgen de berichtgeving tenminste enkele dagen per week. Zij vormen een substantiële groep van 38 procent van alle burgers.

De middengroep 'enigszins geïnteresseerd' is de omvangrijkste groep (43 procent) en maakt overwegend één keer per week gebruik van lokale bronnen. De niet erg geïnteresseerden vormen een kleinere groep en volgen één keer per maand of minder vaak het lokale nieuws. Tot slot bedraagt de kleine groep die helemaal niet geïnteresseerd is, minder dan 2 procent. Deze groep komt zo goed als nooit in contact met lokale informatie; in ieder geval zoeken ze het niet zelf op.

Tabel 4.4 **Frequentie volgen berichtgeving nieuws over de gemeente naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten)**

	Buitengewoon geïnteresseerd	Erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg geïnteresseerd	Helemaal niet geïnteresseerd	Totaal
Interesse (rij %) ->	7,9	37,9	43,4	9,1	1,7	100
Volgen nieuws (kolom %) V						
(Vrijwel) dagelijks	65,0	34,4	9,1	0,6	1,1	22,1
Enkele dagen per week	27,2	38,6	20,2	2,2	2,8	25,8
Ongeveer een keer per week	7,0	23,7	41,3	16,4	4,5	29,0
Een of enkele keren per maand	0,6	2,8	19,9	30,5	6,3	12,6
Minder vaak dan eens per maand	0,2	0,4	8,7	38,6	19,9	7,8
Nooit		0,2	0,8	11,6	65,3	2,6

Vraag A06. Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente?

Vraag A07. En in hoeverre volgt u normaliter de berichtgeving over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Waarom volgen burgers zelden het nieuws? De groep burgers die minder vaak dan eens per week het nieuws over de gemeente volgt (23 procent van de steekproef) heeft vooral weinig interesse in lokaal nieuws in het algemeen (tabel 4.5). De belangrijkste redenen om zelden het nieuws over de gemeente te volgen, is dat men geen behoefte, interesse of tijd heeft om de berichtgeving vaker te volgen – redenen die weinig inzicht in de achterliggende motivatie bieden.

Tabel 4.5 **Redenen om minder vaak dan eens per week het nieuws over de gemeente te volgen (in procenten)**

	Totaal
Ik heb geen behoefte om de berichtgeving vaker te volgen	42,3
Ik heb geen/weinig interesse in deze berichtgeving	32,5
Ik heb geen tijd om de berichtgeving vaker te volgen	16,6
Ik vind dat er te weinig berichtgeving is	13,6
Ik heb te weinig kennis over wat er speelt om de berichtgeving te kunnen volgen	11,5
Over de onderwerpen waarin ik geïnteresseerd ben is geen berichtgeving	9,1
De onderwerpen worden te eenzijdig belicht	7,5
In de berichtgeving mis ik de analyse en uitleg over wat er gaande is	6,2
Ik vind de berichtgeving vaak te negatief	5,3
Ik vind de berichtgeving vaak onbetrouwbaar	4,6
In de berichtgeving is er te weinig plek voor kritiek en commentaar	4,1
Ik vind de berichtgeving moeilijk te volgen/begrijpen	2,3

Vraag A07B: U geeft aan de berichtgeving over wat er zoal speelt in uw gemeente minder vaak dan eens per week te volgen. Waarom is dat zo? Meerdere antwoorden mogelijk. Alle respondenten die de berichtgeving minder vaak dan eens per week volgen, n=2.382.

Hierna is er een groep die vindt dat er aanbod ontbreekt. Ze vinden dat er “te weinig berichtgeving is”, ze vinden dat er berichtgeving over “onderwerpen waar zij in geïnteresseerd zijn ontbreekt”, of ze geven aan dat er “uitleg, kritiek en commentaar” ontbreekt. Deze groep omvat meer dan een kwart van de burgers die zelden lokaal nieuws opzoeken; dat is ongeveer 6 procent van de totale steekproef.

Een laatste groep heeft inhoudelijke kritiekpunten over de berichtgeving, vindt bijvoorbeeld dat “onderwerpen te eenzijdig worden belicht” of dat berichtgeving “te vaak negatief of onbetrouwbaar” is. De omvang van deze groep is relatief beperkt; 14 procent van de burgers die zelden lokaal nieuws opzoeken en dat is 3 procent van alle respondenten.

Voornaamste reden om het nieuws over de gemeente te volgen, is dus de interesse in wat er in de gemeente gebeurt. Niet alleen gebrek aan interesse is een reden om het lokale aanbod minder te gebruiken. Er is ook sprake van ontbrekende informatie en inhoudelijke kritiek over hoe de berichtgeving wordt gebracht.

5. Gebruik lokale informatiebronnen

Dit hoofdstuk bevat resultaten over welke informatiebronnen burgers in Nederland gebruiken om zich te informeren over wat er zoal in hun eigen gemeente speelt. Daarbij onderscheiden we het gebruik van de informatiebronnen naar frequentie (dag, week, maand, jaar, totaal) en mediumtypen. De gebruiksfrequentie van de verschillende lokale journalistieke informatiebronnen wordt afgezet tegen het totaalbereik hiervan. Eveneens wordt gekeken naar de diversiteit van het aanbod. Van hoeveel verschillende titels binnen een informatiebron maakt men gebruik? Het hoofdstuk eindigt met aan welke mediumtypen de burgers de voorkeur geven als ze hier vrij voor kunnen kiezen. En welke van de bronnen die men op dit moment gebruikt om zich over gemeentenuws te informeren de absolute voorkeur geniet.

5.1 Gebruik informatiebronnen - bereik en frequentie

Gebruik informatiebronnen naar mediumtypen

Kijken we naar de diverse mediumtypen die worden gebruikt om het nieuws te vergaren, dan staat op landelijk niveau televisie op de eerste plaats. Online media (nieuwssites en -apps of nieuwsverzamelsites) komen dichtbij televisie als informatiebron; gemiddeld 70 procent voor online media versus 79 procent voor televisie. Op de derde plaats wordt radio genoemd. Papieren kranten en sociale media nemen een gedeelde vierde plaats in en persoonlijke gesprekken komen op plaats vijf.

Waar op nationaal niveau de twee meest gebruikte mediumtypen televisie en online nieuwsmedia zijn, zien we op lokaal niveau drie mediumtypen de boventoon voeren: online nieuwsmedia, papieren kranten en persoonlijke gesprekken (tabel 5.1). Televisie en radio als kanalen lijken voor wat betreft lokaal nieuws een minder grote rol te spelen dan op landelijk niveau. Het mediagebruik verschilt op lokaal niveau dus van het gebruik op (inter)nationaal niveau.

Tabel 5.1 **Mediumtypen die gebruikt worden voor nationaal / internationaal nieuws en voor lokaal nieuws (in procenten)**

	Totaal nationaal / internationaal nieuws	Totaal lokaal nieuws
Televisie	79,2	59,3
Nieuwssites/apps OF nieuwsverzamelsites	69,8	75,6
Radio	52,1	41,5
Papieren kranten	35,3	75,7
Sociale media	39,9	50,6
Persoonlijke gesprekken	20,4	75,6
Podcasts	7,3	5,4

Vraag A01a. Van welke van de volgende media en informatiebronnen maakt u in het algemeen gebruik om van het landelijke of internationale nieuws op de hoogte te zijn? **Vraag B02. – B07.** Welke van deze <televisiezenders, radiozenders, papieren kranten, online nieuwsmedia, sociale mediakanalen, overige manieren> heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken/ gebruikt om u te informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Ook al zien we duidelijke verschillen tussen gebruik van informatiebronnen voor nationaal en lokaal nieuws, toch is er sprake van een duidelijke samenhang tussen mediumtypen die men voor nationaal of internationaal nieuws gebruikt en voor lokaal nieuws. Onder burgers die nieuws(verzamel)sites voor nationaal nieuws gebruiken, vinden we ook bovengemiddeld veel gebruik van nieuws(verzamel)sites voor lokaal nieuws (tabel 5.2). Burgers die papieren kranten gebruiken voor nationaal nieuws, doen dat ook bovengemiddeld vaak voor lokaal nieuws (de overlap is 95,2 procent).

Tabel 5.2 **Totaalbereik mediumtypen lokaal nieuws naar gebruik mediumtypen nationaal / internationaal nieuws (in procenten)**

Mediumtype gebruikt voor lokaal nieuws	Mediumtype gebruikt voor landelijk / internationaal nieuws							
	Totaal	Televisie	Nieuwssites / apps of verzamelsites	Radio	Papieren kranten	Sociale media	Podcasts	Pers. gesprekken
Televisie	59	65,4	59,9	65,1	70,4	62,5	65,6	62,1
Nieuwssites/apps of verzamelsites	76	77,3	83,5	80,4	79,3	82,8	85,7	82,3
Radio	42	44,5	41,0	51,3	54,1	45,5	48,4	45,1
Papieren kranten	76	80,1	76,7	81,3	95,2	74,3	73,0	74,7
Sociale media	51	51,1	54,0	54,2	49,0	73,2	64,8	59,4
Podcasts	5	5,0	5,7	6,2	5,8	8,3	33,1	9,4
Persoonlijke gesprekken	76	78,0	78,8	80,0	82,5	80,9	82,1	91,1

Gebruik informatiebronnen

Tot nu toe hebben we gekeken naar het gebruik van mediumtypen voor lokaal nieuws. Nu kijken we naar de informatiebronnen.

Als we alleen naar journalistieke informatiebronnen kijken, zien we dat op jaarbasis huis-aan-huisbladen het grootste bereik hebben (tabel 5.3). Het huis-aan-huisblad is de informatiebron, die door meer dan 70 procent van de burgers minimaal één keer is gebruikt in het afgelopen jaar. Dit is dan ook de bron van informatie over lokale politieke gebeurtenissen, die de grootste groep burgers in een gemeente bereikt. Dit kan mogelijk worden verklaard doordat de bladen gratis worden verspreid.

Naast het huis-aan-huisblad worden ook de regionale publieke omroep en het regionaal dagblad door twee derde van alle burgers genoemd als geraadpleegde bron voor informatie over politieke onderwerpen in de eigen gemeente. Er is een behoorlijk groot verschil te constateren tussen de top 3 informatiebronnen, die (meer dan) twee derde van alle burgers in een jaar bereiken en de overige informatiebronnen, die (substantieel) minder dan de helft van alle burgers in een jaar bereiken. Zelfstandige lokale nieuwssites (ook wel hyperlocals genoemd) en lokale publieke omroepen volgen dus met enige afstand, en bereiken ieder ook nog een relevant deel van de burgers.

Tabel 5.3 **Totaalbereik journalistieke informatiebronnen (in procenten)**

	Totaal (n=10.343)
Huis-aan-huisblad	70,8
Regionale publieke omroep	67,7
Regionaal dagblad	66,2
Zelfstandige lokale nieuwssite	46,5
Lokale publieke omroep	38,4
Niet-landelijke commerciële omroep	11,2
Nieuwsbladen	4,1
Totaal aantal journalistieke informatiebronnen genoemd (gemiddeld aantal)	n=3,1

Vraag B02. – B07. Welke van deze <televisiezenders, radiozenders, papieren kranten, online nieuwsmedia, sociale mediakanalen, overige manieren> heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken/ gebruikt om u te informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Gemiddeld maakt men gebruik van 3,1 journalistieke informatiebronnen. Dit is onafhankelijk van het mediumtype waarmee de content wordt geconsumeerd.

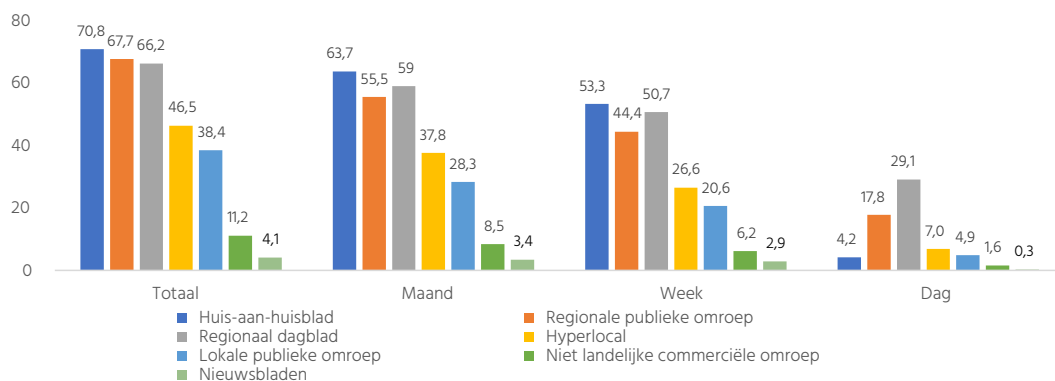
Naast de informatiebronnen afkomstig van een journalistieke redactie worden ook andere informatiebronnen voor lokaal nieuws gebruikt. Bovenaan de lijst staat het persoonlijke gesprek met anderen (tabel 5.4). Ook de informatie die door de gemeente wordt verspreid in de vorm van folders, brieven, bijeenkomsten, de website of sociale media, bereikt een groot deel van de burgers. Nemen we alle overige bronnen van informatie mee, dan kunnen we constateren dat men gemiddeld ruim zeven verschillende informatiebronnen over lokale informatie raadpleegt. Slechts een fractie van alle burgers gebruikt geen enkele informatiebron voor actuele lokale gebeurtenissen. Gemiddeld gaat het hier om 3 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder.

Tabel 5.4 **Totaalbereik journalistieke informatiebronnen en overige informatiebronnen (in procenten)**

	Totaal (n=10.343)
Een persoonlijk gesprek met vrienden / familie / buurtgenoten etc.	75,6
Huis-aan-huisblad	70,8
Regionale publieke omroep	67,7
Regionaal dagblad	66,2
Informatie vanuit de gemeente zelf (b.v. folders, brieven, bijeenkomsten etc.)	58,5
Website gemeente	51,1
Zelfstandige lokale nieuwssite	46,5
Lokale publieke omroep	38,4
Zoekmachines	36,5
Een nieuwsbrief / email	34,5
Websites/apps waar nieuws van andere media wordt verzameld (b.v. Google news, Apple news)	30,5
Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium (b.v. Nu.nl/ regio of NOS.nl/regio)	27,2
Sociale media gemeente	24,8
Online forums of discussiegroepen over gemeente of regio (b.v. groepen op Whatsapp, Facebook, Reddit)	20,5
Teletext of kabelkrant	18,2
Sociale media groepen (delen) gemeente	14,6
Regionale of lokale news alerts / RSS feeds	12,7
Sociale media algemeen	12,6
Niet-landelijke commerciële omroep	11,2
Podcasts	5,4
Nieuwsbladen	4,1
Gebruikt geen enkele lokale informatiebron	3,1
Gebruikt geen enkele 'journalistieke' bron	6,8
Totaal aantal informatiebronnen genoemd (gemiddelde)	n=7,3

Vraag B02. – B07. Welke van deze <televisiezenders, radiozenders, papieren kranten, online nieuwsmedia, sociale mediakanalen, overige manieren> heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken/gebruikt om u te informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente?

Figuur 5.1 **Bereik journalistieke informatiebronnen naar periode (alle mediantypen, in procenten)**

Vraag B02. – B07. Welke van deze <televisiezenders, radiozenders, papieren kranten, online nieuwsmedia, sociale mediakanalen, overige manieren> heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken/gebruikt om u te informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente? Vraag B08. Hieronder staan de media en informatiebronnen die u in de afgelopen 12 maanden heeft gebruikt om u te informeren over wat er zoal speelt in uw gemeente. Hoe vaak gebruikt u over het algemeen deze media en informatiebronnen? Alle respondenten n=10.343

Frequentie van gebruik

De bovenstaande cijfers laten zien welke bronnen men minimaal één keer in de afgelopen twaalf maanden heeft geconsulteerd (= totaalbereik). In dit cijfer kunnen echter ook bronnen zitten die men slechts een enkele keer in het afgelopen jaar heeft gebruikt. Willen we kunnen inschatten welke informatiebronnen regelmatig worden gebruikt, dan moeten we nader kijken naar de frequentie waarmee de diverse bronnen worden gebruikt.

Het totaal maand- en weekbereik lijkt qua volgorde van gebruikte informatiebronnen sterk op elkaar. Huis-aan-huisbladen, regionale dagbladen en regionale publieke omroepen zijn de meest gebruikte informatiebronnen als het gaat om lokaal nieuws (figuur 5.1). Ze bereiken wekelijks ieder ongeveer de helft van alle burgers in een gemeente. Zelfstandige lokale nieuwssites en de lokale publieke omroep worden wekelijks door een vijfde tot een kwart van alle burgers gebruikt. Ook zij spelen dus een relevante rol voor de informatievoorziening op lokaal niveau.

Kijken we verder naar dagelijks gebruik dan zijn de regionale dagbladen en de regionale publieke omroepen duidelijk de meest gebruikte dagelijkse media. Plek drie wordt ingenomen door de zelfstandige lokale nieuwssites – op behoorlijke afstand.

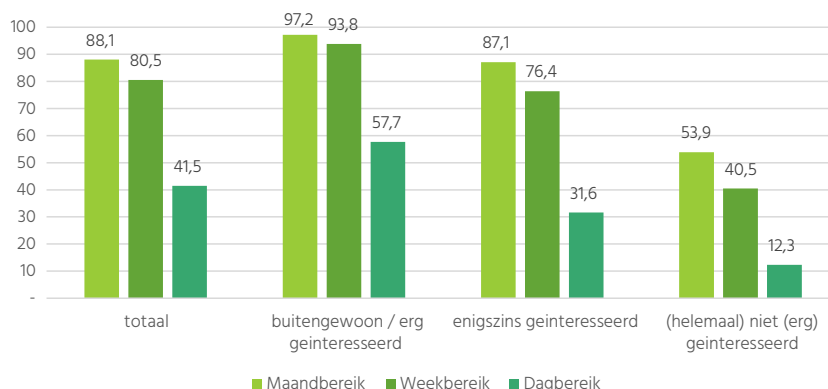
In figuur 5.1 zijn de journalistieke informatiebronnen weergegeven die burgers per jaar (totaal), minimaal eens per maand (maand), minimaal eens per week (week) of (bijna) dagelijks (dag) gebruiken.

Bij deze uitkomsten moet de kanttekening worden gemaakt dat de cijfers zijn berekend voor heel Nederland. Maar niet in alle gemeenten zijn alle informatiebronnen aanwezig. Als we kijken naar weekbereik van de diverse informatiebronnen in heel Nederland versus uitsluitend de gemeenten waarin de betreffende informatiebron aanwezig is, zien we dat voor huis-aan-huisbladen en lokale publieke omroepen een nagenoeg even hoog weekbereik wordt gerealiseerd – zij zijn dan ook in nagenoeg alle gemeenten vertegenwoordigd. Zelfstandige nieuwssites hebben een licht hoger bereik in gemeenten waarin ze wel aanwezig zijn. Een duidelijk verschil zien we vooral voor niet-landelijke commerciële omroepen (1,5 keer zo groot in gemeenten waarin zij aanwezig zijn) en met name voor nieuwsbladen (bijna negen keer zo groot in gemeenten waarin zij aanwezig zijn).

Alles bij elkaar genomen bereiken de lokale en regionale journalistieke informatiebronnen in een gemiddelde maand 88 procent van de burgers minimaal één keer (figuur 5.2). In een gemiddelde week wordt 81 procent van de burgers bereikt en op een gemiddelde dag is dat 42 procent.

Opnieuw zien we dat er een groot onderscheid is tussen burgers die wel of geen interesse hebben in actuele informatie over de gemeente. Van niet-geïnteresseerden wordt op dagniveau slechts 12 procent bereikt; op weekniveau is dit 32 procent en op maandniveau 58 procent.

Figuur 5.2 **Cumulatief maand-, week- en dagbereik journalistieke informatiebronnen naar interesse in nieuws over de gemeente (alle mediumtypen, in procenten)**

Het huis-aan-huisblad is het belangrijkste mediumtype om op weekniveau ook de niet-geïnteresseerden te bereiken (tabel 5.4). Het huis-aan-huisblad en het regionale dagblad bereiken de geïnteresseerden evengoed, maar met afnemend interesse neemt het belang van het huis-aan-huisblad toe. Het aanbod van de lokale publieke omroep bereikt de niet-geïnteresseerden

verhoudingsgewijs minder goed. De huis-aan-huisbladen bereiken 3,3 keer vaker geïnteresseerden dan niet geïnteresseerden; de lokale publieke omroep 6,5 keer vaker. Met andere woorden, de groep niet-geïnteresseerden kan het beste worden bereikt met huis-aan-huisbladen of de regionale media.

Tabel 5.4 **Weekbereik journalistieke informatiebronnen naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten)**

	Buitengewoon/ erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	Totaal	Factor verschil geïnteresseerd / niet-geïnteresseerd
Huis-aan-huisblad	66,8	47,4	20,1	53,3	3,3
Regionaal dagblad	66,6	42,3	17,4	50,7	3,8
Regionale publieke omroep	59,3	35,8	16,1	44,4	3,7
Zelfstandige lokale nieuwssite	36,1	20,6	9,9	26,6	3,6
Lokale publieke omroep	30,5	14,1	4,7	20,6	6,5
Nieuwsblad	3,9	2,2	0,8	2,9	4,9

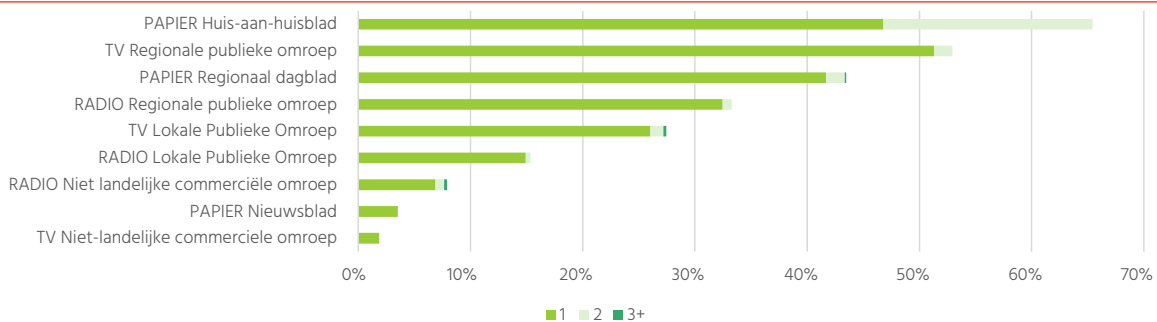
5.2 Diversiteit mediagebruik (aantal titels on-/offline bereik en frequentie)

Een divers media-aanbod is een voorwaarde voor een divers mediagebruik.⁴⁸ Doel van de democratische functie is de geïnformeerde burger die van een divers aanbod aan informatie gebruikmaakt en zich daardoor een mening kan vormen. Omdat in dit rapport informatie op lokaal niveau vanuit de kant van de gebruiker centraal staat, kijken we ook naar de diversiteit van het mediadiet van burgers voor wat lokale nieuwsconsumptie betreft. Betreft men alle informatie vanuit één informatiebron of mediumtype of gebruikt men meerdere en diverse bronnen om zich te informeren over actuele gebeurtenissen en de politiek in de gemeente?

In de vorige paragraaf zagen we dat burgers gemiddeld 3,1 lokale journalistieke informatiebronnen –die men met naam kan benoemen (voorgecodeerd) – consulteren. Deze bronnen worden via verschillende mediumtypen geconsumeerd; resulterend in gemiddeld 6,6 verschillende combinaties mediumtype/informatiebron.

Voor de meer traditionele mediumtypen TV, radio en papieren kranten zien we dat de meeste burgers één titel per soort gebruiken (figuur 5.3a). Wat betreft de papieren exemplaren van huis-aan-huisbladen is er nog een vrij grote groep van 19 procent die een tweede krant gebruikt (gemiddeld 1,3 titels).

Figuur 5.3a **Burgers die 1, 2 of 3+ verschillende titels van een journalistieke informatiebron gebruiken (offline, mediumtype x informatiebronnen, in procenten)**

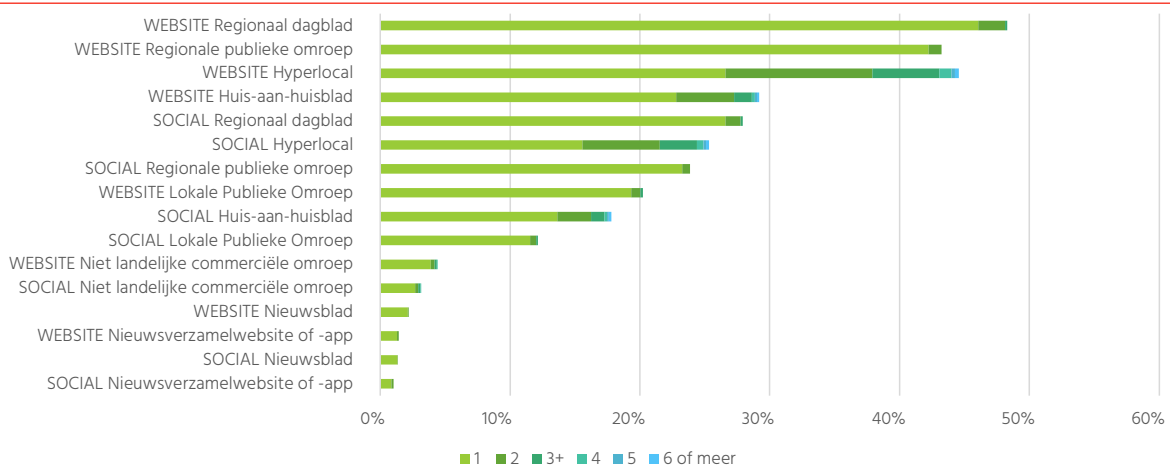

Basis: Alle respondenten n=10.343

Voor de digitale kanalen (web/app/social) van de verschillende informatiebronnen zien we dat substantieel meer verschillende kanalen worden gebruikt (figuur 5.3b). Dit is niet onlogisch, omdat er eenvoudig meer beschikbaar zijn. Er zijn tevens geen verspreidings- of doorgiftebeperkingen.

De grootste diversiteit aan gebruik van verschillende titels binnen een informatiebron zien we bij de websites en socialemediakanalen van zelfstandige lokale nieuwssites (gemiddeld 1,6 titels) en van huis-aan-huisbladen (gemiddeld 1,3 titels).

Figuur 5.3b **Burgers die 1, 2, 3, 4, 5 en 6 of meer verschillende titels van een digitale journalistieke informatiebron gebruiken (online, mediumtype x informatiebronnen, in procenten)**

Basis: Alle respondenten n=10.343

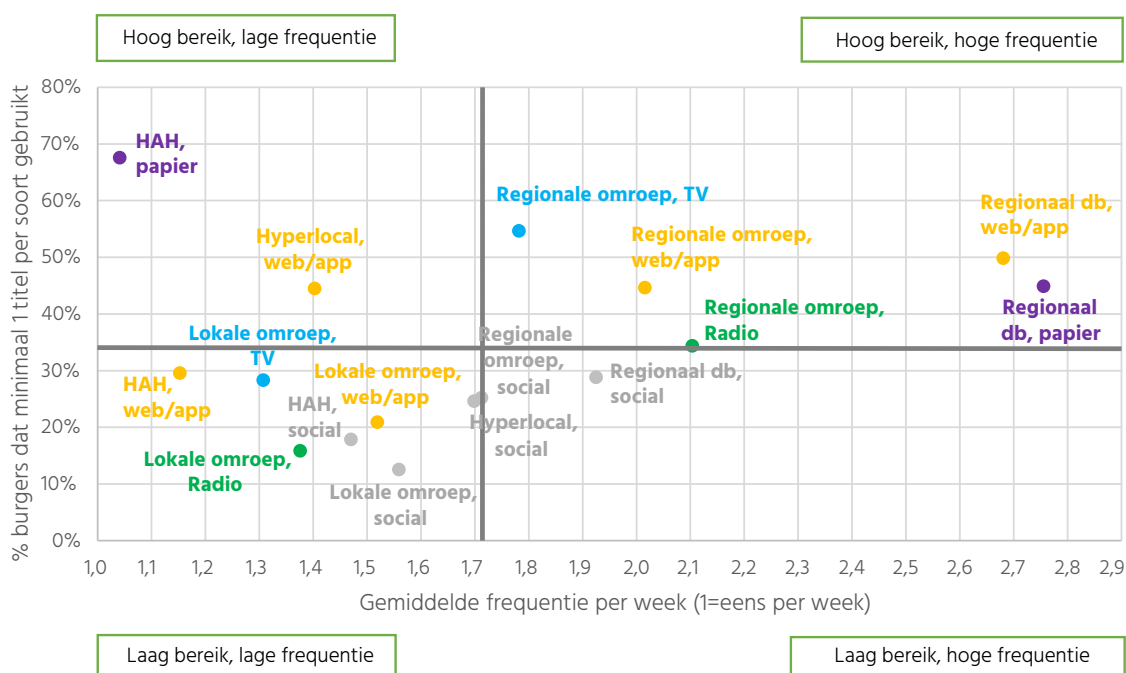
48 P.M. Napoli (1999). Deconstructing the Diversity Principle.

De diversiteit aan titels die hierboven is weergegeven is berekend op het totaalbereik; dat zijn dus de burgers die minimaal eens per jaar een titel gebruiken. Dit is interessante informatie over diversiteit, maar zegt nog vrij weinig over hoe vaak iemand een titel gebruikt. Wil men uitspraken over het belang van informatiebronnen voor de actualiteiten in de eigen gemeente doen, dan moet men die bron toch tenminste met een bepaalde frequentie gebruiken.

Om hier een beter beeld bij te krijgen hebben wij het totaalbereik van een informatiebron afgezet tegen de frequentie waarmee de bron wordt gebruikt⁴⁹.

In figuur 5.4 is de gemiddelde frequentie per informatiebron afgezet tegen het totaalbereik. De assen representeren de gemiddelde scores en zo ontstaan vier kwadranten van combinaties van hoog en laag bereik en hoge en lage frequentie. Uit dit figuur kunnen we duidelijk afleiden welke informatiebronnen (combinatie informatiebron x mediumtype) het meest worden gebruikt door burgers in Nederland op lokaal niveau. Let wel, de frequentie van gebruik wordt deels mede bepaald door de verschijningsfrequentie of de frequentie waarmee de content wordt vernieuwd.

Figuur 5.4 Matrix totaalbereik en gemiddelde frequentie van journalistieke informatiebronnen x mediumtype (>= 10 procent totaalbereik)

In het kwadrant rechtsboven staan de bronnen die zowel relatief veel burgers in een gemeente bereiken als ook door die burgers vrij frequent worden geconsulteerd. Hier zien we alleen de regionale media terug. In het kwadrant linksboven zien we de huis-aan-huisbladen op papier domineren op bereik, maar omdat zij maximaal eens per week verschijnen hebben zij een vrij lage gemiddelde frequentie. De overige mediumtypen van het huis-aan-huisblad worden wel vaker gebruikt, maar bereiken relatief minder burgers. De zelfstandige lokale nieuwssites (hyperlocal in figuur) behalen al een bereik op web of app dat vergelijkbaar is met de regionale kanalen (let wel, niet in alle gemeenten zijn zelfstandige lokale nieuwssites actief), maar de frequentie van gebruik is lager dan bij de regionale kanalen. Alle kanalen van de lokale publieke omroepen zien we in het kwadrant linksonder, met een relatief lager bereik en een lagere frequentie dan de meeste andere informatiebronnen.

De socialemediakanalen (slechts enkelen in dit figuur; degenen waarvan het totaalbereik kleiner is dan 10 procent zijn hier niet in weergegeven) hebben allen een vrij laag bereik, maar worden wel met een behoorlijke regelmaat geconsulteerd.

Overlap in gebruik van informatiebronnen

Net als bij landelijk nieuws, geldt ook voor lokaal nieuws dat het gebruik van nieuwsbronnen vaak gestapeld plaatsvindt. Degene die één informatiebron gebruikt, maakt doorgaans ook gebruik van een tweede of derde informatiebron (tabel 5.5).

Sommige informatiebronnen worden vaker samen gebruikt dan andere. Zo leest meer dan twee derde van de wekelijkse gebruikers van de regionale publieke omroep ook een huis-aan-huisblad, en leest 70 procent van de burgers die wekelijks de lokale

49 Voor het berekenen van de frequentie is de nominale antwoordschaal die in de vragenlijst is gehanteerd omgezet naar een getal met de volgende 'weging': 6 = gebruikt een kanaal vrijwel dagelijks; 3 = enkele dagen per week; 1 = ongeveer een keer per week; 0,3 = een of enkele keer per maand; 0,1 = minder vaak; 0 = gebruikt een kanaal nooit / missing. Het resultaat is een gemiddelde frequentie per gebruikte informatiebron, die met elkaar kan worden vergeleken. Is de score rond de 1, dan wordt de bron gemiddeld eens per week gebruikt, is de score hoger dan 1, dan wordt hij vaker dan eens per week gebruikt. Bij een score lager dan 1 wordt hij minder vaak dan eens per week gebruikt.

publieke omroep gebruiken ook wekelijks het regionale dagblad. De gebruikers van de lokale publieke omroep maken nog vaker gebruik van de regionale publieke omroep voor informatie over de gemeente en ze gebruiken ook regelmatig zelfstandige lokale nieuwssites.

De wekelijkse gebruikers van de lokale publieke omroep gebruiken relatief de meeste andere lokale informatiebronnen. In totaal

gebruiken ze gemiddeld 3,6 informatiebronnen, dus naast de lokale publieke omroep gebruiken ze nog 2,6 andere bronnen. Degenen die wekelijks het huis-aan-huisblad lezen, gebruiken er relatief weinig andere bronnen naast. In totaal gebruiken ze 2,8 informatiebronnen; dus naast het huis-aan-huisblad gebruiken ze nog 1,8 andere bronnen.

Tabel 5.5 **Overlap weekbereik tussen journalistieke informatiebronnen (in procenten en gemiddelde aantallen)**

	Huis-aan-huisblad	Regionaal dagblad	Regionale publieke omroep	Zelfstandige lokale nieuwssite	Lokale publieke omroep	Nieuwsblad	Totaal aandeel
Huis-aan-huisblad		66,0	67,4	62,6	66,7	52,2	53,3
Regionaal dagblad	62,8		69,3	69,8	70,5	49,5	50,7
Regionale publieke omroep	56,1	60,7		64,7	76,5	57,9	44,4
Zelfstandige lokale nieuwssite	31,1	36,5	38,6		45,1	36,0	26,6
Lokale publieke omroep	25,8	28,6	35,4	35,0		30,4	20,6
Nieuwsblad	2,8	2,8	3,7	3,9	4,2		2,9
Geen andere informatiebron	17,5	10,5	7,3	7,8	5,5	12,5	
<i>Gemiddeld aantal informatiebronnen per week</i>	<i>2,8</i>	<i>2,9</i>	<i>3,1</i>	<i>3,3</i>	<i>3,6</i>	<i>3,3</i>	

Leesvoorbeeld: Van de burgers die wekelijks een regionaal dagblad gebruiken (op papier, online of social), gebruikt 28,6 procent ook minimaal een keer per week de lokale publieke omroep. Dat is hoger dan het algemene gemiddelde van 20,6 procent weekgebruik. Hoe hoger het gemiddelde aantal in een kolom, hoe meer diverse informatiebronnen deze groep gebruikt. Media waar het percentage 'gebruikt geen andere informatiebron' hoog scoort, worden relatief vaker dan de andere exclusief gebruikt.

5.3 Voorkeur voor informatiebronnen op lokaal niveau

Het huidige gebruik van informatiebronnen is een interessant gegeven, waar veel uit kan worden afgeleid. Het zegt echter nog niet alles over hoe men idealiter wil worden geïnformeerd. Deze vraag hebben we dan ook aanvullend gesteld aan de respondenten van dit onderzoek; op mediumtype niveau omdat dit iets tastbaarder te beoordelen is dan op het niveau van een informatiebron. Als we vragen naar voorkeur voor mediumtypen neemt de (gratis) papieren krant de eerste positie in (tabel 5.6). 44,7 procent van de burgers geeft hier de voorkeur aan. De gratis papieren krant wordt op afstand gevolgd door nieuwsbrieven, informatie vanuit de gemeente of sociale media. Nieuwswebsites genieten een hogere voorkeur dan televisie, radio, of betaalde papieren kranten.

Onder de mediumtypen die vaker worden genoemd (door meer dan 10 procent van de respondenten), is het verschil tussen geïnteresseerden en niet geïnteresseerden bijzonder groot als het om de betaalde krant gaat en verhoudingswijs klein in het geval van informatie via socialemediakanalen, vanuit de gemeente en nieuwsbrieven. Opnieuw zien we een vrij kleine groep die aangeeft geen enkele belangstelling te hebben voor informatie over (politieke) gebeurtenissen in de gemeente; in totaal gaat het om 5,8 procent. Ook in de groep die aangeeft niet geïnteresseerd te zijn in informatie over de gemeente, staat het merendeel nog wel open voor lokale informatie. Slechts iets minder dan een kwart zegt dat ze niet geïnformeerd hoeven te worden.

Tabel 5.6 **Voorkeur voor mediumtypen naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten, max 3 antwoorden)**

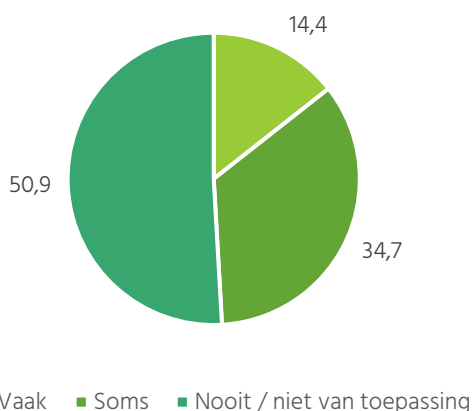
	Buitengewoon/ erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	Totaal (n=10.343)
Papieren krant (gratis)	49,0	44,6	26,4	44,7
Een nieuwsbrief / email	32,7	27,6	19,4	29,1
Informatie vanuit de gemeente	32,3	27,6	19,5	28,9
Socialemediakanalen	23,5	23,7	19,0	23,1
Nieuwswebsites of -apps	26,0	21,6	15,1	22,9
Televisie	23,1	18,6	10,9	19,8
Papieren krant (betaald)	17,8	11,0	4,1	13,4
Radio	11,2	8,9	7,2	9,8
Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium	9,3	7,7	6,5	8,3
Verzamelsites: Websites/apps waar nieuws van andere media wordt verzameld	8,1	8,4	7,1	8,1
Persoonlijke gesprekken	7,5	5,5	4,3	6,3
Teletekst of kabelkrant	6,0	4,7	2,9	5,1
Zoekmachines	4,4	4,1	3,9	4,2
Online forums of discussiegroepen over de gemeente of regio	4,7	3,4	2,5	3,9
Regionale of lokale news alerts / RSS feeds	3,9	2,6	2,0	3,1
Podcasts	1,7	1,5	1,3	1,6
Nog anders	0,6	0,4	0,9	0,5
Ik hoef niet geïnformeerd te worden	2,0	5,3	24,2	5,8

Vraag B09. Als u het zelf zou kunnen bepalen, op welke manier zou u het liefst willen worden geïnformeerd over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

De voorkeur voor mediumtypen kan mede worden bepaald door de mate waarin men verwacht hiervoor te moeten betalen. Voor online bronnen zien we de laatste jaren steeds meer betaal- of inlogmuren verrijzen. Zijn burgers wel bereid om voor online informatie over lokale actualiteiten te betalen? En is het eigenlijk wel een issue – net als op landelijk niveau – of speelt dit geen rol van betekenis op lokaal niveau?

Het blijkt dat ongeveer de helft van alle burgers er soms of vaak tegenaan lopen, dat ze moeten inloggen of betalen voor online lokaal nieuws (figuur 5.5).

Figuur 5.5 Mate waarin het burgers overkomt dat ze moeten betalen of inloggen om online informatie over gemeente te kunnen consumeren (in procenten)

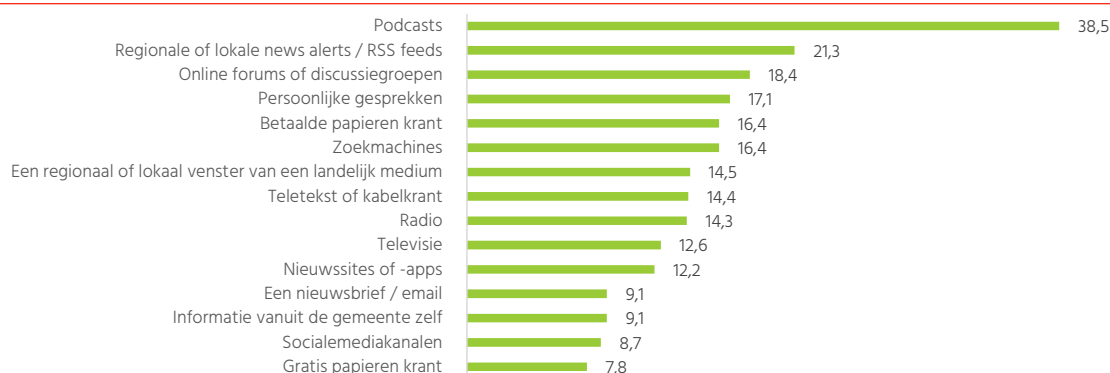
Vraag B11. Online nieuwsmedia zijn tegenwoordig soms niet meer te lezen of te bekijken zonder in te loggen. Soms moet daar ook voor betaald worden. Overkomt het u weleens dat u op zoek bent naar informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente en dat u dan moet inloggen of betalen om bij deze informatie te kunnen? Alle respondenten n=10.343

Naarmate burgers sterker geïnteresseerd zijn in lokaal nieuws, lopen ze hier vaker tegenaan. Van degenen die buitengewoon of erg geïnteresseerd zijn in lokaal nieuws, overkomt het 55 procent vaak of soms dat ze moeten betalen of inloggen. Onder de degenen die niet (erg) geïnteresseerd zijn in lokaal nieuws is dit aandeel 35 procent.

De betaalbereidheid voor nieuws over de gemeente is laag te noemen. 90 procent van alle burgers geeft aan niet bereid te zijn te betalen voor online nieuws over de gemeente. Onder degenen die sterk geïnteresseerd zijn, is de betalingsbereidheid iets hoger. Maar ook in deze groep is 85 procent niet van plan te betalen.

Burgers die zelf de voorkeur geven aan een betaalde papieren krant als informatiemedium voor informatie over de gemeente, zijn significant vaker bereid ook te betalen voor informatie over de gemeente in vergelijking met degenen die een voorkeur voor een gratis papieren krant hebben (figuur 5.6). De grootste betaalbereidheid vinden we onder burgers met een voorkeur voor podcasts, news alerts en online forums of discussiegroepen.

Figuur 5.6 **Aandeel dat bereid is te betalen voor lokaal nieuws naar voorkeur mediumtype (max. 3) (in procenten)**

Vraag B13. Bent u bereid te betalen voor actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Maar welke journalistieke informatiebronnen zijn – los van het medium – de belangrijkste informatiebronnen voor burgers als het gaat om lokale informatie? Als de burgers wordt gevraagd om uit de lijst van informatiebronnen die ze gebruiken de belangrijkste te kiezen, staan opnieuw de van huis uit papieren informatiebronnen bovenaan (tabel 5.7).

Het huis-aan-huisblad (in alle verschijningsvormen, dus inclusief de socialemediakanalen of de website van het huis-aan-huisblad) wordt door een kwart van alle respondenten als belangrijkste lokale informatiebron aangewezen; op de voet gevolgd door het regionale dagblad. Naast deze twee bronnen is de regionale publieke omroep de enige bron die door meer dan 10 procent van de burgers wordt genoemd.

Tabel 5.7 **Belangrijkste lokale informatiebronnen naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten)**

	Buitengewoon/ erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	Totaal
Huis-aan-huisblad	25,2	26,3	16,0	24,7
Nieuwsblad	2,0	1,0	0,9	1,4
Regionaal Dagblad	24,4	18,6	9,3	20,2
Regionale publieke omroep	14,3	12,3	10,5	13,0
Zelfstandige lokale nieuwssite	5,8	6,3	5,4	6,0
Lokale publieke omroep	6,3	4,4	2,9	5,1
Noemt een lokale journalistieke informatiebron	78,5	69,2	45,2	71,0
Persoonlijk gesprek	2,5	7,1	13,1	5,7
Informatie vanuit de gemeente direct	8,9	10,1	12,0	9,8
Zoekmachines	1,5	2,4	2,9	2,0
Forums of discussiegroepen, online of social	1,3	1,5	2,5	1,5
Overige	6,6	7,4	7,1	7,4
Geen voorkeur	0,7	2,3	17,2	3,1

Vraag C00. Hieronder staan de media en informatiebronnen die u in de afgelopen 12 maanden heeft gebruikt om u te informeren over wat er zoal speelt in uw gemeente. Welke van deze is uw belangrijkste informatiebron als het gaat om politieke onderwerpen in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Samenvattend noemt 71 procent van de burgers een onafhankelijke lokale journalistieke informatiebron (huis-aan-huisblad, nieuwsblad, lokale of regionale publieke omroep, zelfstandige lokale nieuwssite of regionaal dagblad) zijn of haar belangrijkste bron. Journalistieke bronnen worden vooral door de geïnteresseerde burger als belangrijkste bron aangewezen. Minder geïnteresseerde hebben geen voorkeur, lezen het huis-aan-huisblad, kiezen eerder voor informatie uit de gemeente en worden via persoonlijke gesprekken geïnformeerd.

Binnen de groep respondenten die een lokale journalistieke informatiebron noemt, zijn de verschillen tussen geïnteresseerden

en niet-geïnteresseerden veel kleiner. Respondenten die een lokale journalistieke bron hebben gekozen, moesten verder aangeven via welk mediumtype ze het liefst toegang tot de informatiebron willen krijgen.

Als we vervolgens alle meest belangrijke lokale informatiebronnen uitsplitsen naar het mediumtype waarmee ze het vaakst worden geconsulteerd, dan blijkt dat voor lokale journalistieke berichtgeving papier het belangrijkste mediumtype is (tabel 5.8). De informatiebronnen huis-aan-huisbladen (inclusief nieuwsbladen) worden voornamelijk op papier waargenomen. Dit

geldt ook voor de regionale dagbladen; al is het aandeel papier hier aanzienlijk lager. Meer dan 50 procent van degenen die een lokale journalistieke bron als belangrijkste informatiebron noemen, consumeren de informatie afkomstig van deze bron voornamelijk op papier. In totaal gaat het hierbij om meer dan een derde van alle burgers van 16 jaar en ouder. Het op een na grootste medium waarop lokale informatiebronnen bij voorkeur worden gebruikt, is online. Hierna volgen televisie, sociale media en radio.

De berichtgeving van de lokale en regionale publieke omroepen – als zij als belangrijkste informatiebron door burgers zijn aangemerkt – wordt vooral op televisie bekeken. Voor beide soorten omroepen staan de online kanalen met stip op nummer 2 wat het ontsluiten van content betreft. Daarna pas gevolgd door radio in het geval van de regionale publieke omroep. Het aandeel dat een voorkeur voor sociale media heeft valt bij de lokale publieke omroep op.

Tabel 5.8 Combinatie belangrijkste lokale informatiebron x mediumtype (in procenten, aandeel van totaal)

	Hah & Nieuwsblad	Regionaal dagblad	Regionale publieke omroep	Zelfstandige lokale nieuwssite	Lokale publieke omroep	Totaal
Papier	90,9	58,4				50,5
Website/app	6,1	34,9	29,2	72,2	28,8	25,8
TV			47,9		47,2	12,3
Social	3,0	6,9	4,5	27,8	12,1	7,2
Radio			18,4		11,9	4,3
Totaal	100	100	100	100	100	100

Respondenten die een lokale journalistieke informatiebron met naam en platform hebben genoemd, n=7.291

Het huis-aan-huisblad is de informatiebron die wekelijks de meeste Nederlanders weet te bereiken. Ook nauwelijks geïnteresseerde Nederlanders worden via deze informatiebron op de hoogte gehouden van wat er in de gemeente speelt. De gratis verspreiding via papier is voor velen ook het mediumtype dat de voorkeur geniet.

Zowel voor geïnteresseerden als niet geïnteresseerden is het huis-aan-huisblad ook de belangrijkste lokale informatiebron. Het regionale dagblad – maar ook het nieuwsblad – wordt vooral door de geïnteresseerde groep gebruikt. Beide zijn de enige lokale informatiebronnen waarvoor moet worden betaald. Verder valt op dat het regionale dagblad van de traditionele mediumtypen het beste erin slaagt ook online te worden gebruikt.

6. Waardering lokale informatiebronnen

Waar gebruik van een informatiebron een noodzakelijke voorwaarde is voor een functionerende informatievoorziening, is waardering ook op lokaal niveau een tweede belangrijke pijler. In tijden waarin iedereen alles online openbaar kan maken en mede daardoor onzekerheid ontstaat over wat echt en wat fout is op internet, is het juist belangrijk dat burgers de toegevoegde waarde van lokaal nieuws afkomstig van professionele journalistieke media herkennen en erkennen.

In dit hoofdstuk gaan we na hoe volledig burgers zich over lokale actualiteiten geïnformeerd voelen en hoe betrouwbaar en onafhankelijk burgers de informatie die de lokale informatiebronnen over de verschillende onderwerpen leveren vinden. We gaan na welke zorgen ze hebben over desinformatie op gemeenteniveau en hoe de burgers de journalistieke waarden van de lokale informatiemedia beoordelen. Tot slot laten we zien wat de voornaamste kenmerken zijn die bepalen of een burger zich geïnformeerd voelt over politieke actualiteiten in de eigen gemeente.

6.1 De lokaal geïnformeerde burger

Een burger die goed op de hoogte is van wat er aan politieke onderwerpen in zijn gemeente speelt, is een voorwaarde van een functionerende lokale democratie. Dit 'op de hoogte zijn' heeft een objectieve en een subjectieve component. In hoofdstuk 4 hebben we vooral ingezoomd op de objectieve component: Wat doet een burger feitelijk om op de hoogte te geraken? In dit hoofdstuk gaan we nader in op de subjectieve component: Hoe beoordeelt men de huidige informatievoorziening? Voelt men zich goed geïnformeerd?

Ruim 37 procent zegt dat ze grotendeels of volledig worden geïnformeerd (tabel 6.1). Een nagenoeg even grote groep (bijna 36 procent) zegt deels geïnformeerd te zijn. Iets meer dan 15 procent van de burgers geeft aan niet of nauwelijks te worden geïnformeerd over politieke actualiteiten in de eigen gemeente. Meer dan 10 procent van de burgers weet eigenlijk niet of zij al dan niet volledig geïnformeerd zijn over de politieke actualiteiten in de gemeente.

De vraag doelt op het passieve geïnformeerd worden door media, maar het eigen gedrag speelt hier wel een hoofdrol. Interesse en geïnformerdheid gaan hand in hand. Met minder interesse in wat er in de gemeente speelt, worden de lokale informatiebronnen minder geraadpleegd en voelen mensen zich dus ook minder goed geïnformeerd (Pearson correlatie .32). Degenen die minder geïnteresseerd zijn in deze informatie kunnen ook minder goed beoordelen hoe goed ze worden geïnformeerd. Dat is goed te zien aan het hoge aandeel "weet niet" in deze groep (tabel 6.1). Degenen die zeer geïnteresseerd zijn, volgen de berichtgeving in de media het beste en kunnen daarom ook goed beoordelen of ze goed worden geïnformeerd. In deze groep is het aandeel dat aangeeft nauwelijks of niet geïnformeerd te worden 'slechts' 9 procent.

Tabel 6.1 Gevoel van geïnformerdheid over politieke actualiteiten in de gemeente naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten)

	Totaal	Buitengewoon/ erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd
Ik word volledig geïnformeerd	5,2	7,5	3,5	2,4
Ik word grotendeels geïnformeerd	32,3	44,7	24,9	9,7
Ik word deels geïnformeerd	35,7	34,7	40,1	21,9
Ik word nauwelijks geïnformeerd	12,4	7,8	15,2	20,4
Ik word helemaal niet geïnformeerd	2,9	1,2	2,8	10,5
Weet niet / geen mening	11,5	4,2	13,4	35,1

Vraag C02. Alles bij elkaar genomen, vindt u dat u op dit moment volledig geïnformeerd wordt over de (politieke) actualiteiten in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Als men zich onvoldoende geïnformeerd voelt, komt dat door diverse redenen. De meest genoemde reden dat men denkt onvoldoende geïnformeerd te worden, is dat men gewoonweg niet bereikt wordt met de informatie en/of niet weet waar men

die kan vinden; of zelfs niet weet wat men mist, omdat men het niet ziet (tabel 6.2). Nagenoeg even vaak wordt aangegeven dat men verdieping of meer details mist om zich nog vollediger geïnformeerd te voelen.

En een andere relatief grote groep geeft aan de informatie onvoldoende onafhankelijk of transparant te vinden; zij missen hoor en wederhoor in de verslaggeving. Er is ook een substantieel deel dat aangeeft het alsnog niet belangrijk te vinden, er geen interesse in of tijd voor te hebben.

Tabel 6.2 **Waarom denkt men onvolledig geïnformeerd te zijn (in procenten van alle antwoorden)**

Ik word niet bereikt/weet niet waar ik informatie kan vinden/moet zelf naar informatie zoeken	12,7
Verdieping/meer details/ volledige informatie	12,4
Objectiviteit/onafhankelijkheid/ transparantie/kritisch/niet eenzijdig	11,4
Geen interesse/niet belangrijk/geen tijd	9,4
Uitgebreidere informatie over verkiezingen/politiek/weet verkiezingsinformatie niet te vinden	9,1
De info wordt niet bezorgd/ik word liever via een ander medium geïnformeerd	8,8
Resultaten/toekomstige plannen/standpunten (gemeente)raad	3,9
Weet niet wat ik mis/ik weet niet wat er speelt/ik mis niets (wat voor mij belangrijk is)	3,8
Actualiteiten/nieuws/dagelijkse gang van zaken	3,3
(algemene) informatie/te weinig informatie/alles	3,2
Tijdige communicatie	2,8
Burgers/inwoners meer betrekken/ meer contact	2,4
Duidelijkheid/ duidelijker/toegankelijke informatie	2,4
Specifieker (gemeente)nieuws	2,0
Niet-betaalde informatie (betaalmuur)	1,4
Volledig geïnformeerd zijn is niet mogelijk/kan altijd beter	1,4
Bouwbesluiten/bouwplannen	1,1
Achtergrondinformatie	0,9
Overig	7,6

Vraag C03. U geeft aan dat u onvolledig geïnformeerd wordt over de (politieke) actualiteiten die er zoal spelen in uw gemeente. Kunt u uw antwoord toelichten? Wat mist u zoal? Basis: alle antwoorden (n=2.188)

6.2 Aanwezigheid betrouwbare en onafhankelijke bronnen in een gemeente

De mate waarin men zich geïnformeerd voelt, is ook afhankelijk van de perceptie van het aanbod. Zijn er wel voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen die informatie over belangrijke actuele politieke onderwerpen in de gemeente verschaffen?

“De Gezinsbode wordt niet meer bij me bezorgd, hoewel ik een Ja/Nee-sticker heb”⁵⁰

Met bijna 60 procent (en dat is 80 procent van degenen die een mening hebben) vindt een duidelijke meerderheid dat er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn over belangrijke (politieke) actualiteiten in de eigen gemeente (ruim voldoende en voldoende samengemen, tabel 6.3). Een minderheid van 15 procent is van mening dat er onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen beschikbaar zijn. Met ruim een kwart van alle burgers kunnen verhoudingsgewijs veel burgers dit niet inschatten of zij hebben hier geen mening over.

We zien ook hier dat interesse in informatie over wat er zoal in de gemeente speelt, zorgt voor verschillende oordelen over de aanwezigheid van voldoende betrouwbare bronnen. Onder de niet-geïnteresseerden is het aandeel dat niet weet of er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn veel hoger dan in de groep geïnteresseerden. En onder de geïnteresseerden is het aandeel dat wel vindt dat er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn substantieel hoger. Het aandeel dat vindt dat er onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn, is onafhankelijk van interesse in alle groepen even groot.

Tabel 6.3 **Aanwezigheid betrouwbare en onafhankelijke bronnen in gemeente naar interesse in nieuws over de gemeente (in procenten)**

	Buitengewoon/ erg geïnteresseerd	Enigszins geïnteresseerd	Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	Totaal
Er zijn ruim voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen	14,0	7,4	5,4	10,2
Er zijn voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen	57,0	44,6	27,9	48,5
Er zijn onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen	14,4	14,9	14,3	14,6
Weet niet / geen mening	14,6	33,1	52,4	26,7

Vraag C04. In hoeverre vindt u dat u er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn over belangrijke (politieke) actualiteiten in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

De groep burgers die aangeven onvoldoende geïnformeerd te worden en ook zeggen dat er onvoldoende betrouwbaar en onafhankelijk aanbod is, beslaat 5,6 procent van alle burgers van 16 jaar en ouder. We kunnen concluderen dat bij deze – weliswaar kleine – groep daadwerkelijk een tekort aan informatie over lokaal nieuws wordt waargenomen.

Omdat dit onderzoek enkele weken voor de gemeenteraadsverkiezingen plaatsvond, kon aanvullend ook worden gevraagd hoe de burgers over het aanbod aan onafhankelijke en betrouwbare informatie over de gemeenteraadsverkiezingen denken. De verdelingen van de antwoorden op beide vragen komen – zoals verwacht gezien het feit dat gemeenteraadsverkiezingen een belangrijke politieke actualiteit zijn – sterk overeen (tabel 6.4).

⁵⁰ Deze en andere citaten in dit hoofdstuk zijn antwoorden van respondenten op de vraag waarom men zich onvolledig geïnformeerd voelt (C03).

Tabel 6.4 **Mate van aanwezigheid onafhankelijke en betrouwbare informatie in gemeente ten behoeve van gemeenteraadsverkiezingen en (politieke) actualiteiten in het algemeen (in procenten)**

	Gemeenteraadsverkiezingen	Politieke actualiteiten in gemeente
Ruim voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie / bronnen	10,5	10,2
Voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie / bronnen	48,9	48,5
Onvoldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie / bronnen	13,5	14,6
Weet niet / geen mening	27,1	26,7

Vraag D05. In hoeverre vindt u dat er voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie over de gemeenteraadsverkiezingen te vinden is? Respondenten, 18 jaar en ouder, n=10.268; **Vraag C04.** In hoeverre vindt u dat u er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn over belangrijke (politieke) actualiteiten in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

6.3 Zorgen over desinformatie op lokaal niveau

Zorgen over desinformatie op internet is in de afgelopen jaren in Nederland toegenomen. Dat heeft onder andere met COVID-19 te maken gehad. Het aandeel burgers dat zich zorgen maakte over wat er echt en nep is op internet, schommelde gedurende deze jaren rond de 30 procent. In 2021 was dit aandeel naar 40 procent gestegen en in 2022 weer iets gezakt naar 36 procent.⁵¹ Deze cijfers geven het landelijke beeld weer van de zorgen van burgers over desinformatie in het algemeen. Zijn er dan ook op lokaal niveau zorgen over desinformatie? Het antwoord is ja, maar het aandeel burgers dat zich zorgen maakt, is aanzienlijk kleiner dan op landelijk niveau (tabel 6.5).

Tabel 6.5 **Zorgen over desinformatie op lokaal niveau en op landelijk niveau (in procenten)**

	Totaal lokaal	Landelijk: Digital News Report 2022
Sterk mee eens	3,8	7
Eerder mee eens	15,2	29
Niet mee eens en niet mee oneens	39,4	43
Eerder mee oneens	20,3	17
Sterk mee oneens	11,9	4
Niet van toepassing	9,3	nvt

Vraag C05_1. Wilt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken. (1). 'Als ik denk aan online nieuws over mijn gemeente, maak ik me zorgen over wat er echt en wat er nep is op internet.' Alle respondenten n=10.343. Digital News Report 2022: Respondenten 18+ over online nieuws in het algemeen / landelijk.

6.4 Journalistieke waarden

Naast de perceptie van de mate van geïnformeerdheid en de beoordeling van de aanwezigheid van voldoende onafhankelijke en betrouwbare bronnen, is het ook relevant hoe men de informatiebronnen die men gebruikt beoordeelt op relevante journalistieke kernwaarden. Zijn de lokale media wel in staat hun taak als waakhond over de lokale democratie te vervullen? In de preambule van de code voor de journalistiek wordt deze taak als volgt samengevat: "Een betrouwbare en pluriforme journalistiek is van het grootste belang voor de democratische samenleving, die niet goed kan functioneren zonder geïnformeerde burgers en een vrije uitwisseling van ideeën. In die open samenleving komt de journalist het recht op vrije nieuwsgaring toe, én de verantwoordelijkheid het nieuws waarheidsgetrouw, onafhankelijk, fair en met open vizier te brengen."⁵²

Omdat het lastig is uitspraken te doen over nieuwsmedia die men zelf niet of nauwelijks gebruikt, zijn de vragen naar de journalistieke kernwaarden toegespitst op de informatiebron die men zelf als zijn of haar meest belangrijke bron voor informatie over politieke actualiteiten in de gemeente beschouwt. Voor de persoonlijk meest belangrijke lokale informatiebron heeft men aangegeven in hoeverre die informatiebron voldoet aan zes journalistieke waarden. Het was ook mogelijk de optie "niet van toepassing" te kiezen.

"Ik heb daar geen vertrouwen in dat men alles deelt met de bevolking"

Over het algemeen worden de persoonlijk meest belangrijke lokale informatiebronnen voor politieke onderwerpen in de gemeente positief beoordeeld. Vooral volledigheid en betrouwbaarheid van de informatiebronnen waardeert men positief (tabel 6.6). De meeste vraagtekens plaatsen de burgers bij de kritische houding (aandeel enigszins en helemaal oneens 19 procent) en het bieden van verdieping (16 procent). Dat je de lokale media grotendeels of helemaal kan vertrouwen zegt 55 procent. Het aandeel dat de meest belangrijke lokale informatiebron kritisch vindt is 24 procentpunten lager (31 procent).

51 Bron: Digital News Report Nederland 2022.

52 Bron: <https://www.nvj.nl/themas/journalistieke-praktijk/ethische-regels/code-journalistiek>

Tabel 6.6 **Waardering journalistieke kernwaarden meest belangrijke informatiebron politieke onderwerpen in gemeente (in procenten)**

	Onafhankelijk	Kritisch	Vertegenwoordigt meerdere standpunten	Biedt volledige informatie	Biedt verdieping en commentaar over wat er speelt	Biedt informatie waarop ik kan vertrouwen
Helemaal / grotendeels mee eens	43,2	31,0	40,2	46,9	37,1	55,0
Enigszins mee eens	31,6	37,6	36,0	34,9	39,0	32,7
Enigszins / helemaal oneens	10,6	18,6	11,7	11,1	16,1	5,5
Weet niet/wil niet zeggen	14,6	12,8	12,2	7,0	7,7	6,8

Vraag: C01: Hieronder ziet u de voor u meest belangrijke media/informatiebron omtrent politieke onderwerpen in uw gemeente. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen? Hierbij geldt uw mening over de titel in zijn geheel, onafhankelijk van het medium waarop u de titel gebruikt. Respondenten die een lokale journalistieke informatiebron als meest belangrijke bron hebben opgegeven n=7.290

Uit eerder onderzoek weten we dat de diverse journalistieke waarden voor de burger met elkaar samenhangen, elkaar aanvullen en doorgaans niet geïsoleerd worden beoordeeld. Zo is bijvoorbeeld de functie van kritische waakhond niet denkbaar zonder onafhankelijkheid en betrouwbaarheid.⁵³ Dit gegeven geldt eveneens voor lokale journalistieke informatiebronnen; de verschillende waarden hangen onderling sterk samen. Dit komt ook tot uiting in de geringe variatie tussen het aantal waarden waar men het wel of niet mee eens is.

“ik kijk voornamelijk op social media en daar staat niet alle informatie op”

Bijna 30 procent is het met geen van de waarden helemaal of grotendeels eens. 16 procent vindt dat aan alle waarden ten minste grotendeels wordt voldaan. Derhalve is het mogelijk een ‘journalistieke waarderingsindex’ te berekenen.⁵⁴ Deze index is een optelling van het aantal journalistieke waarden dat een burger aan zijn of haar belangrijkste lokale informatiebron koppelt (grotendeels of helemaal mee eens). De journalistieke waarderingsindex loopt van 0, een respondent koppelt geen enkele waarde aan zijn of haar favoriete lokale informatiebron, tot 6, de respondent vindt dat zijn of haar meest belangrijke lokale informatiebron aan alle waarden voldoet. Hoe hoger de index, hoe meer journalistieke kernwaarden men aan de informatiebron koppelt.

Gemiddeld vinden de respondenten 2,5 waarden van toepassing. De index wordt in het vervolg van de analyse gebruikt om in een getal duidelijk te maken hoe hoog of laag de waardering voor lokale journalistieke bronnen is.

6.5 Waardering van de lokale journalistieke informatiebronnen

In hoofdstuk 6.4 zagen we dat de lokale informatiebronnen gemiddeld genomen positief worden beoordeeld op de zes journalistieke kernwaarden. Zijn er echter ook verschillen tussen de diverse lokale informatiebronnen, of worden alle lokale informatiebronnen even goed gewaardeerd?

De regionale publieke omroep en het regionale dagblad blijken de hoogste waardering op deze journalistieke kernwaarden te krijgen (tabel 6.7). Zij worden vooral gezien als betrouwbaar, volledig en onafhankelijk. De lokale publieke omroep staat qua journalistieke kernwaarden op een derde positie. Het huis-aan-huisblad en de zelfstandige lokale nieuwssite scoren gemiddeld lager. De relatieve positie van de diverse informatiebronnen per kernwaarde is stabiel. Relatief wordt de zelfstandige lokale nieuwssite als iets kritischer gezien dan het huis-aan-huisblad. Het huis-aan-huisblad scoort daarentegen iets hoger op betrouwbaarheid dan de lokale publieke omroep. De waarderingsindex geeft de onderlinge verhoudingen overzichtelijk weer.⁵⁵

Tabel 6.7 **Waardering journalistieke kernwaarden meest belangrijke informatiebron (in procenten grotendeels of helemaal mee eens) en waarderingsindex**

	onafhankelijk	kritisch	pluriform	volledig	verdiepend	betrouwbaar	Index
Regionale publieke omroep	48,8	39,4	44,3	54,8	46,7	60,8	3,0
Regionaal Dagblad	52,0	40,4	47,3	52,9	44,5	59,7	2,9
Lokale publieke omroep	42,6	33,5	40,4	42,8	38,5	50,7	2,5
Huis-aan-huisblad & Nieuwsblad	36,8	21,0	35,6	40,5	28,0	51,4	2,1
Zelfstandige lokale nieuwssite	32,8	23,9	30,7	39,0	26,6	44,3	2,0
Gemiddeld totaal	43,2	31,0	40,2	46,9	37,1	55,0	2,5

Respondenten die een lokaal medium hebben aangewezen als meest belangrijk en alle waarden hebben beoordeeld, n=7.290

⁵³ Zie o.a. Digital-News-Report-Nederland-2021.pdf (mediamonitor.nl), p. 76

⁵⁴ De zes dichotome variabelen correleren sterk tussen .45 en .55. Cronbachs Alpha, de maatstaf die aangeeft hoe betrouwbaar de berekende indexscore is, is met .85 hoog te noemen.

⁵⁵ Het verschil tussen het regionale dagblad (gemiddelde waarderingsindex = 2,948) en de regionale publieke omroep (2,969) is minimaal en niet significant.

De waardering kan worden uitgedrukt per journalistieke informatiebron; dus de afzenders van de content. Het is echter ook mogelijk om te kijken of de waardering verschilt tussen de verschillende mediumtypen. Uit het Digital News Report 2022 weten we dat Nederlanders het nieuws over het algemeen wel vertrouwen, maar sociale media als bron wordt minder vertrouwd. Gezien het feit dat vertrouwen ook een van de waarden van de index is, en vertrouwen sterk samenhangt met de andere journalistieke waarden, verwachten we dat ook lokale informatie op sociale media minder positief wordt gewaardeerd.

“Ik heb het gevoel, dat niet alles wat in de gemeentepolitiek speelt de krant of het andere nieuws haalt”

Deze aanname wordt bevestigd, lokaal nieuws dat de burger via het medium televisie en radio bereikt wordt gemiddeld het hoogst gewaardeerd, gevolgd door papier, websites en tot slot sociale media (tabel 6.8).

Tabel 6.8 **Lokale journalistieke waarderingsindex per mediumtype naar interesse in nieuws over de gemeente (in gemiddelde waarderingsindex)**

	buitengewoon / erg geïnteresseerd	enigszins geïnteresseerd	helemaal niet / niet erg geïnteresseerd	totaal
TV	3,5	2,5	2,0	3,1
Radio	3,7	2,5	2,2	3,1
Papier	3,1	2,1	1,4	2,6
Websites	2,7	1,8	1,4	2,3
Sociale media	2,6	1,7	1,5	2,0
Totaal	3,1	2,1	1,5	2,5

Respondenten die een lokale journalistieke informatiebron (mediumtype) als meest belangrijke bron hebben opgegeven n=7.290

Mediumtype overstijgend geldt dat geïnteresseerden een hogere waardering hebben voor alle mediumtypen. Niet geïnteresseerden vinden gemiddeld 1,5 waarden van toepassing op de voor hun meest belangrijke journalistieke bron voor lokale informatie; enigszins geïnteresseerden 2,1 en geïnteresseerden 3,1. Een deel van de lagere score wordt verklaard door het hogere aandeel respondenten dat aangeeft het niet te weten (21,3 procent van de beoordelingen onder de niet geïnteresseerden, 13,2 procent onder de enigszins geïnteresseerden en 6,2 procent onder de groep geïnteresseerden).

“Het is vaak veel reclame en je hebt geen idee wat belangrijke informatie is.”

De beoordeling van de informatiebron kan niet los worden gezien van het medium via welke de content wordt geconsumeerd. De regionale publieke omroep scoort met 3,0 gemiddeld het beste en wordt op televisie (en radio) hoog gewaardeerd, ongeveer evengoed als het regionaal dagblad (tabel 6.9). Van de lokale publieke omroep, met een gemiddelde waarderingsindex van 2,5, lijkt men vooral het televisie- en radioaanbod te waarderen.

Tabel 6.9 **Lokale journalistieke waarderingsindex per informatiebron en mediumtype (in gemiddelde waarderingsindex)**

	Website	Social	Papier	TV	Radio	Totaal
Regionale publieke omroep	2,6	2,1		3,2	3,2	3,0
Regionaal Dagblad	2,3	2,1	3,4			2,9
Lokale publieke omroep	2,3	2,2		2,6	2,7	2,5
Huis-aan-huisblad & Nieuwsblad	1,7	2,0	2,2			2,1
Zelfstandige lokale nieuwssite	2,1	1,8				2,0

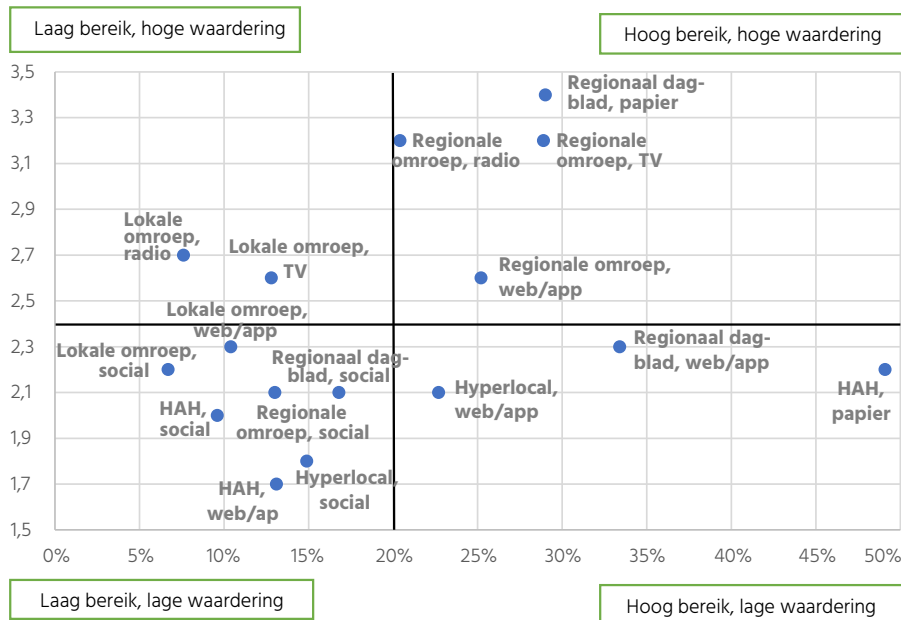
De socialemediakanalen van de diverse informatiebronnen worden gemiddeld het laagste gewaardeerd. Zij hebben een gemiddelde waarderingsindex tussen 1,8 en 2,2. De waardering voor de websites en apps van de diverse informatiebronnen kent meer variatie. Hier fluctueert de waarderingsindex tussen 1,7 en 2,6.

Let wel, dit is niet de waardering afgegeven door alle gebruikers van het kanaal, maar de waardering afgegeven door degenen die deze betreffende bron als de voor hen belangrijkste bron bestempelen.

In figuur 6.1 zien we de combinatie van bereik van een kanaal en de waardering hiervoor. Informatiebronnen die in de rechter bovenkwadrant zitten, worden zowel door een grote groep burgers in een gemeente gebruikt als ook meer dan gemiddeld

hoog gewaardeerd. Je kan zeggen dat dit de 'stars' binnen de lokale media portfolio zijn.⁵⁶ Hier vinden we de meer klassieke kanalen van regionale media.

Figuur 6.1 Matrix weekbereik en waarderingsindex per informatiebron x mediumtype combinatie

De kwadrantindeling is gebaseerd op de ongewogen gemiddeldes van weekbereik en waarderingsindex. Alle combinaties journalistieke informatiebronnen met een totaalbereik van 10% en hoger.

In het kwadrant rechtsonder zien we de informatiebronnen die een relatief hoog bereik realiseren, maar minder positief worden beoordeeld. In het kwadrant linksboven staan de informatiebronnen, die door een kleinere groep wekelijks worden gebruikt, maar wel een relatief hoge waardering oogsten: de nichespelers. Het kwadrant linksonder bevat alle bronnen die een relatief kleine groep burgers bereiken en door deze burgers ook minder positief worden gewaardeerd. Hier vinden we vooral de socialemediakanalen van alle informatiebronnen en een enkele website.

“De berichtgeving is summier en nogal gekleurd door de schrijvers van de artikelen.”

Al met al worden de lokale journalistieke informatiebronnen zeer gewaardeerd; vooral onder geïnteresseerde burgers. De waakhondfunctie lijkt nog voor verbetering vatbaar voor de zelfstandige nieuwssites en de huis-aan-huisbladen, die worden als weinig kritisch ingeschat. Überhaupt is de waardering voor regionale dagbladen en regionale publieke omroepen veel hoger dan voor de zelfstandige nieuwssites en huis-aan-huisbladen. Vooralsnog is de waardering van informatie van de informatiebronnen op internet en sociale media veel lager dan via andere mediumtypen.

56 Vrije interpretatie van de Boston Consultancy Group portfolio analyse: <https://nl.wikipedia.org/wiki/BCG-matrix>

7. Interesse, gebruik en waardering naar geografische kenmerken

In eerdere hoofdstukken hebben we de resultaten gepresenteerd en gerelateerd aan met name interesse in nieuws over de gemeente. Gezien het onderwerp van het rapport is het van groot belang ook te kijken naar verschillen tussen regio's (gemeenten, streken, provinciën). Het aanbod verschilt bijvoorbeeld sterk tussen gemeenten (zie hoofdstuk 3.6). Immers niet in alle gemeenten is een lokale publieke omroep, een huis-aan-huisblad of nieuwsblad aanwezig. Ook de aantallen zelfstandige lokale nieuwssites of andere digitale kanalen kunnen sterk verschillen tussen gemeenten en regio's.

In dit hoofdstuk analyseren we de verschillen in interesse, gebruik en waardering tussen de kenmerken gemeentegrootte, provincie en streek. In totaal hebben we ruim 9.000 combinaties van mediumtypen x informatiebronnen in kaart gebracht. Aan de respondent zijn enkel de relevante titels (gebaseerd op de woongemeente) voorgelegd. Per gemeente zijn dit gemiddeld 8,7 titels (spreiding tussen 4 en 21). Een titel heeft doorgaans tussen de twee en vier mediumtypen via welke de content wordt verspreid.⁵⁷

7.1 Gemeentegrootte

Interesse, gevoel van verbondenheid en volgen van berichtgeving

De grootte van de eigen gemeente heeft een duidelijke relatie met interesse in gemeentenieuws (tabel 7.1). Inwoners van kleinere gemeenten hebben doorgaans meer interesse in het nieuws over de gemeente. De minste interesse zien we in middelgrote gemeenten met 50.000 of meer inwoners; exclusief de drie grote steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

Tabel 7.1 **Interesse in nieuws over de gemeente, verbondenheid en volgen berichtgeving naar gemeentegrootte (in procenten)**

	< 20.000 inwoners	20-50.000 inwoners	50-100.000 inwoners	100.000+ inwoners excl. 3 grote steden	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag inwoners	Totaal
Buitengewoon/erg geïnteresseerd in nieuws over de gemeente	50,8	47,9	42,9	43,8	46,2	45,7
Voelt zich (heel) erg verbonden met de eigen gemeente	46,0	44,5	37,8	44,0	52,6	43,9
Volgt lokaal nieuws minimaal eens per week	79,8	79,3	76,8	74,4	75,0	77,0

Alle respondenten n=10.343

De grootte van de gemeente bepaalt ook in enige mate de verbondenheid met de gemeente. Het sterkst verbonden met de eigen gemeente voelt men zich in de drie grote steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. En het minst verbonden voelt men zich in middelgrote gemeenten van 50.000 tot 100.000 inwoners. Los van interesse en verbondenheid volgen de inwoners van kleine gemeenten het lokale nieuws het meest frequent. Gemeenten in

Nederland kennen een grote diversiteit in geografische omvang en aantal inwoners, en dus ook in wat men over het algemeen leefgebied noemt. Waar voor inwoners van een kleinere gemeente wellicht de interessefocus op de gemeente in combinatie met de omliggende kernen kan liggen, is het heel goed mogelijk dat voor inwoners van een grote stad de interessefocus juist eerder alleen op de eigen wijk kan liggen.

⁵⁷ Het doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van gebruik, interesse en waardering van lokale en regionale media. Het in kaart brengen van het aanbod was een middel om tot een lijst met alle relevante titels te komen die aan respondenten kon worden voorgelegd. Gezien de gevonden aantallen en de relatief lage open anders antwoorden constateren we dat deze lijst vrijwel alle relevante kanalen in beeld heeft gebracht. Er zullen echter altijd titels ontbreken. De uitspraken over het aanbod zijn dan ook gebaseerd op de door ons gevonden titels, en pretenderen niet een complete lijst voor heel Nederland te bevatten. De analyse van de open antwoorden laat wel zien dat de lijst behoorlijk compleet is.

Dit blijkt ook duidelijk het geval te zijn. Inwoners van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners en de drie grote steden hebben meer interesse in hun eigen wijk, stadsdeel of stad dan in de omliggende gemeenten (tabel 7.2).

Bij gemeenten tot 50.000 inwoners is men breder geïnteresseerd in gebeurtenissen in de hele gemeente en zelfs de omliggende gemeenten.

Tabel 7.2 **Deel van de gemeente waarin men het meest geïnteresseerd is naar gemeentegrootte (in procenten)**

	< 20.000 inwoners	20-50.000 inwoners	50-100.000 inwoners	100.000+ inwoners excl. 3 grote steden	Amsterdam, Rotterdam, Den Haag inwoners	Totaal
...mijn wijk/buurt/stadsdeel	8,0	11,3	19,4	24,6	37,7	19,4
...mijn dorp/stad	38,7	38,4	33,0	33,8	27,5	34,7
...de hele gemeente (inclusief omliggende dorpen/plaatsen binnen dezelfde gemeente)	34,1	34,3	31,4	27,5	22,5	30,5
...de hele gemeente en de omliggende gemeenten	19,0	15,0	15,7	13,5	11,6	14,6
nog anders	0,2	1,0	0,5	0,6	0,7	0,7

Vraag A07c. Als u denkt aan wat er zoal speelt in uw gemeente, welke informatie vindt u dan het meest interessant? Alle respondenten n=10.343

Ook de interesse in specifieke onderwerpen verschilt afhankelijk van gemeentegrootte:

- Inwoners van kleinere gemeenten uiten meer interesse in de onderwerpen Zorg en welzijn, Inspraak en democratie, Werkgelegenheid, Aanwezigheid van diensten, Verenigingsleven en Familieberichten dan inwoners van grotere gemeenten;
- Inwoners van de drie grote steden of ander sterk verstedelijkt gebied uiten juist meer interesse in de onderwerpen Minderheden en Integratie en Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd.

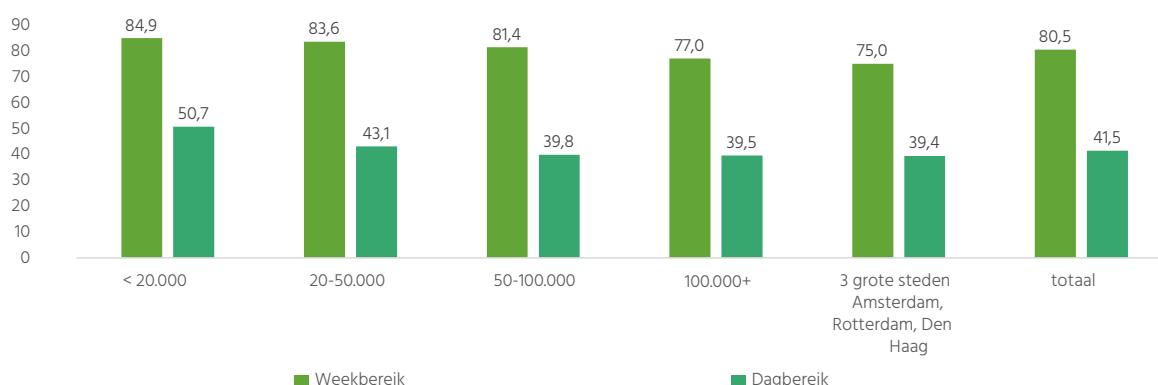
Gebruik informatiebronnen

In hoofdstuk 3.6 constateerden we dat er in kleinere gemeenten minder lokale informatiebronnen aanwezig zijn. En we zagen ook dat de interesse in nieuws over de gemeente juist groter was in

kleinere gemeenten. Dat laatste zien we ook terug in week- en dagbereik door de diverse journalistieke informatiebronnen; hoe kleiner de gemeente, hoe groter het week- en dagbereik (figuur 7.1). Blijkbaar wordt er een groot bereik gerealiseerd, ondanks of misschien juist vanwege het feit dat er minder informatiebronnen aanwezig zijn.

In de drie grote steden, waar we maar liefst 20-21 verschillende titels vonden, bereiken deze titels tezamen in een gemiddelde week 75 procent van de burgers van 16 jaar en ouder; en op een gemiddelde dag 39,4 procent. In de kleinste gemeenten van minder dan 20.000 inwoners is het bereik substantieel hoger. Dit verschil is veel kleiner als we kijken naar gemeenten vanaf 50.000 inwoners. In al deze gemeenten is het dagbereik van lokale informatiebronnen nagenoeg gelijk te noemen.

Figuur 7.1 **Week- en dagbereik minimaal 1 journalistieke informatiebron naar gemeentegrootte (in procenten)**

Gemeentegrootte is niet alleen van belang voor wat betreft het totaal aan bereik van journalistieke informatiebronnen, maar ook voor welke soorten informatiebronnen er doorgaans worden gebruikt. We zien dat het huis-aan-huisblad in kleinere gemeenten substantieel vaker wordt gebruikt (tabel 7.3).

Vooral het verschil met de drie grote steden loopt op. Eerder in dit rapport zagen we natuurlijk al dat de interesse in de drie grote steden meer lag op buurtniveau dan op gemeenteniveau. In dit onderzoek zijn alleen titels meegenomen die min of meer over de hele gemeente gingen, dit kan wellicht een verklaring hiervoor zijn.

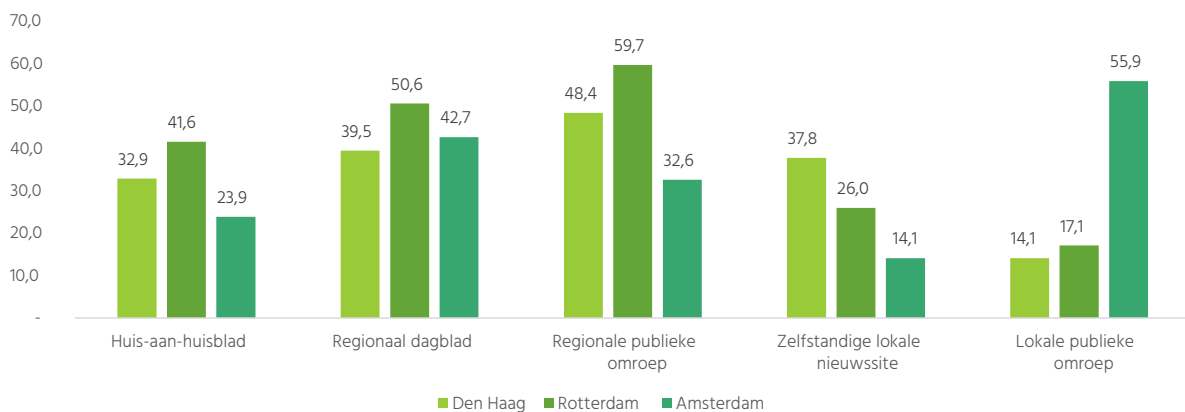
Tabel 7.3 **Weekbereik journalistieke informatiebronnen naar gemeentegrootte (in procenten)**

	< 20.000	20-50.000	50-100.000	100.000+	3 grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	Totaal
Huis-aan-huisblad	58,7	62,6	56,4	47,0	31,8	53,4
Regionaal dagblad	57,6	53,1	48,0	51,1	44,3	50,7
Regionale publieke omroep	45,1	47,0	42,0	42,5	45,2	44,4
Zelfstandige lokale nieuwssite	23,6	24,8	27,0	30,9	23,9	26,6
Lokale publieke omroep	23,4	19,2	16,1	19,8	33,0	20,6
Nieuwsblad	4,4	5,0	2,8	0,1	1,7	2,9

Ook het regionale dagblad wordt in mindere mate in de drie grote steden gebruikt – evenals in de middelgrote steden – en juist wel weer het meest in kleine gemeenten; net als het betaalde nieuwsblad. Zelfstandige nieuwssites realiseren het grootste weekbereik in middelgrote steden. De regionale publieke omroep is ongeveer even sterk qua weekbereik in alle gemeentegroottes. Opvallend is tevens het weekbereik van de lokale publieke omroep; iets groter in de kleinste gemeenten, maar nog groter in de drie grote steden.

De steekproefomvang in dit onderzoek is voor veel gemeenten te klein om op gemeenteniveau uitspraken te kunnen doen. Voor de drie grote steden zijn er echter voldoende respondenten om hierop in te zoomen. Onderstaand figuur illustreert dat de verschillen op gemeenteniveau groot kunnen zijn en mede afhangen van de omvang en de waardering voor de specifieke informatiebronnen (figuur 7.2).⁵⁸

Figuur 7.2 **Weekbereik journalistieke informatiebronnen in de drie grote steden (in procenten)**

Alle respondenten in de 3 grote steden n=1.238

We zien hier dat de lokale publieke omroep in Amsterdam zeer sterk is en dat dit weer gevolgen heeft voor de regionale publieke omroep. En ook dat er minder zelfstandige lokale nieuwssites zijn in Amsterdam, die een groot bereik in de stad realiseren.

In tabel 7.4 staat het weekbereik van de overige informatiebronnen uitgesplitst naar gemeentegrootte. Het valt op dat in kleinere gemeenten de informatie vanuit de gemeente zelf een groter weekbereik realiseert. In grotere gemeenten zien we juist de zoekmachines, nieuwsverzamelersites en podcasts relatief hoog scoren, maar hier worden ook nieuwsbrief/e-mail en teletekst of kabelkrant relatief vaker geconsulteerd.

⁵⁸ Zie ook gebruiksonderzoek Rapport-pas-op-breekbaar.pdf (svdj.nl) op de pagina's 43 en 44

Tabel 7.4 **Weekbereik overige informatiebronnen naar gemeentegrootte (in procenten)**

	< 20.000	20-50.000	50-100.000	100.000+	3 grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	Totaal
Persoonlijk gesprek	50,8	52,5	47,5	45,1	48,1	48,9
Zoekmachines	17,9	18,1	18,5	19,9	25,3	19,5
Nieuwsverzamelersites	19,9	17,7	17,7	18,5	22,1	18,5
Regionaal of lokaal venster landelijk medium	18,6	17,7	14,5	18,0	19,2	17,3
Informatie gemeente	25,1	18,6	15,6	13,8	16,0	16,8
Nieuwsbrief / email	13,8	11,6	12,7	13,0	16,0	12,8
Teletekst of kabelkrant	11,8	12,7	10,8	12,8	15,3	12,6
Online forums of discussiegroepen	12,6	12,2	10,2	10,4	12,8	11,4
Regionale of lokale news alerts	6,6	6,0	4,4	4,4	6,9	5,4
Podcasts	2,6	2,8	2,2	2,9	5,6	3,0

Voorkeur informatiebronnen

Als Nederlanders een voorkeur moeten uitspreken voor maximaal drie informatiebronnen dan komen de verschillen tussen grote en kleine gemeenten nog duidelijker naar voren. De voorliefde voor de gratis of betaalde papieren krant is in kleinere gemeenten beduidend groter dan in grotere gemeenten (tabel 7.5).

De digitale kanalen genieten een relatief grotere voorkeur in grotere gemeenten. Maar ook televisie en in enige mate radio genieten een grotere voorkeur in de grotere gemeenten. Opvallend is dat socialemediakanalen juist het meest de voorkeur genieten in middelgrote gemeenten.

Tabel 7.5 **Voorkeur manier van informeren over de gemeente naar gemeentegrootte (max. 3 voorkeuren, in procenten)**

	< 20.000	20-50.000	50-100.000	100.000+	3 grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	Totaal
Papieren krant (gratis)	50,3	51,5	47,1	38,2	31,3	44,7
Nieuwsbrief / email	31,5	28,9	29,7	28,8	27,7	29,1
Informatie vanuit de gemeente	31,0	31,1	28,1	26,6	27,5	28,9
Socialemediakanalen	22,3	23,6	24,3	23,5	19,1	23,1
Nieuwssites of -apps	18,2	20,4	22,0	26,5	26,3	22,9
Televisie	16,9	17,2	18,7	21,0	28,2	19,8
Papieren krant (betaald)	17,4	14,8	12,9	12,4	10,1	13,4
Radio	9,2	9,5	10,1	9,0	11,8	9,8
Regionaal of lokaal venster landelijk medium	7,6	7,9	7,1	10,2	8,1	8,3
Nieuwsverzamelersites	5,6	7,2	7,8	9,1	10,7	8,1
Persoonlijk gesprek	7,1	6,3	6,1	5,7	7,6	6,3
Teletekst of kabelkrant	5,2	4,8	4,9	5,2	6,3	5,1
Zoekmachines	4,3	3,8	4,6	3,8	5,7	4,2
Online forums of discussiegroepen	5,7	3,6	4,0	3,0	5,3	3,9
Regionale of lokale news alerts	2,5	3,3	3,3	2,8	2,8	3,1
Podcasts	1,6	1,2	1,2	1,6	3,1	1,6
Nog anders	0,2	0,6	0,5	0,8	0,2	0,6
Ik hoef niet geïnformeerd te worden	5,1	5,2	5,6	6,0	7,9	5,8

Vraag B09: Als u het zelf zou kunnen bepalen, op welke manier zou u het liefst willen worden geïnformeerd over wat er zoal speelt in uw gemeente? Max. 3 antwoorden. Alle respondenten (n=10.343)

Waardering informatiebronnen

In grote steden zijn meer media met lokale informatie beschikbaar, maar in kleine steden voelen burgers zich iets beter geïnformeerd. 43 procent zegt in kleine gemeenten grotendeels geïnformeerd te worden. In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zijn dat bijna negen procentpunten minder (tabel 7.6).

Tabel 7.6 **Perceptie mate van geïnformeerdheid, aanwezigheid onafhankelijke en betrouwbare bronnen en zorgen over desinformatie naar gemeentegrootte (in procenten)**

	< 20.000	20-50.000	50-100.000	100.000+	3 grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag	Totaal
Ik word volledig / grotendeels geïnformeerd	42,9	41,2	35,7	34,5	34,5	37,6
Er zijn (ruim) voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen	60,2	60,8	56,7	57,2	58,4	58,7
Ik maak me zorgen over desinformatie (sterk of eerder mee eens)	15,1	17,3	19,4	20,1	22,8	19,0

Zorgen over desinformatie zijn niet alleen gemiddeld kleiner dan op landelijk niveau. Naarmate de gemeenten kleiner worden nemen de zorgen verder af.

7.2 Provincie en streek

Interesse, gevoel van verbondenheid en volgen van berichtgeving

Traditioneel weten we dat sommige geografisch begrensde media, zoals regionale dagbladen en omroepen, in sommige provincies sterker zijn dan in andere.⁵⁹ In hoeverre speelt verbondenheid met de gemeente hierbij een rol?

We zien dat de verbondenheid met de gemeente varieert tussen provincies. Het meest verbonden met de eigen gemeente voelen burgers zich in Overijssel, Noord-Holland en Zeeland; op de voet gevolgd door Limburg, Noord-Brabant en Zuid-Holland (figuur 7.3). Het minst verbonden met de eigen gemeente voelt men zich in Friesland en Drenthe.

Figuur 7.3 **Mate waarin men zich verbonden voelt met de eigen gemeente naar provincie (in procenten (heel) erg verbonden)**

Vraag A05. In welke mate voelt u zich verbonden met de gemeente waarin u woont? Alle respondenten n=10.343

⁵⁹ <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/2013/11/CvdM-Mediamonitor-2014-totaal.pdf>, pagina 65, 79 en 86, oplageaandeel regionale dagbladen, kijktijdsdeel regionale publieke omroepen en radio luistertijd aandeel regionale publieke omroepen per provincie

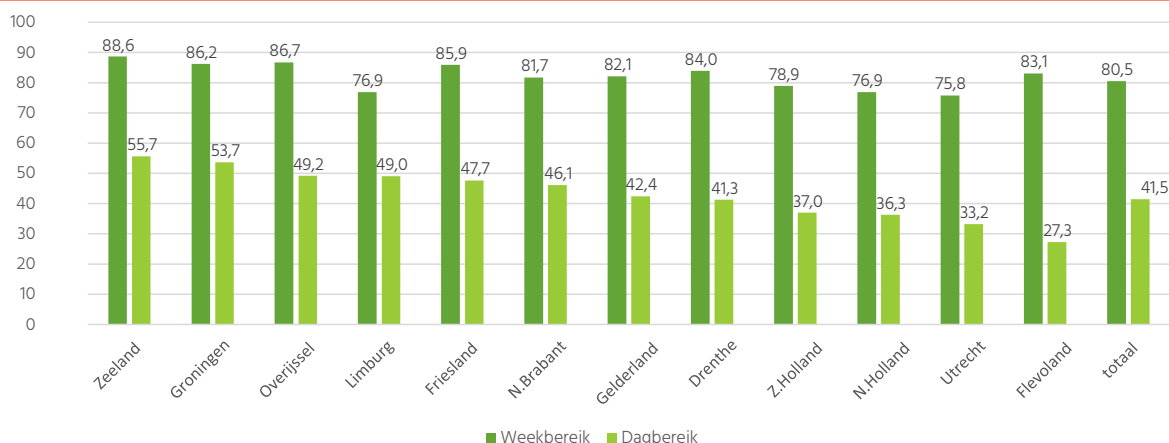
Mate van interesse in nieuws over de gemeente verschilt in mindere mate tussen de provinciën. De provinciën waar men meer dan gemiddeld geïnteresseerd is in nieuws over de gemeente zijn Zeeland en Flevoland (48 tot 49 procent buitengewoon of erg geïnteresseerd); daartegenover staan Friesland en Zuid-Holland met respectievelijk 43 en 44 procent geïnteresseerden.

De verschillen tussen de streken in interesse in nieuws over de gemeente zijn groter en variëren tussen 32,6 en 64,3 procent. De grootste interesse in gemeentenieuws vinden we op de Waddeneilanden, de Noordoostpolder en Urk, in Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee en in Midden-Groningen (55 procent en meer). De minste interesse in gemeentenieuws vinden we in De Peel, de Zuid-Hollandse IJssel, Arnhem en De Liemers, Waterweg-Noord en Lekstroom (minder dan 37 procent geïnteresseerden).

Gebruik informatiebronnen

Ook het gebruik van lokale informatiebronnen verschilt tussen de provinciën. De provincie die het minste bereik realiseert is Flevoland; op een gemiddelde dag wordt slechts ongeveer een kwart van de burgers bereikt door een lokale informatiebron (figuur 7.4). Dit kan er mee te maken hebben dat er in Flevoland relatief weinig kanalen aanwezig zijn (zie hoofdstuk 6.1). In Limburg daarentegen – de provincie waarin eveneens weinig bronnen aanwezig waren omdat de verspreiding van huis-aan-huisbladen was gestopt – is het dagbereik juist relatief hoog. De kans is groot dat de afwezigheid van regionale dagbladen in Flevoland en de mindere interesse in nieuws over de gemeente meer invloed hebben op het dagbereik dan de hoeveelheid aanwezige titels.

Figuur 7.4 Week- en dagbereik minimaal 1 journalistieke informatiebron naar provincie (in procenten)

Zoals verwacht zijn de verschillen op streekniveau nog groter; met name wat betreft dagbereik. We kunnen concluderen dat de streken met de hoogste bereiksniveaus de meer landelijk georiënteerde

streken zijn, terwijl de streken met het laagste bereik gemiddeld iets meer streken in de buurt van grote steden en/of steden zijn waar veel burgers wonen die in grotere steden werken (tabel 7.7).

Tabel 7.7 Week- en dagbereik minimaal 1 journalistieke informatiebron 10 hoogste streken en 10 laagste streken (in procenten, gesorteerd op dagbereik)

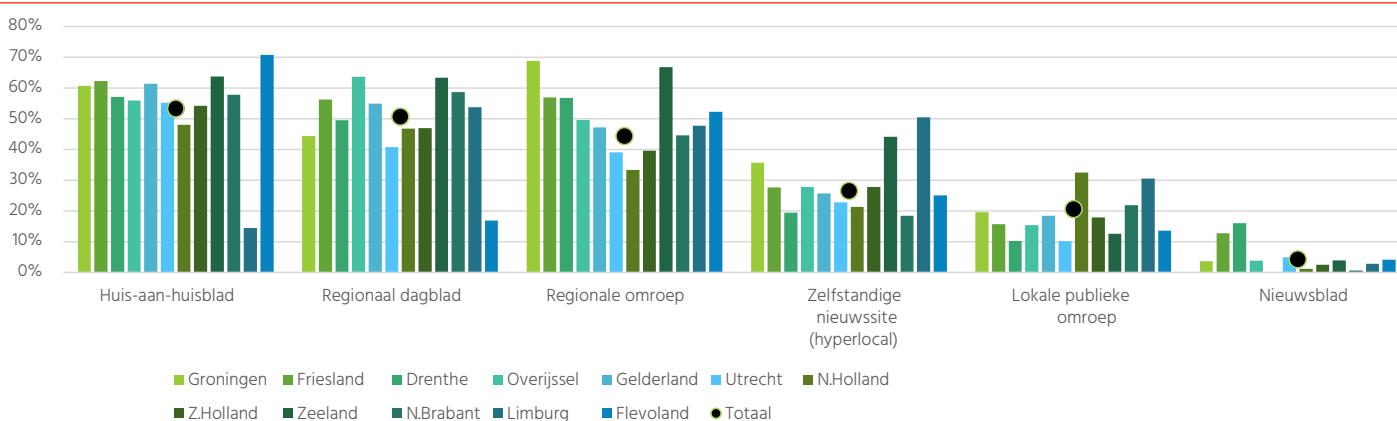
	Top 10 hoogste		Bottom 10 laagste		
	Weekbereik	Dagbereik	Weekbereik	Dagbereik	
Walcheren	88	62	Betuwe	79	30
Midden-Groningen	92	59	Zoetermeer e.o.	77	30
Noordoost-Friesland	89	59	Utrecht Stad	61	29
Zeeuws-Vlaanderen	86	58	Waterland	81	28
Oost-Groningen	87	58	Gooi en Vechtstreek	80	27
Twente	88	57	Flevopolder	82	27
Schouwen-Duiveland	95	55	FoodValley	79	26
Veenkoloniën	85	55	Amstelland	79	24
De Achterhoek	89	55	Almere	81	24
Midden-Limburg	81	54	Duin- en Bollenstreek	81	20

Ook wat betreft de diverse afzenders van lokale informatie zijn enkele opvallende verschillen in gebruik te constateren. Het huis-aan-huisblad realiseert extreem weinig bereik in Limburg; hier heeft recentelijk ook een grote bezuiniging plaatsgevonden en wordt het huis-aan-huisblad niet langer huis-aan-huis verspreid (figuur 7.5).⁶⁰ De zelfstandige nieuwssites en de lokale publieke omroep zijn daarentegen (of daarom?) in Limburg juist relatief sterk.

In Flevoland zien we het nagenoeg ontbreken van een regionaal dagblad terug in de cijfers. Waar de regionale publieke omroep minder bereik scoort in Noord-Holland, is hier juist de lokale publieke omroep AT5 veel sterker.

Figuur 7.5 **Weekbereik journalistieke informatiebronnen naar provincie (in procenten)**

In de bijlage is het weekbereik per journalistieke informatiebronnen per streek weergegeven. Hier zien we bijvoorbeeld dat in Amsterdam – waar de lokale publieke omroep heel sterk is – de regionale publieke omroep een minder grote rol speelt. Ook wordt uit de analyse op streekniveau duidelijk dat het zeer lage bereik van huis-aan-huisbladen in bijvoorbeeld Midden-Limburg gelijk staat aan een zeer hoog bereik van zelfstandige nieuwssites. Het lijkt erop dat het wegvallen van een kanaal wordt opgevangen door andere kanalen.

Waardering informatiebronnen

Bewoners van Zeeland voelen zich het beste geïnformeerd over wat in hun gemeente gebeurt, gevolgd door Overijssel en Groningen (tabel 7.8). Van Limburg tot en met Noord-Holland zijn de verschillen klein en is de ingeschatte geïnformeerdheid iets bovengemiddeld. In Flevoland, Zuid-Holland en als hekkensluiter Utrecht wordt de geïnformeerdheid het laagst ingeschat.

Tabel 7.8 **Perceptie geïnformeerdheid over politieke actualiteiten in de gemeente naar provincie (in procenten)**

Provincie	Ik word volledig / grotendeels geïnformeerd
Zeeland	45,6
Overijssel	41,7
Groningen	41,3
Limburg	39,3
Drenthe	38,9
N.Brabant	38,4
Friesland	38,4
Gelderland	38,2
N.Holland	38,0
Flevoland	35,0
Z.Holland	34,6
Utrecht	32,8
totaal	37,6

De verschillen tussen de streken zijn ook groot: in Utrecht-Stad, Flevopolder en de Betuwe geeft slechts ongeveer 26 procent aan zich geïnformeerd te voelen. Aan de andere kant is Walcheren koploper; de enige streek waar met 55 procent meer dan de helft van de burgers aangeeft grotendeels geïnformeerd te zijn. Dit geldt ook voor de mate waarin men vindt dat er voldoende aanbod aan informatie is.

60 <https://www.villamedia.nl/artikel/reorganisatie-vialimburg-niet-langer-huis-aan-huis-verspreid>

Het laagste aandeel dat vindt dat er onvoldoende aanbod is, vinden we in Noord Groningen met 7 procent, één van de zeven streken met een aandeel kleiner dan 10 procent. In acht streken is het aandeel groter dan 20 procent; het hoogste in Schouwen-Duiveland met 25 procent.

Wat betreft de zorgen over desinformatie leven deze weinig in Noord- en Midden-Drenthe (9 procent), maar wel in de Flevopolder (30 procent) en de Westelijke Mijnstreek (33 procent).

Op provincieniveau zijn grotere verschillen in waardering van de belangrijkste journalistieke informatiebronnen te vinden (tabel 7.9). Utrecht, Gelderland en Zuid-Holland genieten relatief de geringste waardering van de belangrijkste informatiebronnen voor lokaal nieuws, Groningen, Overijssel en Friesland relatief de hoogste.

Tabel 7.9 **Waarderingsindex naar provincie (in gemiddelde index)**

	Totaal	Huis-aan-huisbladen	Regionaal dagblad	Regionale publieke omroep
Groningen	2,9	2,3	3,0	3,4
Overijssel	2,8	2,1	3,3	3,3
Friesland	2,7	1,8	3,2	3,4
Zeeland	2,7	2,2	2,8	3,0
Limburg	2,7	2,9	3,4	2,8
Flevoland	2,6	2,5	2,5	2,8
Drenthe	2,5	2,0	3,4	2,7
N.Holland	2,5	1,9	3,2	2,8
N.Brabant	2,5	2,4	2,7	2,9
Z.Holland	2,4	2,2	2,8	3,0
Gelderland	2,4	2,0	2,9	2,9
Utrecht	2,3	2,1	2,4	2,7
Totaal	2,5	2,1	3,0	3,0

Opsplitsing naar provincie allen voor informatiebronnen met meer dan 1.000 respondenten

Op streekniveau zijn de verschillen nog groter te noemen (zie bijlage). In Groningen-Stad, Zuidwest-Friesland en Schouwen-Duiveland worden de informatiebronnen die het belangrijkst zijn voor lokaal nieuws het hoogst gewaardeerd. In de streken Utrecht Stad, Gouwe en Hollandse IJssel en FoodValley is de waardering relatief het laagst. De index loopt hier uiteen van 3,49 aan de hoge kant tot 1,94 aan de lage kant.

Samenvattend kan worden geconstateerd dat we duidelijke verschillen zien die samenhangen met de grootte van een gemeente. In kleinere gemeenten is het bereik van de gratis huis-aan-huisbladen veel hoger en is het huis-aan-huisblad ook met afstand het belangrijkste medium. In de grote gemeenten bereiken de regionale en lokale publieke omroepen juist veel meer mensen en gaat de voorkeur vaker uit naar een van de twee soorten publieke omroep. Het gebruik van het betaalde dagblad verschilt nauwelijks ten opzichte van de gemeentegrootte.

Gemeentegrootte is een kenmerk van de gemeente. Provincie is een kenmerk van de omgeving, waarin vaak sprake is van een eigen regionale culturele identiteit. Zo zien we grote verschillen in verbondenheid met een gemeente tussen provincies maar nauwelijks in interesse in wat in een gemeente speelt. Het lijkt erop dat verbondenheid met de gemeente ten dele ook de verbondenheid met de regio representeert. Omdat we hier niet naar gevraagd hebben kan dit alleen worden aangenomen. Als we nader inzoomen op streken en gemeenten worden de verschillen groter, maar komen we op gemeenteniveau aan de grenzen van wat met de voorliggende data betrouwbaar te analyseren is. Op gemeenteniveau zelf kunnen we dan ook geen uitspraken doen.

8. Interesse, gebruik en waardering naar leeftijd

Leeftijd is in de laatste twintig jaar een steeds bepalender kenmerk voor mediagebruik geworden. Dat heeft alles te maken met de digitale transformatie. Voor jongeren is de online wereld hun natuurlijke habitat; hier zijn ze mee opgegroeid. Ouderen zijn digitale migranten; ze moeten zich de digitale wereld nog eigen maken.

Dertig jaar geleden werd ervan uitgegaan dat de interesse in de gemeente onder jongeren met toenemende leeftijd stijgt en ze zich dan ook – zoals hun ouders hebben voorgeleefd – op een regionaal dagblad abonneren, zeker als ze een familie hebben gesticht en een huis hebben gekocht. Ook in 2022 is het aannemelijk dat met toenemende leeftijd de interesse in de gemeente stijgt, maar onwaarschijnlijk dat dan ook het mediagedrag van de ouderen wordt overgenomen. Voor de hand liggend is namelijk dat ze online media blijvend omarmen en veel minder de offline media gaan gebruiken. De wetenschap maakt een verschil tussen leeftijd-, perioden- en cohorteneffecten. Welk effect uiteindelijk dominant is, gaat de toekomst laten zien. Het is alles behalve onwaarschijnlijk dat het vooral een cohorteffect gaat zijn. Als dus jongeren als ze ouder worden de media die ze nu gebruiken blijven gebruiken, heeft dat voor de lokale nieuwsecosystemen enorme gevolgen.

8.1 Interesse, gevoel van verbondenheid en volgen van berichtgeving

Er is een duidelijk verband tussen leeftijd en interesse in nieuws over de gemeente te constateren. Naarmate men ouder is heeft men meer interesse in nieuws over de gemeente (tabel 8.1). Onder burgers van 55 jaar en ouder is de helft of meer buitengewoon of erg geïnteresseerd in nieuws over de gemeente; onder burgers jonger dan 35 jaar gaat het om ongeveer een derde.

Het aandeel niet-geïnteresseerden is substantieel hoger in de jongere leeftijdscategorieën. Onder de 35 is ongeveer twee op de tien niet geïnteresseerd; bij de 55+ groep is dit minder dan een op de tien. Eerder onderzoek heeft al aangetoond dat jongeren minder in lokaal nieuws geïnteresseerd zijn. In vergelijking met de maanden voor de coronamaatregelen (zie Digital News Report Nederland 2020, p. 26), is de interesse onder jongeren toegenomen.

Interesse is een sleutelvariabele voor nieuwsgebruik. Enige interesse moet aanwezig zijn om een doelgroep nog te kunnen bereiken. Het aandeel burgers dat helemaal niet geïnteresseerd is, is heel klein, ook onder jongeren; hetgeen positief is voor het te bereiken potentieel.

Tabel 8.1 **Interesse in nieuws over de gemeente naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Buitengewoon / erg geïnteresseerd	33,6	37,4	47,1	46,0	48,4	54,3	45,7
Enigszins geïnteresseerd	45,4	44,8	40,9	46,2	43,4	41,1	43,4
Niet erg / helemaal niet geïnteresseerd	21,0	17,8	12,0	7,8	8,2	4,6	10,9

Vraag A06. Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Naarmate Nederlanders zich sterker verbonden voelen met de gemeente, neemt hun interesse in wat er in de gemeente speelt toe. Hoe ouder men is, hoe sterker men zich met de eigen gemeente verbonden voelt (tabel 8.2). Maar ook jongeren voelen zich redelijk verbonden met de eigen gemeente. In de leeftijdsgroep tot 35 jaar

voelt bijna 40 procent zich (heel) erg verbonden met de eigen gemeente. In de groep 35 tot 65 jarigen is dit 45 procent. Het meest verbonden met de gemeente voelt zich de oudste leeftijdsgroep (65+, 48 procent).

Tabel 8.2 **Mate waarin men zich verbonden voelt met de eigen gemeente naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar
(Heel) erg verbonden	38,1	39,4	44,5	44,5	45,0	48,5
Enigszins verbonden	42,6	44,2	40,8	43,1	42,3	42,6
(Helemaal) niet (erg) verbonden	19,3	16,4	14,7	12,4	12,7	8,9

Vraag A05. In welke mate voelt u zich verbonden met de gemeente waarin u woont? Alle respondenten n=10.343

Dat veel minder jongeren op meerdere dagen per week de berichtgeving over hun gemeente volgen, is geen verrassing (tabel 8.3). Desalniettemin geeft in de groep onder 35 jaar bijna twee

derde aan wekelijks het lokale nieuws te volgen. Blijkbaar neemt met een leeftijd van ongeveer 35 jaar niet alleen de interesse toe, maar volgen 35-plussers ook de lokale actualiteiten.

Tabel 8.3 **Volgen berichtgeving nieuws over de gemeente naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Ten minste enkele dagen per week	34,6	35,8	45,9	49,1	52,2	60,6	48,0
Ongeveer een keer per week	28,7	30,3	29,3	29,5	28,0	28,3	29,0
Minder vaak dan eens per week	31,7	29,7	20,4	19,3	18,3	10,5	20,4
Nooit	5,0	4,2	4,4	2,1	1,6	0,5	2,6

8.2 Gebruik informatiebronnen

Het aandeel burgers dat aangeeft nooit het lokale nieuws te volgen, is zeer klein. In welke mate verschillen de bronnen dan die jong en oud gebruiken om de gewenste lokale informatie te achterhalen? We constateren dat de overall gezien meest gebruikte 'traditionele' informatiebronnen huis-aan-huisbladen, regionale publieke omroepen en regionale dagbladen minder worden gebruikt, naarmate men jonger is (tabel 8.4). Uitzondering hierop vormt de jongste groep, burgers tussen 16 en 24 jaar, waarvan een groot deel

nog bij de ouders woont en daarom iets meer gebruikmaakt van de informatiebronnen die door de rest van het huishouden worden gebruikt. Het aandeel dat aangeeft geen enkele informatiebron te gebruiken, is ook in de jongere leeftijdsgroepen met minder dan 6 procent gering.

Wat verder opvalt is dat jongeren in mindere mate gebruik maken van journalistieke bronnen. De verschillen zijn echter klein. Bronnen

waar jongeren vooral gebruik van maken zijn de zogenaamde zelfstandige nieuwssites, verzamelwebsites en sociale media, en ze maken ook meer dan oudere gemeentegenoten gebruik van

podcasts en niet-landelijke commerciële omroepen. Ook voor jongeren zijn persoonlijke gesprekken heel belangrijk.

Tabel 8.4 **Totaalbereik (journalistieke) informatiebronnen en overige bronnen naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Gebruikt geen enkele lokale informatiebron	3,7	5,3	5,5	2,7	2,0	0,7	3,1
Gebruikt geen enkele 'journalistieke' bron	11,2	11,5	8,9	5,8	5,0	2,1	6,8
Een persoonlijk gesprek met vrienden / familie / buurtgenoten etc.	78,8	74,1	74,0	76,4	75,5	76,2	75,6
Huis-aan-huisblad	61,3	59,0	66,2	70,7	77,0	82,8	70,8
Regionale publieke omroep	64,8	59,2	63,9	69,3	70,1	75,9	67,7
Regionaal dagblad	65,4	60,2	61,0	66,1	66,4	75,0	66,2
Informatie vanuit de gemeente zelf (b.v. folders, brieven, bijeenkomsten etc.)	46,4	52,2	54,5	58,1	62,7	67,8	58,5
Website gemeente	41,9	43,7	52,7	56,9	55,6	52,5	51,1
Zelfstandige lokale nieuwssite	51,4	52,4	51,6	50,0	42,4	40,0	46,5
Lokale publieke omroep	40,1	36,9	35,1	38,4	37,2	42,3	38,4
Zoekmachines	45,9	33,3	35,4	36,5	36,0	37,7	36,5
Een nieuwsbrief / e-mail	24,8	27,7	29,8	33,8	36,9	45,2	34,5
Websites/apps waar nieuws van andere media wordt verzameld (b.v. Google news, Apple news)	40,1	30,9	29,5	29,7	28,7	29,4	30,5
Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium (b.v. Nu.nl/regio of NOS.nl/regio)	29,6	26,2	26,8	29,0	28,5	25,0	27,2
Sociale media gemeente	28,8	27,7	27,7	26,3	21,2	21,0	24,8
Online forums of discussiegroepen over uw gemeente of regio (b.v. groepen op Whatsapp, Facebook, Reddit)	28,1	21,9	24,3	22,4	18,5	14,9	20,5
Teletext of kabelkrant	11,8	10,6	12,8	17,2	20,9	28,8	18,2
Sociale media groepen (delen) gemeente	19,9	16,8	16,4	16,5	11,9	10,6	14,6
Regionale of lokale news alerts / RSS feeds	14,9	12,4	13,9	13,3	12,5	11,4	12,7
Sociale media algemeen	18,9	14,3	13,3	13,9	10,4	9,3	12,6
Niet-landelijke commerciële omroep	16,7	11,3	11,3	12,4	10,0	9,4	11,2
Podcasts	13,0	9,0	6,1	4,4	2,4	2,2	5,4
Nieuwsblad	4,2	2,8	5,1	4,2	4,1	4,6	4,1
Verzamelwebsite	2,2	1,9	1,9	1,6	1,5	1,5	1,7
Totaal aantal informatiebronnen genoemd (gemiddelde)	7,49	6,84	7,13	7,47	7,30	7,60	7,29

Vraag B02. – B07. Welke van deze <televisiezenders, radiozenders, papieren kranten, online nieuwsmedia, sociale mediakanalen, overige manieren> heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken/gebruikt om u te informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente?

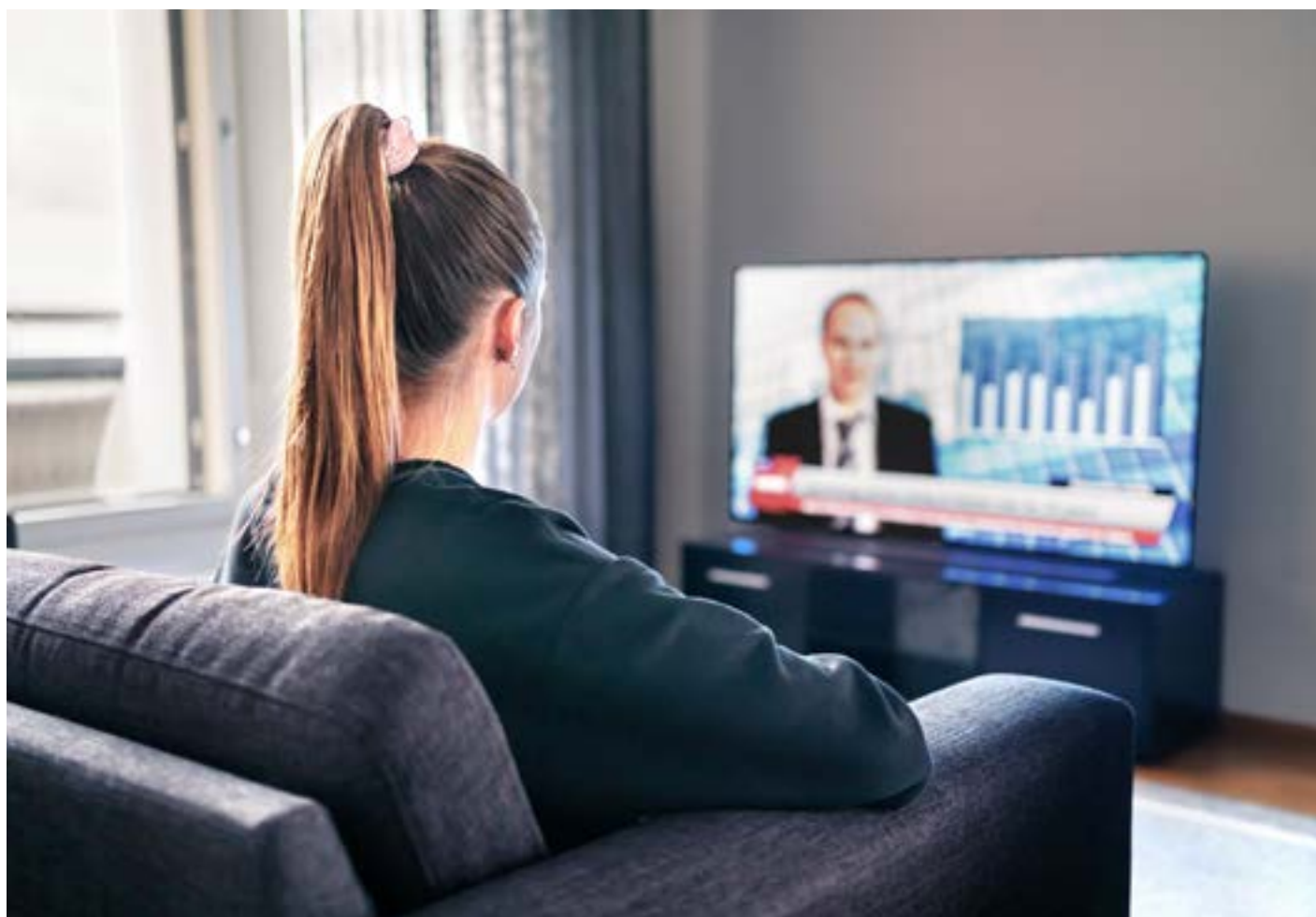
Als we willen beoordelen of jongeren ook van actualiteiten op de hoogte zijn, is het niet voldoende drie maanden geleden een huis-aan-huisblad te hebben gelezen. Een minimale frequentie van bijvoorbeeld eens per week is dan nodig.

Duidelijk zichtbaar is dat naarmate mensen ouder zijn ze vooral van de traditionele kanalen televisie, radio en pers gebruikmaken (tabel 8.5). Wie jongeren met informatie over de gemeente minimaal eens per week wil bereiken, kan zich beter richten op sociale media en ander online aanbod.

Tabel 8.5 **Weekbereik lokale journalistieke informatiebronnen x mediumtype naar leeftijd (in procenten)**

		16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Huis-aan-huisblad	Totaal	36,6	36,3	44,5	52,1	62,3	73,5	53,3
	Papier	30,2	30,1	39,2	48,1	58,7	71,8	49,1
	Online	14,0	12,4	12,7	12,2	14,0	13,7	13,1
	Social	14,4	11,8	11,2	9,0	8,4	6,3	9,6
Regionaal dagblad	Totaal	39,6	40,9	43,7	49,3	54,4	65,6	50,7
	Papier	23,6	16,5	18,2	23,2	32,0	50,7	29,0
	Online	24,3	26,5	32,5	36,5	38,6	36,8	33,4
	Social	20,3	19,9	18,8	17,7	15,0	12,3	16,8
Zelfstandige lokale nieuwssite	Totaal	29,9	29,6	29,8	28,1	25,6	20,8	26,6
	Online	23,8	23,4	25,3	24,1	22,9	18,9	22,7
	Social	19,0	19,2	18,3	16,2	13,4	7,8	14,9
Regionale publieke omroep	Totaal	36,8	34,4	38,8	44,0	48,2	56,9	44,4
	Tv	21,2	18,9	20,1	26,1	32,9	44,8	28,9
	Radio	13,9	13,6	14,2	16,2	22,4	33,9	20,4
	Online	20,1	20,6	28,3	28,9	27,9	24,6	25,2
	Social	17,4	13,8	15,2	14,6	12,6	8,9	13,0
Lokale publieke omroep	Totaal	22,0	20,5	18,3	19,0	19,5	23,5	20,6
	Tv	12,9	11,1	9,8	11,0	12,3	17,6	12,8
	Radio	12,1	7,5	6,3	5,9	6,0	9,4	7,6
	Online	11,8	11,8	11,1	10,3	10,1	8,6	10,4
	Social	9,5	9,2	7,6	7,0	5,5	3,8	6,7

Alle respondenten n=10.343

8.3 Voorkeur informatiebronnen en mediumtypen

De gratis papieren krant staat in de top 3 informatiebronnen van alle leeftijden. Socialemediakanalen worden vooral door de jongste burgers als favoriete informatiebron voor gemeentenieuws genoemd. 42 procent van de 16- tot en met 24-jarigen heeft de voorkeur voor sociale media als bron voor lokaal nieuws (tabel 8.6). Dit correspondeert met de bevindingen uit het Digital News Report Nederland 2022. Uit dat onderzoek bleek dat in de jongste leeftijdsgroep 28 procent de voorkeur heeft voor sociale media als nieuwsbron voor nationaal nieuws. Op lokaal niveau is deze behoefte dus ook aanwezig en nog zelfs iets groter.

Naarmate men ouder is, staat sociale media als bron minder hoog op het voorkeurslijstje. Nieuwsbrieven of e-mails en informatie vanuit de gemeente worden ook veel genoemd; evenals nieuwswebsites. De televisie staat op positie 5 of 6; en voor de groep 55 tot 64-jarigen op positie 4. Voor de jongste groep tot 24 jaar spelen nieuwsverzamelersites en -apps ook een substantiële rol. De betaalde papieren krant als informatiebron speelt daarnaast nog een rol van betekenis bij burgers vanaf 55 jaar. In deze groep neemt radio ook een relatief belangrijkere plek in.

Een vrij kleine groep geeft aan geen enkele belangstelling te hebben voor informatie over (politieke) gebeurtenissen in de gemeente; in totaal gaat het om 5,8 procent. Deze groep is groter in de leeftijd tot 45 jaar; tussen 7 en 8 procent.

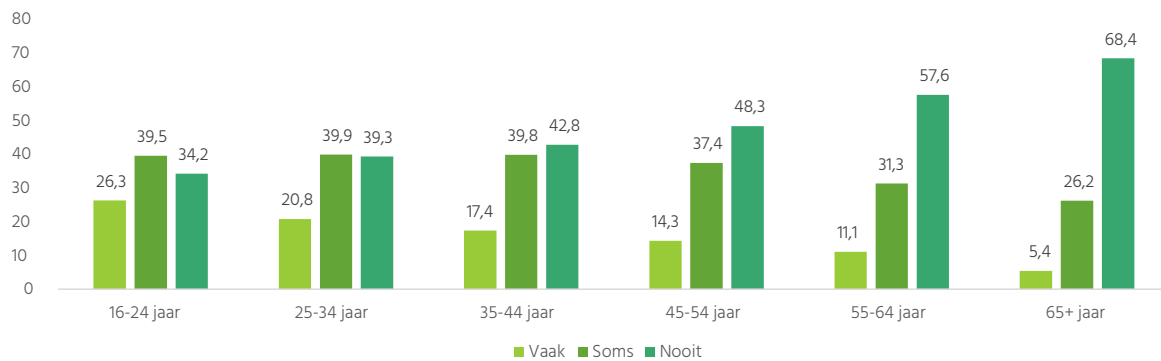
Tabel 8.6 **Voorkeur voor mediumtypen naar leeftijd (in procenten, max 3 antwoorden)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Ik hoef niet geïnformeerd te worden	7,1	7,6	7,8	4,5	5,0	4,1	5,8
Papieren krant (gratis)	23,4	29,6	38,8	44,6	54,4	61,2	44,7
Een nieuwsbrief / e-mail	16,2	23,9	25,8	29,6	34,4	35,3	29,1
Informatie vanuit de gemeente	16,5	24,4	28,2	29,3	34,1	33,0	28,9
Socialemediakanalen	41,6	32,4	29,6	23,3	16,8	9,6	23,1
Nieuwswebsites of -apps	28,8	27,8	30,0	28,8	19,1	10,9	22,9
Televisie	16,2	14,2	15,5	18,5	20,7	29,0	19,8
Papieren krant (betaald)	4,6	4,0	4,7	8,8	16,0	31,1	13,3
Radio	12,2	8,2	7,6	8,2	9,1	13,3	9,8
Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium	10,7	10,8	8,0	8,1	7,0	6,7	8,3
Verzamelsites: Websites/apps waar nieuws van andere media wordt verzameld	15,7	11,2	9,7	8,1	6,3	3,4	8,1
Persoonlijke gesprekken	13,8	8,4	5,8	5,0	4,8	4,4	6,3
Teletekst of kabelkrant	2,2	3,0	3,4	4,7	6,2	8,4	5,1
Zoekmachines	9,0	4,9	3,0	3,6	3,7	3,3	4,2
Online forums of discussiegroepen over de gemeente of regio	6,6	5,5	4,1	4,2	3,0	1,9	3,9
Regionale of lokale news alerts / RSS feeds	3,6	3,3	3,7	3,3	3,4	2,0	3,1
Podcasts	4,8	3,2	1,4	1,0	0,5	0,3	1,5
Nog anders	0,6	0,5	0,4	1,1	0,4	0,4	0,6

Vraag B09. Als u het zelf zou kunnen bepalen, op welke manier zou u het liefst willen worden geïnformeerd over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Bij online bronnen over wat er zoal in de gemeente speelt, kan het gebeuren dat men moet inloggen of betalen om bij deze informatie te kunnen. Wellicht te verwachten gezien de mediaconsumptie, maar naarmate men jonger is, overkomt het burgers vaker dat ze moeten inloggen of betalen om de online informatie te kunnen consumeren (figuur 8.1).

Figuur 8.1 Mate waarin het burgers overkomt dat ze moeten betalen of inloggen om online informatie over gemeente te kunnen consumeren naar leeftijd (in procenten)

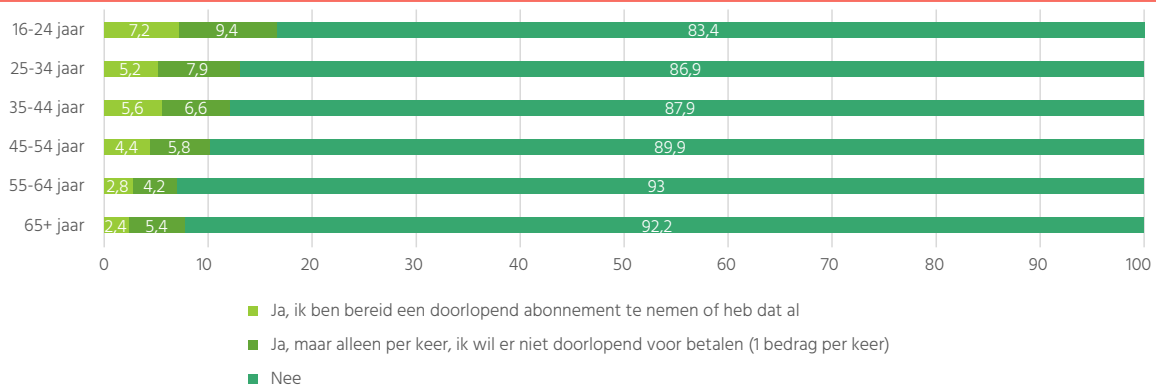

Vraag B11. Online nieuwsmedia zijn tegenwoordig soms niet meer te lezen of te bekijken zonder in te loggen. Soms moet daar ook voor betaald worden. Overkomt het u weleens dat u op zoek bent naar informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente en dat u dan moet inloggen of betalen om bij deze informatie te kunnen? Alle respondenten n=10.343

De betaalbereidheid is dan ook hoger onder de jongere doelgroep. De verschillen houden echter geen gelijke tred met de mate waarin men ertegenaan loopt niet bij de informatie te kunnen (figuur 8.2).

Onder de jongste doelgroep is 16,6 procent bereid voor deze informatie te betalen; onder de oudste doelgroep is dat 7,8 procent.

Figuur 8.2 Aandeel dat bereid is voor informatie over gemeente te betalen naar leeftijd (in procenten)

Vraag B13. Bent u bereid te betalen voor actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Naast de top 3 voorkeursbronnen is ook geïnventariseerd welke van de informatiebronnen die men nu al gebruikt, kan worden bestempeld als de meest belangrijke bron voor nieuws over de gemeente. 56 procent van de jongste doelgroep noemt een lokale journalistieke informatiebron (huis-aan-huisblad, nieuwsblad, lokale of regionale publieke omroep, zelfstandige lokale nieuwssite of regionaal dagblad) als belangrijkste bron, los van het mediumtype via welke ze de bron consumeren (tabel 8.7). Dit aandeel loopt op tot 81 procent in de oudste doelgroep. Hier ontstaat de vraag hoe jongeren in de toekomst hun weg tot professionele journalistieke bronnen gaan vinden. Als respondenten voor een journalistieke bron kiezen, dan staat het huis-aan-huisblad (inclusief nieuwsblad) op de eerste positie; gevolgd door de twee regionale bronnen.

Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen. De verschillen tussen het belang van de diverse bronnen zijn groter binnen de oudere leeftijdsgroepen. Jongeren zijn minder uitgesproken of vinden juist meer diverse bronnen belangrijk. Sterker nog, relatief vinden de jongeren zelfstandige nieuwssites en de lokale publieke omroep belangrijker dan de oudste leeftijdsgroepen; hier is het aandeel dat deze als belangrijkste bron noemt groter. Daarnaast zien we dat jongeren ook in grotere mate aangeven een persoonlijk gesprek als belangrijkste bron over gemeentenieuws te hebben. Daarbovenop hechten zij ook meer belang aan zoekmachines, online / social forums of discussiegroepen.

Tabel 8.7 **Belangrijkste lokale informatiebronnen naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Huis-aan-huisblad	15,7	16,9	24,0	27,6	30,1	29,0	24,7
Regionaal dagblad	12,3	15,2	15,1	17,7	21,8	31,1	20,2
Regionale publieke omroep	12,6	13,4	13,6	13,0	12,0	13,2	13,0
Zelfstandige lokale nieuwssite	8,0	8,5	7,0	6,8	4,0	3,3	6,0
Nieuwsblad	0,8	1,0	1,7	1,4	2,0	1,5	1,4
Lokale publieke omroep	6,2	6,2	6,3	6,0	4,2	3,0	5,1
Niet-landelijke commerciële omroep	1,3	0,5	0,3	0,5	0,2	0,2	0,4
Persoonlijk gesprek	13,6	8,3	5,6	4,4	3,9	3,0	5,7
Informatie vanuit de gemeente direct	8,4	12,0	10,2	9,5	10,1	7,7	9,8
Zoekmachines	3,9	3,2	2,0	1,9	1,2	1,1	2,0
Forums of discussiegroepen, online of social	2,8	2,4	1,4	1,6	1,4	0,3	1,5
Overige (incl. geen belangrijkste medium)	14,4	12,4	12,8	9,6	9,1	6,6	10,2

Alle respondenten n=10.343

8.4 Waardering informatiebronnen

Jongeren maken minder gebruik van de traditionele verspreidingsmiddelen en professionele lokale journalistieke informatiebronnen dan ouderen. Dit kan er mede de oorzaak voor zijn dat ze zich minder goed geïnformeerd voelen over actualiteiten in de gemeente.

Bijna de helft van de 65+ groep voelt zich ten minste grotendeels geïnformeerd tegenover ongeveer 30 procent van de leeftijdsgroep tot 35 jaar (tabel 8.8, volledig en grotendeels samengenomen). Het aandeel onder jongeren dat zich niet volledig geïnformeerd voelt, is ruim 20 procent en neemt met toenemende leeftijd af. In de jongere leeftijdsgroepen vinden we ook meer burgers die over dit onderwerp geen mening hebben.

Tabel 8.8 **Gevoel van geïnformeerdheid over politieke actualiteiten in de gemeente naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Ik word volledig geïnformeerd	6,2	4,0	4,5	5,0	4,7	7,1	5,2
Ik word grotendeels geïnformeerd	23,3	24,1	28,2	33,2	35,4	42,4	32,3
Ik word deels geïnformeerd	36,4	38,6	38,2	35,6	34,7	32,1	35,7
Ik word nauwelijks geïnformeerd	16,2	15,4	12,2	12,8	11,6	8,6	12,4
Ik word helemaal niet geïnformeerd	4,2	3,7	3,6	2,2	2,7	1,9	2,9
Weet niet / geen mening	13,6	14,3	13,3	11,2	11,0	7,9	11,5

Vraag C02. Alles bij elkaar genomen, vindt u dat u op dit moment volledig geïnformeerd wordt over de (politieke) actualiteiten in uw gemeente?
Alle respondenten n=10.343

Dat jongeren zich slechter geïnformeerd voelen dan ouderen, heeft weinig met hun inschatting van de hoeveelheid betrouwbare en onafhankelijke informatiebronnen in een gemeente te maken.

Een minderheid van 15 procent is van mening dat er onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen beschikbaar zijn. Dat aandeel is onder jongeren zelfs nog kleiner (tabel 8.9).

Tabel 8.9 **Afwezigheid betrouwbare en onafhankelijke bronnen in gemeente naar leeftijd (in procenten)**

	16-24 jaar	25-34	35-44	45-54	55-64	65+ jaar	Totaal
Er zijn onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen	12,9	12,8	14,4	15,6	16,5	14,6	14,6

Vraag C04. In hoeverre vindt u dat u er voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen zijn over belangrijke (politieke) actualiteiten in uw gemeente? Alle respondenten n=10.343

Ouderen zijn veel sterker erin geïnteresseerd wat in een gemeente speelt en voelen zich ook meer met de gemeente verbonden. Wat niet is kan nog worden. Een groot deel van de jongeren is enigszins geïnteresseerd en voelt zich enigszins verbonden. Het aandeel dat niet geïnteresseerd is, zich niet verbonden voelt en nooit gebruikmaakt van lokale journalistieke informatiebronnen, is ook klein. Nog gebruiken jongeren de aanwezige informatiebronnen, maar ze hebben een voorkeur voor volledig andere mediatypes: minder papier en televisie en meer nieuwssites, verzamelsites en vooral meer sociale media.

9. Interesse, gebruik en waardering van lokale informatiebronnen onder Nederlanders met migratieachtergrond

De Raad voor Cultuur en de Raad voor het Openbaar Bestuur constateren dat “analyses van gebruikers van lokale nieuwsmedia” over mensen met migratieachtergrond schaars zijn. Überhaupt weten we weinig over het mediagebruik van inwoners van Nederland met een migratieachtergrond, mede omdat zij slechts ten dele met (online) onderzoek meedoen (zie ook hoofdstuk 3.3). De eerste en tweede generatie Nederlanders met een migratieachtergrond bij elkaar opgeteld, vormen wel een substantieel deel van alle Nederlanders; bijna een kwart van de hele Nederlandse bevolking.

Om die redenen is ten behoeve van dit rapport extra aandacht besteed aan de groep Nederlanders met een migratieachtergrond. In dit hoofdstuk gaan we eerst in op het deel van de groep Nederlanders met migratieachtergrond die de taal goed machtig is en op regelmatige basis online vragenlijsten in de Nederlandse taal invult.⁶¹ Zij hebben dezelfde vragenlijst ingevuld als de brede groep respondenten en zijn eveneens afkomstig uit het online panel van onderzoeksbureau GfK.

In het tweede deel presenteren we de resultaten uit een aanvullend onderzoek specifiek uitgevoerd onder Nederlanders afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden. In dit aanvullende onderzoek zijn minder en andere vragen aan de respondenten gesteld vanwege de praktische uitvoerbaarheid. Omdat zowel de steekproefbron als ook de vragen sterk van elkaar verschillen, worden de resultaten apart gerapporteerd. In totaliteit vullen ze elkaar wel aan en geven als geheel een kleine inkijk in interesse, gebruik en waardering van lokale informatiebronnen in Nederland.

9.1 Nederlanders met migratieachtergrond die de taal machtig zijn en aan online onderzoek meewerken

De groep Nederlanders met een migratieachtergrond uit de eerste of tweede generatie omvat iets meer dan duizend respondenten in de voorliggende steekproef. Zij zijn niet specifiek geselecteerd uit het panel en er is ook niet apart op gewogen. Deze duizend personen maken ongeveer 10 procent uit van de totale steekproef. Dat is in kwantitatieve zin substantieel minder dan we verwachten volgens het CBS in de Nederlandse samenleving (zie ook hoofdstuk 3.3).

Nederlanders met migratieachtergrond zijn in deze analyse niet verder opgesplitst in eerste en tweede generatie of naar land van herkomst. Burgers afkomstig uit Duitsland, Suriname en Indonesië vormen bij elkaar opgeteld meer dan twee derde van de respondenten met migratieachtergrond in deze steekproef. Burgers afkomstig uit Turkije en Marokko vormen tezamen ruim een tiende van de groep Nederlanders met migratieachtergrond. Ruim een kwart van de totale groep is woonachtig in een van de drie grote steden Amsterdam, Rotterdam of Den Haag.⁶² De in deze steekproef vertegenwoordigde Nederlanders met migratieachtergrond zijn allen de Nederlandse taal machtig en in staat lokale media te lezen, beluisteren en bekijken.

61 Als we over Nederlanders spreken bedoelen we de in Nederland wonende bevolking.

62 Bij 97 respondenten was de herkomst niet te bepalen, deze groep wordt buiten beschouwing gelaten, de analyse in dit hoofdstuk is dus gebaseerd op n= 10.246

Interesse in nieuws over wat er in de gemeente speelt, verschilt nauwelijks tussen burgers met en zonder migratieachtergrond. Het enige verschil is dat het aandeel niet-geïnteresseerden met 14,5 procent onder de respondenten met migratieachtergrond iets groter is dan onder de respondenten zonder migratieachtergrond (10,3 procent). De mate waarin men zich met de eigen gemeente verbonden voelt verschilt eveneens niet tussen burgers met en zonder migratieachtergrond. De frequentie waarmee men de berichtgeving over het gemeentenieuws volgt verschilt wel enigszins tussen Nederlanders met en zonder migratieachtergrond (tabel 9.1). Burgers met migratieachtergrond volgen minder frequent de berichtgeving over lokale actualiteiten (minimaal eens per week 48,4 procent versus 44,2 procent).

Tabel 9.1 **Frequentie volgen berichtgeving actualiteiten over de gemeente naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Geen migratie-achtergrond	Wel migratie-achtergrond	Totaal
(Vrijwel) dagelijks	22,4	20,0	22,2
Enkele dagen per week	26,0	24,2	25,8
Ongeveer een keer per week	29,3	26,7	29,0
Een of enkele keren per maand	12,5	13,2	12,6
Minder vaak dan eens per maand	7,5	9,9	7,8
Nooit	2,2	6,0	2,6

Alle respondenten waarvan de afkomst kon worden bepaald, n=10.246

De diverse lokale journalistieke informatiebronnen worden ook verschillend gebruikt door burgers met en zonder migratieachtergrond. Het weekbereik van huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen is substantieel lager onder burgers met migratie-

achtergrond (tabel 9.2). Voor zelfstandige nieuwssites en regionale publieke omroepen is er nauwelijks verschil. En de lokale publieke omroep wordt juist door meer burgers met migratieachtergrond wekelijks gebruikt.

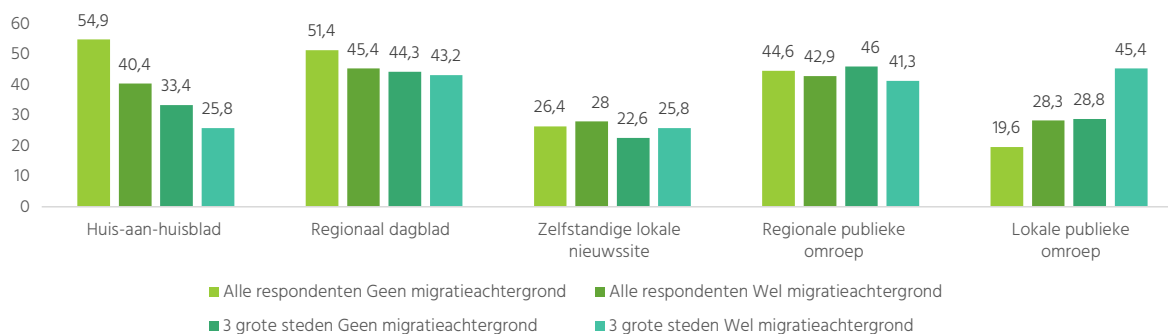
Tabel 9.2 **Weekbereik lokale journalistieke informatiebronnen naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Geen migratie-achtergrond	Wel migratie-achtergrond	Totaal
Huis-aan-huisblad	54,9	40,4	53,4
Regionaal dagblad	51,4	45,4	50,8
Zelfstandige lokale nieuwssite	26,4	28,0	26,5
Regionale publieke omroep	44,6	42,9	44,4
Lokale publieke omroep	19,6	28,3	20,5

Alle respondenten waarvan de afkomst kon worden bepaald, n=10.246

Van de burgers met migratieachtergrond is een relatief groot deel woonachtig in de drie grote steden. Eerder hebben we geconstateerd dat er substantieel meer aanbod aan lokale informatiebronnen is in de grote steden. Ook zagen we dat in kleinere gemeenten het huis-aan-huisblad vaker werd gelezen en in de grote steden de lokale publieke omroep vaker werd bekeken. Dit verklaart echter niet volledig het verschil tussen burgers met en zonder migratieachtergrond. Uit figuur 9.1 blijkt dat ook binnen de drie grote steden burgers zonder migratieachtergrond een significant hoger weekbereik van huis-aan-huisbladen hebben dan burgers met migratieachtergrond. Voor de lokale publieke omroep is deze trend andersom.

Figuur 9.1 **Weekbereik lokale journalistieke informatiebronnen alle respondenten en woonachtig in de drie grote steden naar migratieachtergrond (in procenten)**

Respondenten uit de 3 grote steden n=1.209 (waarvan 265 met migratieachtergrond en 944 zonder)

De voorkeur voor informatiebronnen – als men er zelf voor kan kiezen – gaat voor burgers met migratieachtergrond relatief minder vaak uit naar een papieren krant; betaald of gratis (tabel 9.3). Ook informatie van de gemeente zelf geniet een minder grote voorkeur dan onder burgers zonder migratieachtergrond. De overige informatiebronnen genieten een vergelijkbare voorkeur tussen beide groepen. Onder de Nederlanders met migratieachtergrond

vinden we een iets groter aandeel dat aangeeft niet geïnformeerd te hoeven worden.

Tabel 9.3 **Voorkeur voor mediatypen (max 3 antwoorden) naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Geen migratie-achtergrond	Wel migratie-achtergrond	totaal
Ik hoef niet geïnformeerd te worden	5,5	8,7	5,8
Papieren krant (gratis)	46,0	34,6	44,8
Een nieuwsbrief / e-mail	29,3	28,1	29,2
Informatie vanuit de gemeente	29,4	24,4	28,9
Socialemediakanalen	23,0	23,5	23,0
Nieuwswebsites of -apps	23,0	22,1	22,9
Televisie	19,6	21,1	19,8
Papieren krant (betaald)	13,9	9,1	13,4
Radio	9,8	9,5	9,8

Vraag B09. Als u het zelf zou kunnen bepalen, op welke manier zou u het liefst willen worden geïnformeerd over wat er zoal speelt in uw gemeente? Alle respondenten n=10.246

Beide groepen zijn goed in staat de informatie over de gemeente te vinden. Gemiddeld genomen voelen burgers met migratieachtergrond zich net iets minder volledig of grotendeels geïnformeerd dan burgers zonder migratieachtergrond, het aandeel dat “weet niet” aangeeft is iets hoger (tabel 9.4).

Tabel 9.4 **Geïnformerdheid over politieke actualiteiten in de gemeente naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Geen migratie-achtergrond	Wel migratie-achtergrond	Totaal
Ik word volledig / grotendeels geïnformeerd	38,3	31,3	37,6
Ik word deels geïnformeerd	35,6	35,7	35,6
Ik word nauwelijks / helemaal niet geïnformeerd	15,1	16,9	15,3
Weet niet / geen mening	10,9	16,2	11,5

Vraag C02. Alles bij elkaar genomen, vindt u dat u op dit moment volledig geïnformeerd wordt over de (politieke) actualiteiten in uw gemeente? Alle respondenten n=10.246

Tabel 9.5 **Interesse in wat er in de gemeente speelt naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Geen migratieachtergrond	Turkije	Marokko	Suriname	Caribisch deel
n	398	413	370	411	153
Zeer geïnteresseerd	8,3	3,6	2,4	6,6	2,0
Wel geïnteresseerd	42,2	22,8	23,2	29,0	22,9
Enigszins geïnteresseerd	38,4	23,7	17,3	25,8	24,2
Niet geïnteresseerd	8,5	18,4	22,2	23,4	26,8
Helemaal niet geïnteresseerd	2,5	31,5	34,9	15,3	24,2
Ten minste enigszins geïnteresseerd	88,9	50,2	43,0	61,2	49,0

Vraag CvdM1 In hoeverre ben je geïnteresseerd in actuele informatie over wat er zoal speelt in jouw gemeente? Alle respondenten n=1.745

63 Naast Engels (1,6 procent), zijn Turks (0,9 procent) en Marokkaans Arabisch/Berbers (0,8 procent) de meest gesproken andere talen 2. Methode en resultaten (cbs.nl)

9.2 Nederlanders met migratieachtergrond afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk

Het aanvullende onderzoek onder Nederlanders met migratieachtergrond richt zich er zoals eerder genoemd op de TMSC-groep zo goed mogelijk te representeren.

De interesse in nieuws over de gemeente onder burgers met een TMSC-migratieachtergrond (eerste en tweede generatie) is in verhouding tot de interesse onder burgers zonder migratieachtergrond laag te noemen (tabel 9.5). Met 61 procent is de interesse onder Nederlanders met een Surinaamse achtergrond binnen de groep TMSC nog verhoudingsgewijs hoog. Onder Nederlanders met een Marokkaanse achtergrond is het aandeel slechts 43 procent. Het aandeel helemaal niet geïnteresseerd is ongeveer een derde van alle burgers afkomstig uit Turkije of Marokko.

Te verwachten is dat de interesse in de tweede generatie enigszins groter is dan in de eerste; onder andere vanwege een betere taalbeheersing.⁶³ We zien dat het aandeel helemaal niet geïnteresseerd inderdaad in alle groepen afneemt. Echter alleen in de tweede generatie met Turkse of Marokkaanse achtergrond neemt de interesse ook daadwerkelijk toe (tabel 9.6).

Tabel 9.6 **Interesse in wat er in de gemeente speelt naar migratieachtergrond en generatie (in procenten)**

Generatie	Turkije		Marokko		Suriname		Caribisch deel	
	1de	2de	1de	2de	1de	2de	1de	2de
Zeer geïnteresseerd	4,9	3,1	2,0	2,9	3,5	8,4	0,0	1,9
Wel geïnteresseerd	21,3	23,4	16,0	25,7	31,8	26,8	27,3	22,4
Enigszins geïnteresseerd	16,4	26,8	17,0	17,3	26,5	25,5	25,0	23,4
Niet geïnteresseerd	17,2	18,9	14,0	25,4	18,8	26,8	18,2	30,8
Helemaal niet geïnteresseerd	40,2	27,8	51,0	28,7	19,4	12,6	29,5	21,5
Ten minste enigszins geïnteresseerd	42,6	53,4	35,0	45,9	61,8	60,7	52,3	47,7

Vraag CvdM1 In hoeverre ben je geïnteresseerd in actuele informatie over wat er zoal speelt in jouw gemeente?
Alle respondenten met migratieachtergrond n=1.345

Qua leeftijd valt op dat de groep 35 tot en met 49 jaar iets geïnteresseerder is (tabel 9.7). Een mogelijke verklaring kan zijn dat deze groep een familie heeft gesticht, kinderen op school heeft en daarom ook meer in contact komt met de gemeente.

Tabel 9.7 **Interesse in nieuws over de gemeente onder de groep TMSC naar leeftijd (in procenten)**

	16 t/m 19 jaar	20 t/m 34 jaar	35 t/m 49 jaar	50 t/m 75 jaar
n	106	416	420	403
Zeer geïnteresseerd	1,9	3,8	3,6	5,0
Wel geïnteresseerd	25,5	21,9	27,4	25,1
Enigszins geïnteresseerd	17,0	20,2	30,5	18,4
Niet geïnteresseerd	23,6	29,1	18,3	17,9
Helemaal niet geïnteresseerd	32,1	25,0	20,2	33,7
Ten minste enigszins geïnteresseerd	44,4	45,9	61,5	48,5

Respondenten n=1.345, geen weging op land van herkomst

Anders dan in de groep Nederlanders zonder migratieachtergrond geldt voor alle groepen TMSC dat met toenemend opleidingsniveau de interesse duidelijk toeneemt (tabel 9.8). Dat geldt voor burgers met migratieachtergrond in alle vier landen van herkomst. Het aandeel ten minste enigszins geïnteresseerden is onder hoogopgeleiden met een Surinaamse achtergrond met een aandeel van 82 procent relatief het hoogst.

Tabel 9.8 **Interesse in de gemeente onder de groep TMSC naar opleidingsniveau (in procenten)**

	hoog	midden	laag
n	302	630	415
Zeer geïnteresseerd	6,6	3,7	2,7
Wel geïnteresseerd	29,1	24,8	21,7
Enigszins geïnteresseerd	28,1	23,3	17,6
Niet geïnteresseerd	17,9	25,2	20,0
Helemaal niet geïnteresseerd	18,2	23,0	38,1
Ten minste enigszins geïnteresseerd	63,8	51,8	42,0

Respondenten n=1.345, geen weging op land van herkomst

Een vergelijking tussen de grote steden met de rest van Nederland laat geen grote verschillen in interesse zien.

In dit onderzoek zijn aan respondenten zonder interesse in wat er in de gemeente speelt geen verdere vragen gesteld. De verdere analyse is derhalve alleen gebaseerd op respondenten die hebben aangegeven ten minste enigszins geïnteresseerd te zijn in wat er in de gemeente speelt.

Interesse in onderwerpen

Nederlanders met een Surinaamse achtergrond zijn met gemiddeld 4,7 onderwerpen in evenveel onderwerpen geïnteresseerd als Nederlanders zonder migratieachtergrond (tabel 9.10). Nederlanders met een Turkse achtergrond zijn gemiddeld in vier onderwerpen meer dan gemiddeld geïnteresseerd. Nederlanders afkomstig uit Marokko of het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn in iets meer dan drie onderwerpen geïnteresseerd.

“Natuur en milieu” is vooral een onderwerp waar Nederlanders zonder migratieachtergrond zich op lokaal niveau voor interesseren. “Minderheden en integratie” worden door alle burgers uit de TMSC-groep interessanter gevonden dan door de groep zonder migratieachtergrond; personen van Surinaamse of Turkse afkomst voeren deze groep aan. Nederlanders met een Surinaamse achtergrond hebben de meeste interesse in het onderwerp “Veiligheid en justitie” en ook “Zorg en welzijn” en “Bouw, infrastructuur en verkeer”, alsmede “Werkgelegenheid” spelen een relevante rol. Burgers met een Turkse achtergrond hebben relatief meer interesse in “Politiek, bestuur en financiën” en “Inspraak en democratie”. Zij hebben ook meer dan gemiddeld interesse in de “Aanwezigheid van diensten”, “Kunst, cultuur uitgaan

en vrije tijd" en "Werkgelegenheid". "Werkgelegenheid" alsmede "Sportaanbod en/of -uitslagen" en de "Aanwezigheid van diensten" is meer dan gemiddeld relevant voor burgers met een Marokkaanse achtergrond. Nederlanders uit het Caribisch deel van het Koninkrijk

hebben op weinig onderwerpen een meer dan gemiddeld grote interesse. Enige uitzondering vormen de "Aanwezigheid van diensten" en "Sportaanbod en/of -uitslagen".

Tabel 9.10 **Meer dan gemiddelde interesse in onderwerpen die in de gemeente spelen naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Turkije	Marokko	Suriname	Caribisch deel	Geen migratieachtergrond
<i>n</i>	207	160	251	75	354
Natuur en milieu	28,0	15,1	32,3	18,7	48,3
Zorg en welzijn	32,7	30,6	42,2	35,1	48,3
Veiligheid en justitie	30,0	25,2	49,8	32,4	47,5
Bouw, infrastructuur en verkeer	38,5	28,1	43,0	34,7	46,0
Economie	24,6	22,6	32,3	26,7	39,5
Politiek, bestuur en financiën	36,7	20,6	35,5	26,7	34,5
Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd	33,8	24,5	36,3	22,7	34,2
Onderwijs	25,1	24,5	32,3	24,0	32,2
Werkgelegenheid	27,1	25,8	33,9	17,6	27,7
Verenigingsleven	17,9	10,6	22,3	12,2	26,6
Familieberichten	19,3	15,1	17,5	8,0	22,9
Inspraak en democratie	22,6	17,6	27,5	14,9	21,8
Aanwezigheid van diensten	26,1	20,0	23,9	18,9	18,6
Sportaanbod en/of -uitslagen	13,5	16,9	18,7	16,0	16,4
Minderheden en integratie	24,6	18,9	25,5	12,2	9,9
Gemiddeld aantal genoemde onderwerpen (0-15)	4,0	3,2	4,7	3,2	4,7

Respondenten *n*=1.046

Gebruik lokale informatiebronnen

Gemiddeld genomen maken geïnteresseerde Nederlanders met migratieachtergrond meer gebruik van de verschillende media dan geïnteresseerde Nederlanders zonder migratieachtergrond (tabel 9.11). Dit geldt niet voor het gratis huis-aan-huisblad. Dit wordt door substantieel minder personen met migratieachtergrond wekelijks gebruikt. Voor sociale media zien we een groot verschil afhankelijk van land van herkomst.

Nederlanders met een Surinaamse of Caribisch Nederlandse achtergrond maken hier relatief minder vaak gebruik van dan Nederlanders met Turkse en met name Marokkaanse achtergrond.

Wat ook opvalt, is dat het wekelijks gebruik van de plaatselijke RTV-zenders onder Nederlanders met migratieachtergrond ongeveer twee keer zo groot is dan onder Nederlanders zonder migratieachtergrond. Personen met een achtergrond in Marokko maken tevens substantieel meer wekelijks gebruik van alle genoemde informatiebronnen.

Tabel 9.11 **Wekelijks gebruik van bronnen voor informatie over de gemeente of regio naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Turkije	Marokko	Suriname	Caribisch deel	Geen migratieachtergrond
<i>n</i>	207	160	251	76	354
Papieren krant gratis in de brievenbus	42,0	51,9	46,6	37,3	55,1
Persoonlijke gesprekken met burens, familie	44,9	62,9	48,4	44,6	42,7
Nieuwssites of apps	44,2	46,9	40,2	40,0	39,3
Sociale media	44,0	56,6	37,8	36,0	34,7
Informatie vanuit de gemeente	37,0	46,9	35,1	34,7	28,2
Papieren krant abo of losse verkoop	38,5	49,1	35,9	34,7	26,6
Online fora of discussiegroepen	40,1	49,4	31,5	32,0	21,8
Plaatselijke televisiezenders	37,2	44,4	36,3	34,7	18,9
Plaatselijke radiozender	37,7	44,4	34,3	33,3	14,1

Respondenten *n*=1.047

Waardering informatiebronnen

Nederlanders uit de TMSC-groep met ten minste enige interesse in nieuws over de gemeente zijn overwegend tevreden met het aanbod van lokale informatiebronnen (tabel 9.12).

Dat geldt voor Nederlanders met een Marokkaanse, Turkse en ook Surinaamse migratieachtergrond. In de groep met een Caribische migratieachtergrond is het aandeel dat het met de stellingen eens is lager.

Tabel 9.12 **Aandeel dat het met de volgende stellingen eens is naar migratieachtergrond (in procenten)**

	Turkije	Marokko	Suriname	Caribisch deel	Geen migratieachtergrond
<i>n</i>	207	159	251	75	355
De informatie en het nieuws van deze media sluit goed aan bij mijn informatiebehoefte	48,8	56,0	46,6	37,7	34,7
Plaatselijke media laten voldoende onderwerpen aan bod komen die aansluiten bij mijn (bi-)culturele leefwereld	49,5	52,2	42,2	30,7	25,7
Plaatselijke media brengen nieuws en informatie vanuit verschillende standpunten	45,7	50,0	42,2	42,7	31,9
Ik word volledig geïnformeerd over de politiek in mijn gemeente door de plaatselijke media	48,8	45,9	39,8	37,3	28,0
Er zijn voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen over de politiek in mijn gemeente	52,4	54,1	43,0	35,1	36,2

Respondenten *n*=1.046

Samenvattend

Er bestaat een groot verschil in interesse in de gemeente tussen respondenten met een migratieachtergrond afkomstig uit de standaard online panels en een ondervraging gebaseerd op een steekproefopzet, die bewust gericht is op de representatie van bepaalde etnische groepen. Het lijkt zo te zijn dat een deel van de Nederlanders met een migratieachtergrond qua interesse in de gemeente nauwelijks verschillen met Nederlanders zonder migratieachtergrond. Waarschijnlijk is dit een groep die heel goed geïntegreerd is.

Daarnaast zien we dat de groep Nederlanders met migratieachtergrond niet als één groep kan worden gezien. Afhankelijk van de eigen culturele achtergrond – of men in grote of kleinere steden woont en of men uit de eerste of tweede generatie komt – zijn er meer of minder grote verschillen in interesse en gebruik van lokale informatiebronnen te constateren. Het moge duidelijk zijn dat deze beide delen van onderzoek onder personen met migratieachtergrond vooral een kwalitatieve indicatie zijn. Hiermee wordt het belang van het streven naar representativiteit van deze doelgroep in vervolgonderzoek bevestigd.

Tot slot

Hier eindigt dit rapport dat een overzicht geeft over interesse in lokaal nieuws, gebruik van lokale journalistieke informatiebronnen en de waardering van deze bronnen. Verdiepend zijn we ingegaan op regionale verschillen, verschillen tussen jong en oud, en Nederlanders met en zonder migratieachtergrond. Met het voorliggende datamateriaal gaan we nog verdere analyses doen, bijvoorbeeld verdiepend in gaan op de lokale publieke omroep. De data zijn zeker ook geschikt voor verdere analyses. We staan open voor ideeën om samen met anderen de data te analyseren. Ook staan we open om in de toekomst de data voor externe secundaire analyses ter beschikking te stellen.

De digitale transformatie is net begonnen. Naarmate jongeren ouder worden, komt het oude gebruikspatroon – en daarmee de financieringsmodellen ook op lokaal niveau – verder onder druk te staan. Voor het degelijk bepalen van mediabeleid moet ons inziens onafhankelijk onderzoek de basis vormen. We denken met dit onderzoek een fundament te hebben gelegd voor een monitoring van de ontwikkeling van aanbod en gebruik van informatie over wat er in Nederlandse gemeenten speelt.

Bijlage 1

Lijst met informatiebronnen per gemeente

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Aalten Vooruit	0001	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Achterhoek Nieuws Borculo Ruurlo	0002	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Achterhoek Nieuws Eibergen-Neede	0003	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Achterhoek Nieuws Winterswijk	0004	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Al het nieuws uit Waddinxveen	0005	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Al het nieuws uit Zuidplas	0006	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Alkmaars Nieuwsblad	0007	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Almelo's Weekblad	0008	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Almere DEZE WEEK	0009	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Alphens Nieuwsblad	0010	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Amstelveens Nieuwsblad	0011	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Apeldoorns Stadsblad	0012	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Arena Lokaal	0013	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Arnhemse Koerier	0014	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Asser Courant	0015	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Baarn Huis aan Huis	0016	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Barneveld Huis-aan-Huis	0017	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bathmense Krant	0018	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bennekoms Nieuwsblad	0019	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bergens Nieuwsblad	0020	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Berkelbode	0021	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bevelandse Bode	0022	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Blik op Zeewolde	0023	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bolswards Nieuwsblad	0024	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bommelerwaardgids	0025	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bornse Courant	0027	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bossche Omroep	0028	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Botter Courant	0029	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Breda Vandaag	0030	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Briels Nieuwsland	0031	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Brummens Nieuws	0032	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
BussumsNieuws	0033	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Castricum's Nieuwsblad	0034	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
City	0035	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Coevorder Courant	0036	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Contact Bronckhorst Noord / Midden / Zuid	0037	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Contact met de Egmondse	0038	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Contact Zutphen - Warnsveld	0039	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Contact Zutphen Warnsveld	0040	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Culemborgse Courant	0041	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Andijker	0042	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Band	0043	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Bevelander	0044	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Beverwijker	0045	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Biltse Courant	0046	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Binding	0047	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Borselse Bode	0048	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Botlek 2	0049	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Brug krant Amsterdam	0050	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Brug Nijmegen	0051	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Brug Utrecht	0052	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Castricummer	0053	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Combinatie Ridderkerk	0054	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Driehoek	0055	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
de Drom	0056	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Duinkoerier	0057	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Eemslander	0058	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Eyckelbergh	0059	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Faam	0060	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Feanster	0061	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Glimlach van Twente	0062	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Gooi en Eembode	0063	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Gooi en Eembode - Hilversum	0064	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Gouda	0065	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Groene Venen	0066	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Hattemer	0067	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Havenloods	0068	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Heemsteder	0069	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Heraut	0070	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Hillegommer	0071	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Hilverbode	0072	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Hint	0073	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Hoekse Krant	0074	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De IJsselbode	0075	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Jutter/De Hofgeest	0076	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Kempenaer	0077	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Koerier	0078	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Koggenlander	0079	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Combinatie	0080	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
de Krant Noordenveld	0081	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Krant van Gouda	0082	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Krant van Midden-Drenthe	0083	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Krant van Tynaarlo	0084	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Langstraat	0085	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Maas & Waler	0086	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Maas Driehoek	0087	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Maas Driehoek - editie Boxmeers Weekblad	1275	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Maas Driehoek - editie Cuijks Weekblad	1277	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Maas Driehoek- editie Maas- en Niersbode	1276	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Medemblicker - De Koggenlander	0088	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Meerij	0089	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Meijerij Bostel	0090	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Middelburger	0091	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Molenkruier	0092	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Mooi Laarbeek krant	0093	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Mooi Rooi krant	0094	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nieuwe Meerbode	0095	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nieuwsbode	0096	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nieuwsbode editie Zeist	0097	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nieuwsklok	0098	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nieuwsster	0099	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Noordoostpolder	0100	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Noordwijker	0101	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Nuenense Krant	0102	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Ommelander	0103	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Parel van Brabant	0104	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Peperbus	0105	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Posthoorn	0106	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Puttenaer	0107	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Puttenaer.nl	0108	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Regiokrant	0109	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Rijnpost	0110	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Rijnsburger	0111	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Schakel	0112	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Schakel Albrandswaard	0114	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Schakel Barendrecht	0115	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Scheldepost	0116	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Scheveninger	0117	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
De Stad Amersfoort	0118	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Stad Gorinchem	0119	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Stadskoerier	0120	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Staphorster	0121	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Ster	0122	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Streekkrant	0123	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Swollenaer	0124	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Teylinger	0125	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Toren Bommelerwaard	0126	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Toren van Twenterand	0127	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Uitgeester	0128	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Veense Courant	0129	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Veerenaer	0130	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Veldenkrant	0131	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Vierklank	0132	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Wassenaarse Krant	0133	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De week van Losser	0134	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De week van Twenterand	0135	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De WestBrabander	0136	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Wiezer	0137	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Zakengids	0138	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Zandvoortse Courant	0139	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Zuidenvelder	0140	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Delft op Zondag	0141	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Delftse Post	0142	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
DeMooiSchijndelKrant	0143	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Deventer Post	0144	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
DiemerNieuws	0145	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Dinkelland Visie	0146	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Dockumer Courant	0147	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Doetinchems Vizier	0148	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Dordt Centraal	0149	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Drachtster Courant	0150	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
DUIC	0151	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Duiven Post	0152	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ede Stad	0153	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Eemsbode	0154	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Elna	0155	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Emmer Courant	0156	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ermelo's Weekblad	0157	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Etten-Leurse Bode	0158	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Flevopost	0159	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Franeker Courant	0160	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Gelderse Post (voorheen Oude IJsselstreek Vizier)	0161	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Gemerts Nieuwsblad	0162	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Goesemorgen	0163	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Goirles Belang	0164	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Goudse Post	0165	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Gouwe Koerier	0166	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groeiend Best	0167	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groenlose Gids	0168	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groentje Bunniks Nieuws	0169	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groentje Houtens Nieuws	0170	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groentje Wijks Nieuws	0171	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groninger Gezinsbode	0172	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Eindhoven	0173	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Goeree Overflakkee	0174	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Heerenveen	0175	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Hellevoet	0176	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Nissewaard	0177	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Rijswijk	0178	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Sneek	0179	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Vlaardingen	0180	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Groot Voorschoten	0181	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Groot Westland	0182	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Gulp en Geul Journaal	0183	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Haarlems Weekblad	0184	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
HAC Weekblad	0185	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Haldebergse Bode	0186	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hallo Horst aan de Maas	0187	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hallo Peel en Maas	0188	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hallo Venray	0189	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Harderwijker Courant	0190	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Haren de Krant	0191	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Harener Weekblad	0192	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Harlinger Courant	0193	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Almelo	0194	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Haaksbergen	0195	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Hellendoorn-Nijverdal	0196	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Holland Waddinxveen	0197	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Holland Zuidplas	0198	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Lansingerland	0199	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hart van Rijssen-Holten	0200	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
HC Nieuws	0201	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Heemskerke Courant	0202	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Heemsteedse Courant	0203	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Heerenveense Courant	0204	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Heerhugowaards Nieuwsblad	0205	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Heijplaat Online	0206	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Helders Nieuwsblad	0207	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hengelo Journaal	0208	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hengelo's Weekblad	0209	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Deventer Nieuws	0210	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het gele krantje	0211	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hét Gemeente Nieuws	0212	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hét Gemeente Nieuws Berg en Dal/ Mook-Middelaar/ Heumen	0213	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Hele Westland	0214	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Klaverblad	0215	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kompas	0216	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kompas Hardinxveld-Giessendam	0217	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kompas Sliedrecht	0218	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Alblasserwaard	0219	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Altena	0220	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Heusden Altena	0228	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt IJssel en Lekstreek	0221	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Klaroen	0222	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Krimpener en Lopikwaard	0229	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Krimpenerwaard West	0224	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Leerdam	0225	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Kontakt Vianen	0226	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Krantje Leidschendam-Voorburg	0231	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Holten Extra	0232	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hoorns Nieuwsblad	0233	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
HS-krant	0234	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Huis aan Huis Elburg	0235	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Huis aan Huis Enschede	0236	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Huis aan Huis Leeuwarden	0237	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Huis aan Huis Oldebroek	0238	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
IJsselbode	0240	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
indebuurt Breda	0241	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Jouster Courant	0242	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Kanaalstreek	0243	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Katwijk Speciaal	0244	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Kijk op Bodegraven-Reeuwijk	0245	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Kijk op Steenberg	0246	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Kollumer Courant	0247	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Laarder Courant de Bel	0248	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Landgraaf Koerier	0249	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Langedijker Nieuwsblad	0250	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Leiderdorps Weekblad	0251	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Leudal - MLA Stories	0252	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Leusder Krant	0253	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Liemers Courant	0254	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Limburg Today	0255	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Limburg24	0256	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Lingewaard Actueel	0257	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
LisserNieuws	0258	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Losser Journaal	0259	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Maas en Waalkanter	0260	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
MaasduinenCentraal	0261	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Maassluise Courant - De Schakel	0262	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Middelburgse en Veerse Bode	0264	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Middenstandsbelangen	0265	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Moerdijkse Bode	0266	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Montferland Journaal	0267	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Mooi Bernheze	0268	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Mooi Best Nieuws	0269	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Mooi Boxtel	0270	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Mooi Son en Breugel	0271	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Mug Magazine	0272	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
MuiderNieuws	0273	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
NaarderNieuws	0274	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nederweert - MLA Stories	0275	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwe Dockumer Courant	0276	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwe Meerbode	0277	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwe Stadsblad	0279	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuws uit Dorst	0280	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad de Kaap	0281	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Heiloo	0282	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Hollandse Kroon	0283	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Schaapskooi	0284	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Stedendriehoek	0285	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Traverse	0286	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad Uitgeest	0287	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad voor Huizen	0288	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad West Betuwe	0289	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noord-Amsterdams Nieuwsblad	0290	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noorder Nieuws	0291	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noorderkrant	0292	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordwijkerhouts Weekblad	0293	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nunspeet Huis aan Huis	0294	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Oegstgeester Courant	0295	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Oirschots Weekjournaal	0296	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Oldenzaal Journaal	0297	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ommer Nieuws	0298	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ons Streekblad	0299	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ons Weekblad	0300	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Oostkrant	0301	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Op en rond de Essen	0302	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Oprechte Dalfser Courant	0303	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
PC55	0304	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Peelbelang	0305	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Purmerends Nieuwsblad	0306	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Regio Purmerend	0307	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Regiobode	0308	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Regiokrant Kompas	0309	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Regiosport Veenendaal	0310	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Reimerswaalse & Kapelse Bode	0311	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Rijn en Veluwe	0312	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Rijssen-Holtens Nieuwsblad	0313	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Roder Journaal	0314	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Rondom vandaag Schouwen-Duivenland	0315	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Roosendaalse Bode	0316	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Rozenburgse Courant De Schakel	0317	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ruchpense Bode	0318	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Salland Centraal	0319	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Schager Nieuwsblad	0320	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Scherpenzeelse Krant	0321	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Sneeker Nieuwsblad	0322	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Soest Huis aan Huis	0323	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Soest Nu	0324	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stad Nijkerk	0325	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stad Wageningen	0326	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stadsblad	0327	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stadsblad Utrecht	0328	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stadsblad Utrecht Stad	0329	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stadskrant Veghel	0330	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stadsnieuws Tilburg	0331	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Steenbergse Bode	0333	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Streekblad	0335	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Studio Maasgouw	0336	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
t Bokkeblad	0337	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
t Contact	0338	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Telstar	0339	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Ter Apeler Courant	0340	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Texel Dit Weekend	0341	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Thoolse Bode	0342	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Traverse Nieuwsblad	0343	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Twents Volksblad	0344	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Udens Weekblad	0345	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Uitkijkpost	0346	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Valkenswaard's Weekblad	0347	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
VAR NWS	0349	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Vechtdal Centraal	0350	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Veendammer	0351	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Veldhovens Weekblad	0352	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Veluws Nieuws	0353	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Vlissinger	0354	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Vlissingse Bode	0355	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Voorne-Putten	0356	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Voorschotense krant	0357	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Voorster nieuws	0358	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Actief	0359	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Arena	0360	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad De Brug	0361	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad de Brug editie Zwijndrecht	0362	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad De Toren	0363	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Dongen	0364	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Gilze & Rijen	0365	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Goed Nieuws	0366	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Heusden	0367	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Oosterhout	0368	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Regio Oss	0369	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Rond Haaksbergen	0370	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad 't Carillon	0371	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad voor Deurne	0372	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad voor Gemert	0373	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad voor Ouder-Amstel	0374	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad voor Salland	0375	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Waalwijk	0376	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad West Betuwe	0377	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Westvoorne	0379	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Wijdemeren	0380	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekblad Zondag	0381	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Weekkrant De Loop Helmond	0382	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Weert - MLA Stories	0383	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
WeesperNieuws	0384	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
WereldRegio	0385	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Westerkwartier	0386	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Westerpost	0387	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Westervelder	0388	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Westervoort Post	0389	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
WijLimburg	0391	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Witte Weekblad - Nieuw-Vennep	0392	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Woensrechtse Bode	0393	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Woerdense Courant	0394	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Wolder Courant	0395	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zaans Stadsblad	0397	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zeehelden Nieuws	0398	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zeeuwisch Vlaams Advertentieblad	0399	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zeewolde actueel	0400	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zenderstreeknieuws	0401	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zevenaar Post	0402	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zuid!	0403	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zuid-Friesland	0404	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
ZuidOost&Meer	0405	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Zundertse Regiobode	0406	Huis-aan-huisblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Katwijkse Post	0407	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Woudenberger	0408	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Hoogeveensche Courant	0409	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Meppeler Courant	0263	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwe Ooststellingwerper	0278	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Steenwijker Courant	0410	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stellingwerf	0334	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Stichtse Courant	0411	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
Workumer krant Friso	0396	Nieuwsblad (bet)	NEE	NEE	JA	JA	JA
023magazine.nl	0412	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
0297.nl	0413	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
072nieuws.nl	0415	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
078.nu/ambacht/	0416	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
078.nu/dordrecht/	0417	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
078.nu/zwijndrecht/	0418	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112achterhoek-nieuws.nl/	0419	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112gooienvechtstreek.wordpress.com	0420	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112 groningen.nl/	0421	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112hoogezand.nl	0422	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112ijmond.nl	0423	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112insteenwijkerland.nl	0424	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112markiezen.nl	0426	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112meerlanden.nl	0427	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112noordholland.nl	0428	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112oldenzaal.nl	0429	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112provincieutrecht.nl/	0430	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112rivierenland.nl/	0431	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112schagen.nl	0432	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112twaterand.com	0433	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112-uitgeest.nl	0434	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112venlonieuws.nl	0435	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112vlissingen-souburg.nl/	0436	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
112westfriesland.nl	0437	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
1 limburg.nl	0438	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
aalburg.net/	0439	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
aalsmeervandaag.nl	0440	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
akkrum.net/	0441	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
alblaserdamsnieuws.nl/	0442	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
albrandswaardsdagblad.nl/	0443	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
alkmaar.nieuws.nl	0444	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
alkmaarcentraal.nl	0445	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
alkmaarsdagblad.nl	0446	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
allesinkaagenbraassem.nl/	0447	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
allesoverkatwijk.nl	0448	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
almelonieuws.nl	0449	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
almeredagblad.nl/	0450	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
almere-nieuws.nl	0451	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
altena-regionieuws.nl/info/	0452	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ambacht.net/	0453	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ameland.org	0454	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
amersfoort.nieuws.nl	0455	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
amstelveenblog.nl	0456	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
amstelveensdagblad.nl	0457	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
amstelveensnieuwsblad.nl	0458	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
amstelveenz.nl/nieuws.html	0459	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
andijkernieuws.net	0460	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
apeldoorn.nieuws.nl	0461	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
apeldoorn-actueel.nl/	0462	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
apeldoordirect.nl/	0463	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
arenalokaal.nl/regio-grave	0464	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
arnhem.nieuws.nl	0465	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
arnhem-direct.nl/	0466	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
assenstad.nl/	0467	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
baarn.nieuws.nl/	0468	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
barendrecht.nl/	0469	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
barneveld.nieuws.nl	0470	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
barneveld360.nl/	0471	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bastionoranje.nl/	0472	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
BD1 (televisie)	1148	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bedumer.nl/site/nieuws-uit-bedum	0473	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beek.nieuws.nl	0474	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beesel.nieuws.nl	0475	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beetsonline.nl/	0476	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bergen-op-zoom.nieuws.nl	0477	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bergensdagblad.nl	0478	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beuningen.nieuws.nl	0479	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beverwaardigheden.nl	0480	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beverwijk.nieuws.nl	0481	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
beverwijkerdagblad.nl	0482	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bezoeklandvancuijk.nl/	0483	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bildtsepost.nl	0484	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bledje.nl	0485	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
blikopbeneden-leeuwen.nl/	0486	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
blikopsint-michielsgestel.nl/	0487	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
blikopwesterveld.nl/	0488	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
blikopweststellingwerf.nl/	0489	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bloemendaal.nieuws.nl	0490	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
bloemendaalsdagblad.nl	0491	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
boxmeer.nieuws.nl	0492	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
breda.nieuws.nl	0493	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
breman.net	0494	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
brummen.nieuws.nl	0495	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
capellevandaag.nl/	0496	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
castricum.nieuws.nl	0497	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
castricum.uitkijkpost.nl	0498	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
castricumsdagblad.nl	0499	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
centraaldeventer.nl	0500	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
centrumboxmeer.nl/	0501	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
coevordernieuws.nl/	0502	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
cubag.nieuws.nl	0503	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dalfsen.online	0504	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dalfsennet.nl	0505	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dedalfsermarskramer.nl	0506	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dediek.nl	0507	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dedrontenaar.nl	0508	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
degroesbeek.nl/	0509	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
degrouster.nl/	0510	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dekrantvantynaarlo.nl/	0511	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
de-marne.nieuws.nl	0512	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
den-bosch.nieuws.nl	0513	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
denhelderactueel.nl	0514	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
denheldersdagblad.nl	0515	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
deorkaan.nl	0516	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
deronde-eemnes.nl/	0517	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
deteyding.nl/	0518	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
detielaan.nl/	0519	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
detwenterander.nl	0520	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
devlaardinger.nl	0521	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
deweblogvanhelmond.nl/	0522	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dewestkrant.nl	0523	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
de-wolden.nieuws.nl	0524	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
deypenburgschecourant.nl	0525	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
diemen.nieuws.nl	0526	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
diemerkrant.nl	0527	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
digitaalburg.com/rn02/	0528	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
digitalebodegraafsekrant.nl/	0529	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dinkelland.nieuws.nl	0530	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
district8.net/	0531	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ditisroden.nl/	0532	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ditiswesterkwartier.nl/	0533	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ditiswijk.nl/	0534	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
doesburg.nieuws.nl	0535	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
doesburgdirect.nl/	0536	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dongen.nieuws.nl	0537	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dongenhomespot.nl/	0538	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
dordrecht.net/	0539	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
drechterlandsdagblad.nl	0540	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
drimmelen.nieuws.nl	0541	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
druuten.nieuws.nl	0542	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ede.nieuws.nl	0543	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
eemskrant.nl/	0544	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
eijdsdensite.nl	0545	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
enkhuizenactueel.nl	0546	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
enkhuizerdagblad.nl	0547	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ermelo.allesvan.nl/	0548	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ermelo.nieuws.nl	0549	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ermelosezaken.nl/	0550	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ermelovannu.nl/	0551	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
etten-leur.nieuws.nl	0552	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
etten-leurbulletin.nl/	0553	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Flakkee Nieuws	0926	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
flessenpostuitbergen.nl	0554	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
focus groningen.nl/	0555	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
fotosbrunssum.nl	0556	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
franekeractueel.frl/	0557	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gaellemuun.nl/nieuws-genemuiden	0558	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
geleraaf.nl	0559	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gelrenieuws.nl	0560	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
genderen.org/	0561	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
genemuidenactueel.nl	0562	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gic.nl/	0563	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gilze-en-rijen.nieuws.nl	0564	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
glimlachtwente.nl/	0565	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
glimmen.net/	0566	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
goeree-overflakkee.nieuws.nl	0567	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gooinieuws.nl	0568	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gooisch.nieuws.nl	0569	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gooischdagblad.nl	0570	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
goorsnieuws.nl	0571	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
gorssel.nl/	0572	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
grebbekrant.nl	0573	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
groningen.nieuws.nl	0574	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
groningen.nieuws.nl/	0575	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
grootheerenveen.nl/	0576	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
haagsallerlei.nl	0577	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
haaren.nu/	0578	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
haarlem.nieuws.nl	0579	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
haarlemmermeer.nieuws.nl	0580	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
haarlemmermeerdagblad.nl	0581	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hallosser.nl/nieuws	0582	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hanzestad.nl	0583	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
harderwijk.allesvan.nl/	0584	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
harderwijk.nieuws.nl	0585	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
harderwijksezaken.nl/	0586	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hardnieuws.nl	0587	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
harlingenboeit.nl	0590	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
harlingenonline.nl	0591	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hartvanhellendoorn.nl/	0593	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hartvanlosser.nl	0594	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hartvannijverdal.com	0595	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hartvanoldenzaal.nl	0596	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hasseltactueel.nl/colofon/	0597	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heemsker.nieuws.nl	0598	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heemskerkerdagblad.nl	0599	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heemstede.nieuws.nl	0600	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heerhugowaardsdagblad.nl	0601	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heerlen.nieuws.nl	0602	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heilooerdagblad.nl	0603	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
henry-wallinga.nl/informatie/	0604	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heusden.nieuws.nl	0605	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heusden4you.nl/	0606	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heusdeninbeeld.nl/	0607	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
heusden-zolder.eu/	0608	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hillegomonline.nl/	0609	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hilverportal.nl/	0610	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hilversumsdagblad.nl	0611	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hoekschnieuws.nl/	0612	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hollandskroonactueel.nl	0613	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hollandskroondagblad.nl	0614	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hollandskroonnieuws.nl	0615	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
holtensnieuws.nl	0616	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hoornsdagblad.nl	0617	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
horst24.nl	0618	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hsinactie.nl/	0619	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hv-almere.nl	0620	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
hvzeeland.nl	0621	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
igo.nl	0622	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ijmuidensdagblad.nl	0623	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ijsselstein.allesvan.nl/	0624	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ijsselstein20.nl	0625	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
inboekel.nl/	0626	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/alkmaar	0627	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/almelo	0628	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/amersfoort	0629	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/amsterdam	1279	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/apeldoorn	0630	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/arnhem	0631	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/bergen op zoom	0632	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/breda	0633	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/delft	0634	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/den-bosch	0635	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/den-haag	0636	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/deventer	0637	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/doetinchem	0638	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
indebuurt.nl/dordrecht	0639	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/ede	0640	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/eindhoven	0641	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/enschede	0642	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/gouda	0643	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/groningen	0644	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/haarlem	0645	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/helmond	0646	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/hengelo	0647	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/hoeschewaard	0648	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/houten	1280	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/ijsselstein	1281	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/leiden	0649	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/nieuwegein	1282	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/nijmegen	0650	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/randmeren	0651	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/rotterdam	0652	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/schiedam	0653	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/tilburg	0654	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/utrecht	0655	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/veenendaal	0656	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/vlaardingen	0657	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/westland	0658	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/woerden	0659	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/zoetermeer	0661	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
indebuurt.nl/zwolle	0662	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
in-dokkum.nl/	0663	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
inennomootmarsum.nl	0664	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
infoleek.nl	0665	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
inmill.nl/	0666	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
itnijs.frl/	0667	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
jandewandelaar.wordpress.com	0668	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
janwijten.com/	0669	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
jouwjourne.nl/	0670	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
jouwstad.eu/	0671	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
kampen.nieuws.nl	0672	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
kampen.online	0673	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
kampernieuws.nl	0674	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Kattuk.nl	0941	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
katwijkactueel.nl	0675	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
kerkrade.nieuws.nl	0676	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
kijkopdrimmelen.nl/	0677	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
koggenlandsdagblad.nl	0678	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
konkreetnieuws.nl	0679	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
landgraaf.nieuws.nl	0680	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
landvancuijk.nl/nieuws/	0681	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
landvanweert.nl	0682	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Langedijk Centraal	0945	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
langedijkerdagblad.nl	0683	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
leensonline.nl/	0684	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
leidschendam-voorborg.tv/	0685	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
leidsche-rijn.nieuws.nl	0686	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lemsternijs.nl	0687	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
leudal.nieuws.nl	0688	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
leudal-actueel.nl/blog/	0689	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
liwwadders.nl/	0690	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lochemsnieuws.nl/	0691	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lokaalaanzee.nl	0692	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
loon-op-zand.nieuws.nl	0693	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lopik.allesvan.nl/	0694	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lopsternijs.nl/	0695	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
losser.nieuws.nl	0696	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
lزندert.nieuws.nl	0697	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
maarkelsnieuws.nl	0698	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
maassluis.nu	0700	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
maassluis24.nl	0701	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
maastrichtlokaal.nl	0702	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
maastrichtnu.nl	0703	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
mario-bosch.nl/pendrecht-weblog.htm	0704	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
medemblikactueel.nl	0705	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
medemblikdagblad.nl	0706	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
mediatv.nl	0707	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
meermaashorst.nl/	0708	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
meierijstad.veghel.nieuws.nl	0709	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
melvinbakker.nl/	0710	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
menaldumdorp.nl/site/index.php	0711	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
menterwolde.info/nieuws/	0712	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
meppel.nieuws.nl	0713	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
meternieuws.nl/	0714	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
middelburgers.nl/	0715	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
moiassen.com/	0716	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
montfoortallesvan.nl/	0717	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
mooiberghem.nl/	0718	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nederweert24.nl	0719	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nefnijs.nl/	0720	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
niekerknieuws.nl/	0721	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwegein.allesvan.nl/	0722	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwkoops.nl	0723	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwkoper.nl/	0724	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuws030.nl	0725	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuws Emmen.com/	0726	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsgorkum.nl/	0727	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsopbeeld.nl	0728	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuitberkelland.nl/	0729	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuitdelden.nl	0730	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuithorstaandemaas.nl	0731	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuitkollum.nl/	0732	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuitnijmegen.nl/	0733	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nieuwsuitwijhe.nl	0734	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nijkerk.nieuws.nl	0735	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
noordernieuws.nl/	0736	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
noordoostpolder.nieuws.nl	0737	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nudrenthe.nl/	0738	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nuenencentraal.nl/	0739	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nul20.nl	0740	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
nunspeet.nieuws.nl	0741	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oisterwijknieuws.nl/	0742	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oldambtnu.nl/	0743	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oldenzaal.nieuws.nl	0744	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ommenaar.nl	0745	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ommencity.nl	0746	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Omroepalmere.nl	1278	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
omroepodrie.nl/	0747	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
omstreeks.nu	0748	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
onswaddinxveen.nl/	0749	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
onswestfriesland.nl	0750	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oogopblaricum.blog	0751	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oogvoordewijk.nl/	0752	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oosterhout.nieuws.nl	0753	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oost-online.nl	0754	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
opmeerderdagblad.nl	0755	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ossinhetnieuws.nl/	0756	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
oudewater.allesvan.nl//contact	0757	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
overbetuwe.nieuws.nl	0758	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
overborculo.nl/	0759	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
parkstadveendam.nl/	0760	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
peelbelang.nl/	0761	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
peel-en-maas.nieuws.nl	0762	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
pen.nl	0763	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
persbureau-ameland.nl	0764	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
petershotnews.nl	0765	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
pijnacker-nootdorp-actueel.nl/	0766	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
prachtigpekela.nl/	0767	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
prinsenbeeknieuws.nl/	0768	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
purmerendleeft.nl	0769	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
purmerendsdagblad.nl	0770	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
putten.nieuws.nl	0771	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rbnn.nl/	0772	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rebonieuws.nl/	0773	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regio14.nl	0774	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regio15.nl	0775	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regioappelscha.nl/	0776	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regioleidscherijn.nl	0777	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regionieuwshoogeveen.nl/	0778	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regiosalland.nl	0779	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
regiowf.nl	0780	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
renkum.nieuws.nl	0782	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rheden.nieuws.nl	0783	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rijssensnieuws.nl	0784	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
roerdaljournaal.nl	0785	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
roermond.nieuws.nl	0786	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ronddelinge.nl/	0787	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
roosendaal.nieuws.nl	0788	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
roosendaalopinternet.nl/site/	0789	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rotterdammerdagblad.nl/	0790	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rotterdam-nesselande.nl/nieuws/zuidplas/	0791	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
RTV Achterhoek	1175	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
RTV Borne (borneinbeeld.nl)	1146	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
rtvvlissingen.nl	0792	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ruiver.nl	0793	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ruurlovandaag.nl/	0794	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
sa24.nl/	0795	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
schagerdagblad.nl	0796	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
scherpenzeel.nieuws.nl	0797	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
schiedam24.nl/	0798	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
schiedamsnieuws.nl	0799	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
schierweb.nl/	0800	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
sikkom.nl/	0801	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
sittard-geleen.nieuws.nl	0802	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
skylgenet.nl	0803	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
slidrecht24.nl/	0804	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
soesterberg.nu/	0805	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
stadshagennieuws.nl	0806	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
stadskrant.net	0807	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
staphorst.nieuws.nl	0808	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
staphorst.online	0809	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
stedebroecactueel.nl	0810	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
stedebroecsdagblad.nl	0811	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
steenwijkerland.nieuws.nl	0812	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
stefanverkerk.nl/	0813	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
streekgids.nl/	0814	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
sukerbiet.nl	0815	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
suksawat.nl/	0816	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
svjmedia.nl/hilversum/	0817	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
texelplaza.nl	0818	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
texelsdagblad.nl	0819	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
teylingen.nieuws.nl	0820	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
thehagueonline.com	0821	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
thuismaastricht.nl/nieuws/	0822	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
tilburg.com	0823	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
tilburg.nieuws.nl	0824	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
tilburgers.nl/	0825	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
tubbergen.nieuws.nl	0826	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
TV Schijndel	1120	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
twentejournaal.nl	0827	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
twentejournaal.nl/hellendoorn/	0828	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
uitgeest.nieuws.nl	0829	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
uitgeestonline.nl	0830	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
utrecht.nieuws.nl	0831	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vaassen-online.nl/	0832	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
valkenswaard24.nl/	0833	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vandaagmorgen.nl/	0834	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vanoostmedia.nl/	0835	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vechtdalcentraal.nl	0836	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
veenendaal.nieuws.nl	0837	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
veldhoven.nieuws.nl	0838	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
velsen.nieuws.nl	0839	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
venlo.nieuws.nl	0840	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
venray.nieuws.nl	0841	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
versbeton.nl	0842	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vlaardingen24.nl/nl/home	0843	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vlaardingsnieuws.nl/	0844	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vlietnieuws.nl/	0845	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
volendamsdagblad.nl	0846	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
voorbursdagblad.nl/	0847	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
voorne-putten.nl	0848	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
voorschotenonline.nu/	0849	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
vught.nieuws.nl	0850	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
waalwijk.nieuws.nl	0851	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wageningen.nieuws.nl	0852	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
waldnet.nl/	0853	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wassenaaractueel.nl/	0854	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wassenaarders.nl	0855	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wassenaarsdagblad.nl/	0856	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
waterlandsdagblad.nl	0857	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
weblog-dewolden.nl	0858	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
weblog-staphorst.nl	0859	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
weblogzwolle.nl	0860	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
weertdegekste.nl	0861	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
welkominzuidhorn.nl/	0862	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
westerhaardigitaal.nl	0863	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
westfriesland.tv	0864	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
westlanders.nu/	0865	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
westlandreport.nl	0866	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
west-maas-en-waal.nieuws.nl	0867	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wfnieuws.nl	0868	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wijchen.nieuws.nl	0869	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
wijchensnieuws.nl/	0870	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
winsum.nieuws.nl	0871	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
woensdrecht.nieuws.nl	0872	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
youmedemblik.nl	0873	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
ypenburg.nu	0874	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zaandamsdagblad.nl	0875	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zaanstad.nieuws.nl	0876	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zandvoort.nieuws.nl	0877	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zevenaar.nieuws.nl	0878	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zoetermeer.nieuws.nl	0879	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zoetermeeractief.nl/	0880	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zuidhorn.nu/	0882	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zwartewaterkrant.nl	0883	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zwijndrecht.net/	0884	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zwolle.nieuws.nl	0885	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
zwollenu.nl	0886	Hyperlocal	NEE	NEE	NEE	JA	JA
(RTV) Gouwestad	0932	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
1Almere / Kijk Almere / Easy FM	0887	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
1Twente Enschede	0888	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
1Twente Hengelo	0889	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
3Heuvelland	0890	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
A1 Mediagroep	0891	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
AAVISIE / AAFM	0892	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Aladna FM (AFM)	0893	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Altena FM / Altena TV	0894	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
AT5	0895	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
ATOS RTV	0896	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Avulo	0897	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Beat FM / Beat TV	0898	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Berkelstroom	0899	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Bie Os	0900	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
BLOK	0901	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Bollenstreek Omroep	0902	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Borne Boeit	0903	Lokale omroep	NEE	NEE	NEE	JA	JA
BR6	0904	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
BredaNU	0905	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Delta FM / Delta TV / Deltapiraat	0908	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Den Haag FM / Den Haag TV / Den Haag Totaal / FunX	0909	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Deventer RTV	0910	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Dichtbij FM / Dichtbij het nieuws	0911	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Dit is Helmond	0912	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
DMG	0913	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
DNO Radio /DNO TV	0914	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Dtv Den Bosch	0916	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Dtv Oss-Bernheze / Mfm	0917	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
DTV Uden / Mfm Brabant	0918	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Ede FM / Ede TV (XON)	0919	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
EenFM/EenTV	0920	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
EVA (Eemland 1)	0921	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Extra FM	0922	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Exxact Barendrecht	0923	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Feelgood Radio / Pijnacker-Nootdorp.tv	0924	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Feelgood Radio / Rijswijk.tv	0925	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Gelre.FM	0927	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
GL8	0929	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
GooiTV	0930	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
GO-RTV	0931	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Haarlem 105	0933	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Hallo Gilze-Rijen	0934	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Heeze-Leende24	0936	Lokale omroep	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Hofstreek Omroep / Hofstreek FM / Hofstreek TV	0937	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
HOi Media / HOi TV / HOi FM	0938	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
HTR	0939	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
JammFM	0940	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Kempen TV / Kempen FM	0942	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Klok Radio	0943	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Kontakt	0944	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Langstraat TV, Langstraat FM, Langstraat NL	0946	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LEO Middelse	0947	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
L-FM / Landerd-TV	0948	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LINQ Media	0949	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Loco FM / Loco TV	0950	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LOE FM / LOE TV / LOE Media	0951	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LOH - Radio Hoogeveen	0952	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Lokaal 7	0953	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Lokale Omroep Baarle - De Stille Genieter	0954	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Lokale Omroep Goirle	0955	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Lokale omroep Krimpen (LOK)	0957	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Lokale Omroep Landsmeer (LOL)	0958	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Lokale Omroep Spakenburg (Eemland 1)	0960	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Lokale Omroep Zeewolde	0961	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LON Lokale Omroep Nuenen	0962	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
LOS Den Helder (Regio Noordkop)	0963	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
LOVO / Mtv	0964	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Maasland Radio	0965	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
MeerRadio	0966	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
MeerVandaag	0967	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Merwe Radio / Merwe TV	0968	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Midden Groningen Nieuws	0970	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Midland FM	0971	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Midvliet	0973	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
ML5	0975	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
NH Gooi	0976	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Odrie	0977	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Oké FM / Oké TV	0978	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Assen	0979	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Berg en Dal	0980	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Best	0981	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Castricum	0982	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Centraal	0983	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Delft	0984	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Omroep Dommelland	0985	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Omroep Drimmelen	0986	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Eemsdelta	0987	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Omroep Heemskerk	0988	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Het Hogeland	0989	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Hoeksche Waard	0990	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Omroep Horst aan de Maas	0991	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Houten	0992	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Omroep Hulst	0993	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Omroep Land van Cuijk	0994	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Landgraaf	0995	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Lingewaard	0996	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Meierij	0997	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep NOOS	0998	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep P&M	0999	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Südwest	1001	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Tholen	1002	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Tilburg	1003	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Veldhoven	1004	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Venlo	1005	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Venray	1006	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Vlaardingen	1007	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Ons Son en Breugel	1008	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Ons West Brabant	1009	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
OOG	1010	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
OPEN Rotterdam, OPEN Podium, FunX	1011	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
OR6	1012	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
ORTS	1013	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
OSU Radio / OSU TV	1014	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
PIM	1015	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Radio 350 / TV 350	1016	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Radio 9 Oostzaan	1017	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Aa en Hunze	1018	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Aalsmeer	1019	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Radio Beverwijk	1020	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Capelle	1021	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Decibel	1022	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Eenhoorn (Westergo TV)	1023	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Hengelo TV	1024	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Radio Ideaal	1025	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Radio Lelystad	1026	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Optimaal FM	1027	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Rucphen FM	1028	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio S&B	1029	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Schouwen-Duiveland	1030	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Radio Soest (Eemland 1)	1031	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Radio Spannenburg	1032	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Stad Harlingen (Omroep RSH)	1033	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Stad Montfoort	1034	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Texel	1035	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Weststellingwerf Centraal	1036	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio FM / Regionieuws TV / Mediagroep Midden-Groningen	1037	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio Leudal TV	1038	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio TV De Bilt / Roulette FM	1039	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio8 (Eerder ook Optimaal FM, inmiddels ook Regio8)	1040	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio8 / Berkelland Lokaal	1041	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regio90	1042	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RegioTV Tiel	1043	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Rhemen FM (XON)	1044	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Rick FM	1045	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
RN7	1047	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RPL Woerden	1048	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV 1	1049	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV 1 (RTV Borger-Odoorn)	1050	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV 527	1051	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Albrandswaard	1052	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Alkmaar	1053	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Apeldoorn	1054	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Arnhem	1055	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Baarn (Eemland 1)	1056	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Connect	1057	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Dordrecht / Drechtstad FM	0915	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Favoriet	1058	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Focus Zwolle	1059	Lokale omroep	NEE	NEE	NEE	JA	JA
RTV GO	1060	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Hattem	1061	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Hollands Midden	1062	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Horizon	1063	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV IJsselmond	1064	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Katwijk	1065	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Krimpenerwaard	1066	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV L.O.V.E.	1067	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Lansingerland	1068	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Maastricht	1069	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Meppel	1070	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV NOF	1071	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Noordkop	1072	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Noordkop (Regio Noordkop)	1073	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Nunspeet	1074	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Papendrecht	1075	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Parkstad	1076	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Purmerend	1077	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Ridderkerk	1078	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Rijnstreek	1079	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Ronde Venen	1080	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Scheldemond	1081	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Seaport	1082	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Slingeland	1083	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Slogo	1084	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
RTV SLOS	1085	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Snetert	1086	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
RTV Stichtse Vecht	1087	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Westerwolde	1089	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
RTV Zaanstreek / Zaan Radio / Zaan TV	1090	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Zulthe	1091	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV794	1092	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV80	1093	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTVA	1094	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
RTW FM	1095	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Rucphen RTV	1096	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Salland TV	1098	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Salland1	1099	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
SALTO	1100	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Samen1	1101	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
SCHIE	1102	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
SIRIS	1103	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Sleutelstad FM / Sleutelstad TV, Sleutelstad.nl	1104	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Slog FM / Slog TV	1105	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
SLOS	1106	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Slotstad RTV	1107	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Smelne FM	1108	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
SOL2	1109	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
SRC FM / SRC TV	1110	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Streekomroep De Bevelanden	1113	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Streekstad Centraal	0935	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Studio Alphen	1115	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Studio DMN	1116	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Studio Kaag en Braassem	1117	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Studio Rheden	1118	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Studio040	1119	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
TV Valkenburg / Falcon Radio	1121	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
TVLtv	0928	Lokale omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Twente FM / Twente TV / Accent FM	1122	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Tynaarlo Lokaal	1123	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
U stad / Bingo FM / FunX	1124	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Unity.Nu / Unity TV / Unity FM / Unity NL	1125	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Urk FM	1126	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Vechtdal FM / Vechtdal NL / Vechtdal TV	1128	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Veluwe FM	1130	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
VLOH	1131	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
VoorstVeluwezoom (RTV Veluwezoom)	1132	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
VoorstVeluwezoom (RTV Voorst)	1133	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
VOS	1134	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Weeff	1135	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Weert FM	1136	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
WFM96	1137	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
WOS	1138	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
ZFM Zandvoort	1139	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
ZFM Zoetermeer	1140	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
ZOI34	1141	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
ZO-NWS	1142	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Zuid Oost TV	1143	Hyperlocal	JA	JA	NEE	JA	JA
ZuidWest FM / ZuidWest TV / ZuidWest Update	1144	Lokale omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Zwartewater FM	1145	Lokale omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Frysk FM	1149	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Golfbreker Radio	1150	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
GoudaFM	1151	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Gouda-TV	1152	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Groot Nieuws Radio	1153	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Grunn FM	1154	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
HK13TV	1155	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Hofstad Radio	1156	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
HoornRadio	1157	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Ijburg TV	1158	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Joy Radio	1159	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Lokale omroep Ameland	1160	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Loostad radio	1161	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
NIVO TV	1162	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Omroep Walraven	1163	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
OZO NOP	1164	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Peel en Maas TV (voorheen Kabelkrant Venray)	1165	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Radio 10 Brabant	1166	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Radio 182	1167	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Continu	1168	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Emmeloord	1169	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Erasmus	1170	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Radio Experience	1171	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
RegioTV Infothuis	1172	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Ridderkerk FM	1173	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
ROS Tvkrant / ROS Radio	1174	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Salland 747	1176	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Schiermonnikoog TV	1177	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Simone FM	1178	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Tukker FM	1179	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
TVEllef	1147	Niet-landelijke commerciële omroep	JA	NEE	NEE	JA	JA
Waterstad FM	1180	Niet-landelijke commerciële omroep	NEE	JA	NEE	JA	JA
Baarnsche Courant	1181	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Balkster Courant	1182	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Bildste Post	1183	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Brabants Centrum	1184	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Bunschoter	1185	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Ommelander Courant	1186	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Roskam	1187	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Terschellinger	1188	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Den Haag Centraal	1189	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Eendrachtbode	1190	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Eilanden-Nieuws	1191	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Urkerland	1192	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuw Volendam	1193	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland	1194	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Peel en Maas	1195	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Soester Courant	1196	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Texelse Courant	1197	Nieuwsblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Amersfoortse Courant	1198	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD De Dordtenaar	1199	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Groene Hart	1200	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Haagsche Courant	1201	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Rivierenland	1202	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Rotterdams Dagblad	1203	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
AD Utrechts Nieuwsblad	1204	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Barneveldse krant	1205	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
BN DeStem	1206	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Brabants Dagblad	1207	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Dagblad van het Noorden	1208	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Gelderlander	1209	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Gooi- en Eemlander	1210	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Limburger	1211	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Stentor	1212	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
De Twentsche Courant Tubantia	1213	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Eindhoven's Dagblad	1214	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Friesch Dagblad	1215	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Haarlems Dagblad	1216	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Het Parool	1217	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
IJmuider Courant	1218	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Leeuwarder Courant	1219	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Leidsch Dagblad	1220	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad	1221	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Alkmaarsche Courant	1222	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Dagblad Kennemerland	1223	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Dagblad voor West-Friesland	1224	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Dagblad Zaanstreek	1225	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Helderse Courant	1226	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Noordhollands Dagblad/Schager Courant	1227	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
PZC	1228	Regionaal dagblad	NEE	NEE	JA	JA	JA
Omroep Flevoland	1229	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Gelderland	1230	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA

Titel	ID	Type medium	TV	RADIO	PAPIER	WEB	SOCIAL
Omroep Limburg	1231	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omroep Zeeland	1232	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Omrop Fryslân	1233	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regionale Omroep Brabant	1234	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regionale Omroep Rotterdam-Rijnmond	1235	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Regionale Omroep West	1236	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Drenthe	1237	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV NH	1238	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Noord	1239	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Oost	1240	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
RTV Utrecht	1241	Regionale publieke omroep	JA	JA	NEE	JA	JA
Rodi Alkmaar	1242	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Alphen aan den Rijn	1243	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Amsterdam-Noord	1244	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Amsterdam Nieuw West	1245	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Bergen	1272	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Beverwijk	1274	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Castricum	1273	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Den Helder	1246	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Drechterland	1247	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Edam - Volendam	1248	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Enkhuizen	1249	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Haarlem	1250	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Haarlemmermeer	1251	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Heemskerk	1252	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Heerhugowaard	1253	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Heiloo	1254	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Hollands Kroon	1255	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Hoorn	1256	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Kaag en Braassem	1257	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Koggenland	1258	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Landsmeer	1259	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Langedijk	1260	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Medemblik	1261	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Nieuwkoop	1262	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Oostzaan	1263	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Opmeer	1264	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Purmerend	1265	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Schagen	1266	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Stede Broec	1267	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Uitgeest	1268	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Waterland	1269	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Wormerland	1270	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA
Rodi Zaanstad	1271	Verzamelwebsite	NEE	NEE	NEE	JA	JA

Bijlage 2

Weekbereik journalistieke informatiebronnen per streek (in procenten)

	Huis-aan-huisblad	Regionale publieke omroep	Regionaal dagblad	Zelfstandige nieuwssite	Lokale publieke omroep	Nieuwsblad
Almere	65,6	53,7	10,7	37,7	13,1	
Alphen e.o.	61,6	26,3	50,5	18,0	27,0	
Amstelland	63,7	26,8	27,4	31,6	21,1	
Amsterdam	25,6	32,1	42,3	13,3	55,5	
Arnhem & De Liemers	53,1	50,4	55,3	25,6	11,1	
Betuwe	60,0	40,7	34,8	7,4	14,8	
De Achterhoek	72,4	59,3	68,0	30,5	22,1	
De Baronie van Breda	50,5	33,9	64,3	23,0	18,6	
De Bevelanden	61,7	66,7	68,9	54,1	8,2	
De Friese Meren	63,3	54,8	54,8	30,0	3,3	9,7
De Meierij	52,9	49,1	60,0	18,3	11,4	5,7
De Nieuwe Hanze	60,6	43,8	55,2	24,6	19,7	
De Peel	58,3	40,6	59,4	17,7	30,2	
De Zuidwest Hoek	48,7	41,7	60,9	40,9	18,3	7,8
Delft	64,6	32,3	33,8	43,1	9,2	
Drechtsteden & Dordrecht	67,7	26,3	56,1	25,3	15,6	
Duin- en Bollenstreek	72,3	23,0	37,2	26,5	25,7	8,0
Eemland	50,3	35,0	57,1	24,7	9,9	18,4
Flevopolder	72,6	48,8	20,5	10,7	12,0	
FoodValley	62,4	44,9	42,7	29,1	11,4	3,2
Goeree-Overflakkee	70,0	44,8	40,0	63,3	20,7	79,3
Gooi en Vechtstreek	66,0	25,8	38,5	23,2	21,3	
Gouwe & Hollandse IJssel	71,7	20,8	43,7	25,2	15,1	
Groningen Stad	44,8	67,1	38,6	47,6	24,8	
Hart van Brabant	50,6	44,6	50,6	23,6	17,5	
Het Vechtdal	67,1	47,6	54,9	19,5	17,1	1,2
Heuvelland Maastricht	4,7	41,9	52,3	45,7	36,4	
Hoekse Waard	71,6	40,0	57,9	43,2	12,6	
IJmond	52,8	41,6	53,3	16,7	16,9	
Kop van Noord-Holland	52,7	37,8	63,3	26,4	26,4	
Land van Altena & Gorinchem e.o.	74,6	29,3	48,4	26,0	15,4	
Land van Cuijk	56,6	34,0	50,9	17,0	24,5	
Leeuwarden	52,7	50,0	64,0	21,3	13,3	2,7
Lekstroom	65,6	53,7	45,3	18,8	1,0	
Midden-Groningen	70,3	73,0	55,6	40,5	13,5	
Midden-Limburg	9,0	48,6	59,0	57,2	16,7	
Noord- en Midden-Drenthe	58,9	47,4	52,1	10,5	4,2	2,1
Noord-Groningen	76,8	70,2	38,6	25,0	14,3	21,1
Noord-Kennemerland & Alkmaar	59,1	36,6	52,7	28,0	18,3	
Noord-Limburg	33,5	51,0	49,4	44,3	50,3	12,0
Noordoost-Friesland	76,4	72,6	58,9	61,1	38,4	19,4
Noordoostpolder & Urk	83,8	56,8	29,7	16,2	18,9	27,0
Noord-Veluwe	59,5	31,3	44,6	30,5	17,6	
Oost-Brabant	72,8	48,7	52,3	12,8	32,3	
Oost-Groningen	68,9	69,6	51,1	34,8	19,6	
Parkstad	13,3	47,5	49,4	51,9	22,8	
Rijk van Nijmegen	52,8	46,4	60,9	30,6	24,3	
Rijnland	36,0	34,9	40,2	12,8	21,8	0,5
Rotterdam	41,6	59,7	50,6	26,0	17,1	
Schouwen-Duiveland	85,7	52,4	70,0	33,3	19,0	
s-Gravenhage	32,9	48,4	39,5	37,8	14,1	6,6
Stedendriehoek	55,0	43,6	59,7	31,3	17,1	
Twente	59,9	55,1	70,4	24,9	14,1	0,6
Utrecht Stad	42,7	39,3	33,6	28,4	8,5	
Utrechtse Heuvelrug	60,2	42,5	38,6	17,5	11,5	4,4
Vecht en Venen	75,4	36,9	32,3	20,0	18,5	
Veenkoloniën	74,5	68,6	52,9	15,7	19,6	

	Huis-aan-huisblad	Regionale publieke omroep	Regionaal dagblad	Zelfstandige nieuwssite	Lokale publieke omroep	Nieuwsblad
Voorne-Putten	69,5	44,2	63,8	14,7	12,6	
Waadhoeke & Harlingen	62,2	64,9	54,1	27,0	18,9	
Waddeneilanden	46,2	38,5	53,8	28,6	7,7	78,6
Walcheren	53,6	71,0	63,8	39,7	5,8	
Waterland	51,6	35,5	44,7	10,8	37,2	12,9
Waterweg-Noord	60,0	43,3	52,2	42,2	25,3	
West-Brabant Zuid	75,2	45,9	63,3	10,1	15,6	
Westelijke Mijnstreek		45,8	59,8	54,9	19,3	
Westerkwartier	69,6	64,3	50,0	28,6	7,1	1,8
West-Friesland	69,0	51,6	66,7	34,1	15,9	
Westland & Midden delfland	68,8	41,7	58,3	38,5	45,8	
Zaanstreek	48,1	33,9	54,6	34,3	33,0	
Zeeuws-Vlaanderen	68,8	69,2	61,5	39,1	21,5	
Zoetermeer e.o.	56,4	32,4	36,6	20,9	12,7	
Zuid-Hollandse IJssel	60,2	38,6	49,4	8,5	12,0	
Zuid-Kennemerland	50,0	28,1	57,8	16,3	16,9	
Zuidoost-Brabant	56,3	50,7	62,5	12,6	25,2	
Zuidoost-Drenthe	77,9	68,6	60,5	24,4	20,9	
Zuidoost-Friesland	57,7	52,3	49,1	21,8	6,3	21,6
Zuidwest-Drenthe & Kop van Overijssel	29,1	48,8	37,3	23,8	14,2	54,3
Zuidwest-Friesland	71,7	50,0	58,5		15,1	5,7

Bijlage 3

Waarderingsindex per streek

Groningen Stad	3,37
Zuidwest-Friesland	3,15
Schouwen-Duiveland	3,07
Waddeneilanden	2,95
Walcheren	2,92
West-Friesland	2,85
Twente	2,84
Land van Altena & Gorinchem e.o.	2,78
Westerkwartier	2,76
Noordoostpolder & Urk	2,76
Parkstad	2,72
Midden-Groningen	2,71
Zuidoost-Drenthe	2,70
Vecht en Venen	2,69
Amsterdam	2,67
West-Brabant Zuid	2,66
Zuidoost-Friesland	2,66
Zaanstreek	2,64
Rijk van Nijmegen	2,63
De Baronie van Breda	2,63
Goeree-Overflakkee	2,63
Delft	2,62
Oost-Brabant	2,61
s-Gravenhage	2,61
Het Vechtdal	2,60
Voorne-Putten	2,57
De Achterhoek	2,56
Noordoost-Friesland	2,56
Noord-Kennemerland & Alkmaar	2,56
De Nieuwe Hanze	2,56
Zuidoost-Brabant	2,55
Noord-Veluwe	2,55
Noord-Groningen	2,54
De Friese Meren	2,53
Heuvelland Maastricht	2,53
Flevopolder	2,52
Rotterdam	2,52
Noord- en Midden-Drenthe	2,51
Noord-Limburg	2,50

Westelijke Mijnstreek	2,50
Eemland	2,50
Waterweg-Noord	2,50
Betuwe	2,47
Leeuwarden	2,46
Almere	2,46
Land van Cuijk	2,44
Stedendriehoek	2,42
Lekstroom	2,42
Westland & Midden delfland	2,40
Waadhoeke & Harlingen	2,40
Duin- en Bollenstreek	2,39
Gooi en Vechtstreek	2,39
Zeeuws-Vlaanderen	2,38
Amstelland	2,36
Zuid-Hollandse IJssel	2,35
Veenkoloniën	2,35
Midden-Limburg	2,35
De Zuidwest Hoek	2,33
Hart van Brabant	2,31
Oost-Groningen	2,31
Hoekse Waard	2,30
De Meierij	2,29
IJmond	2,28
De Peel	2,27
Drechtsteden & Dordrecht	2,23
Kop van Noord-Holland	2,23
Zuid-Kennemerland	2,23
Alphen e.o.	2,19
De Bevelanden	2,16
Arnhem & De Liemers	2,14
Zuidwest-Drenthe & Kop van Overijssel	2,12
Rijnland	2,07
Waterland	1,99
Utrechtse Heuvelrug	1,99
Zoetermeer e.o.	1,97
Utrecht Stad	1,95
Gouwe & Hollandse IJssel	1,92
FoodValley	1,88

Bijlage 4

Methodie hoofdonderzoek lokale informatievoorziening (GfK)

Veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd van 10 tot en met 24 februari 2022.

De periode waarin de vragenlijst is afgenomen is van belang bij de interpretatie van de resultaten. Voor deze periode is gekozen, omdat het een relatief neutraal tijdvak is:

- De feestdagen zijn achter de rug, waarin er doorgaans afwijkend mediagebruik kan worden geconstateerd doordat veel burgers vrije dagen hebben, sprake is van veel familiebezoek of uitgaan.
- Het is geen periode met zeer warm weer, waarin we doorgaans ook een sterke dip in mediagebruik waarnemen.
- De voorjaarsvakantie in Regio Noord is gestart op 19 februari, dus een deel van de respons zit in de vakantieperiode in deze regio. Het gros van de vragenlijsten is echter reeds ingevuld in de tijd van 10 tot 19 februari.
- De meeste Corona maatregelen waren al versoepeld bij start van het veldwerk. Het onderwijs was hervat, evenementen en horeca waren weer open tot 22 uur met 1,5 meter afstand en mondkapjes en burgers hadden voor een groot deel het gewone leven weer hervat. Tegen het einde van het veldwerk werd tenslotte ook de anderhalve meter regel afgeschaft. Voor een exacte tijdslijn met betrekking tot de versoepelingen verwijzen we naar de bijlage⁶⁴.
- Daarnaast was het van groot belang dat het onderzoek niet te dicht op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 zou plaatsvinden. Dit kan immers mogelijk het gebruik van informatiebronnen op lokaal en regionaal niveau beïnvloeden. De gemeenteraadsverkiezingen vonden in 2022 plaats op 14, 15 en 16 maart. Op 20 februari, 3 weken voor de verkiezingen, was 80% van de respons gerealiseerd. De verwachting is dat er niet of nauwelijks invloed van de gemeenteraadsverkiezingen op het algemene mediagedrag is uitgeoefend. Om te kunnen beoordelen of de verkiezingscampagnes de interesse in onderwerpen hebben beïnvloed, zijn de onderwerpen die men normaliter interessant vindt vergeleken met de onderwerpen die burgers aangeven over de gemeenteraadsverkiezingen in de gaten te houden. Er waren nauwelijks verschillen. Desalniettemin bevelen we aan bij een mogelijke herhaling van dit onderzoek het veldwerk bij voorkeur met een vergelijkbare afstand tot de verkiezingen uit te voeren.
- Tijdens het veldwerk – op 20 februari – is de Oekraïne oorlog gestart. Met deze factor hebben we geen rekening kunnen houden bij het plannen van het veldwerk. Op dat moment was wel 80 procent van de respons reeds gerealiseerd.

Populatie en steekproef

De populatie van dit onderzoek bestaat uit alle personen woonachtig in Nederland (kort: Nederlanders) van 16 jaar en ouder. De respondenten zijn afkomstig uit het GfK OnePanel. Uit in totaal 78 streken⁶⁵ zijn representatieve steekproeven getrokken op de volgende variabelen:

- Gemeenten (in totaal 352 gemeenten, gemeente indeling 2021)
- Binnen gemeente op geslacht en leeftijd (16-34 / 35-49 / 50-64 / 65+)

Op landelijk niveau is de steekproef ook representatief voor hoogst gevolgde opleiding en stedelijkheid.

Het is algemeen bekend dat in onderzoek – net als bij communicatie in het algemeen – doorgaans vooral de 80 procent zelfredzame en digitaal vaardige Nederlanders worden bereikt. Een deel van alle burgers woonachtig in Nederland ontbreekt in onderzoek - bijvoorbeeld mensen die (soms) moeite hebben met lezen (in de Nederlandse taal) of digitale vaardigheden.⁶⁶ Onder deze groep valt ook de groep Nederlanders met een migratieachtergrond. Omdat in het hoofddeel van het onderzoek de doelgroep Nederlanders met een migratieachtergrond om bovengenoemde reden niet representatief is voor de verdeling van herkomstlanden in de bevolking volgens CBS, is aanvullend onderzoek gedaan naar de relatief grote groep Nederlanders met een achtergrond in Turkije, Marokko, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk (kort: TMSC) via onderzoeksbureau Motivaction (zie ook Bijlage 7).

Op streekniveau zijn minimaal 100 respondenten per streek opgenomen in het onderzoek, teneinde over alle streken representatieve uitspraken te kunnen doen. Om dit te realiseren is de steekproef disproportioneel op streek getrokken en middels weging weer naar de juiste verhouding teruggebracht.

Bij het trekken van de bruto steekproef is rekening gehouden met differentiële respons per leeftijdsgroep.

Respons en weging

In totaal hebben n= 10.343 personen de vragenlijst compleet ingevuld. Om dit te behalen zijn n=31.641 respondenten uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. N=483 respondenten zijn uitgefilterd, omdat de quotacel waar zij toe behoorden reeds vol was. Nog eens n=14 respondenten hebben de vragenlijst niet afgemaakt of zijn uitgefilterd om andere redenen. In totaal was de respons 34%.

64 Bron: <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/tijdslijn-maatregelen-covid>

65 Indeling streken volgens de indeling streekoproepen 2021 <https://www.nlpo.nl/streekoproep>

66 2021 Dienst Publiek en Communicatie, Handreiking inclusief onderzoek uitvoeren versie 2.0

De data zijn achteraf gewogen naar een Nederlands representatief profiel van Nederlanders van 16 jaar en ouder, op basis van de Gouden Standaard 2021. In dit profiel is meegenomen:

- Geslacht en leeftijd (16-34 / 35-49 / 50-64 / 65+)
- Hoogst gevolgde opleiding
- Gemeente (woonplaats)

Door op gemeente te wegen is ook automatisch de verhouding van de streekverdeling weer volgens de Nederlandse standaard. De weegverantwoording vindt u in de bijlage (B4). De weging heeft een minimale factor van 0,1, een maximale factor van 5,5 en een efficiënte steekproef van 83%.

Vragenlijst en informatiekanalen

De vragenlijst is geheel online ingevuld. Het invullen van de vragenlijst duurde gemiddeld 20 minuten. In totaal zijn 41 vragen voorgelegd aan de respondenten, waaronder enkele open vragen. De vragenlijst (zie bijlage) omvat een lijst van vragen die afgeleid zijn uit de leidende onderzoeksvragen. De vragenlijst is als volgt ingedeeld:

- Interesses en behoefte aan lokaal en regionaal nieuws
- Gebruik informatiebronnen
- Waardering voor de meest belangrijke lokale informatiebron
- Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Bij de voorbereiding van het onderzoek is veel aandacht besteed aan de manier waarop uitgevraagd zou worden welke informatiebronnen burgers gebruiken om op de hoogte te zijn van lokale en regionale gebeurtenissen. Er is besloten dat de respondenten een zo compleet mogelijke lijst met namen van mediatitels, die in iedere specifieke gemeente beschikbaar zijn, voorgelegd zou worden, om de hoogst mogelijke kwaliteit van antwoorden te verkrijgen.

Omdat een dergelijke lijst nergens beschikbaar is, diende deze te worden samengesteld met behulp van deskresearch. De lijst diende te bestaan uit mediatitels en merknamen, het verspreidings- of ontvangstgebied in termen van gemeenten, tot welk informatiebron de titel behoorde en via welk mediumtype de content van de informatiebron voor de gebruikers ontsloten wordt. Onderzoeksbureau GfK heeft hiervoor een aantal bronnen met elkaar gecombineerd:

- lijsten van regionale publieke omroepen, regionale dagbladen, huis-aan-huisbladen die bij hen beschikbaar waren uit andere onderzoeken;
- een lijst met nieuwsbladen van de website van de NNP;
- overzicht van lokale publieke omroepen beschikbaar gesteld door de NLPO;
- een lijst van zelfstandige lokale nieuwssites, huis-aan-huisbladen en andere lokale en regionale media samengesteld voor onderzoek uit 2020 van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek in samenwerking met de Hogeschool Utrecht;
- registers van publieke en commerciële niet-landelijke media instellingen van het CvdM

Deze bestanden zijn samengevoegd, geactualiseerd en indien nodig aangevuld en gecontroleerd door de onderzoekers van het CvdM, het SvdJ en GfK. Bronnen die geen journalistieke content verspreiden zijn verwijderd uit de lijst, evenals bronnen die een

verschijningsfrequentie van minder dan eens per 2 weken hadden. Van alle informatiebronnen zijn mediumtype en informatiebronnen in kaart gebracht.

De voorgecodeerde informatiebronnen die aan de respondenten per gemeente zijn voorgelegd zijn onderscheiden in mediumtypen en informatiebronnen, en alle combinaties van deze bronnen:

- 6 verschillende 'mediumtypen': televisie, radio, papier, online (website of app), socialemediakanalen en overige manieren;
- 7 verschillende informatiebronnen met titel benoemd per gemeente: lokale publieke omroepen, regionale publieke omroepen, niet-landelijke commerciële omroepen, regionale dagbladen, huis-aan-huisbladen, (betaalde) nieuwsbladen en zelfstandige lokale nieuwssites (digitale kanalen).

Daarnaast is er een verzameling overige informatiebronnen gebruikt in de vragenlijst, die niet van een van de genoemde journalistieke informatiebronnen afkomstig zijn en niet met naam of titel per gemeente benoemd zijn:

- 13 'overige informatiebronnen': de website van de gemeente, socialemediakanalen van de gemeente, socialemediagroepen over (delen van) de gemeente, informatie vanuit de gemeente in de vorm van folders, brieven, bijeenkomsten en dergelijke, een persoonlijk gesprek met vrienden / familie / buurtgenoten, regionale of lokale news alerts / RSS feeds, een nieuwsbrief / email, zoekmachines, websites waar nieuws van andere media wordt verzameld (b.v. Google news, Apple news), online forums of discussiegroepen over de gemeente of regio (b.v. groepen op Whatsapp, Facebook, Reddit etc.), podcasts, Teletekst of kabelkrant en een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium (b.v. Nu.nl/regio of NOS.nl/regio).

Naast alle voorgecodeerde informatiebronnen, die gegroepeerd per mediumtype aan de respondenten zijn voorgelegd, is de respondenten per mediumtype de mogelijkheid geboden een of meerdere andere titels te noemen, die zij niet in de voorgecodeerde lijst vonden. Na afloop van het onderzoek zijn deze antwoorden gecontroleerd en zijn voor zover mogelijk de genoemde antwoorden gehercodeerd en toegevoegd aan de originele lijst en in de data. Per mediumtype werd door 5-10% van de respondenten deze antwoordoptie gebruikt. Een groot deel hiervan heeft hier geen lokale of regionale titel ingevuld, maar bijvoorbeeld 'weet niet' of een landelijk medium, enkelen noemen buitenlandse media (bijvoorbeeld Vlaamse of Duitse titels). Al deze niet van toepassing zijnde antwoorden zijn uit de lijsten verwijderd, de overige zijn voor zover mogelijk gecodeerd in mediumtype en journalistieke informatiebron of zelfs titel en als dat niet mogelijk was aan de categorie overig toegevoegd.

1.270 verschillende mediatitels, verzameld met deskresearch, zijn per mediumtype en informatiebronnen combinatie voorgelegd aan de respondent. In totaal was dit een lijst van ruim 9.000 combinaties. Aan de respondent zijn enkel de relevante titels (gebaseerd op de woongemeente) voorgelegd. Per gemeente zijn gemiddeld 9 titels gevonden (spreiding tussen 4 en 21). Een titel heeft doorgaans tussen de 2 en 4 mediumtypen via welke de content wordt verspreid. Dit resulteert in totaal in gemiddeld 27 mogelijke combinaties van informatiebronnen en mediumtype per respondent.

Daarnaast kreeg iedere respondent 13 algemene categorieën te zien en één open vraag per mediumtype naar een andere titel.

Weegverantwoording

Geslacht * leeftijd, Hoogst gevolgde opleiding respondent (3-deling) & Gemeente.

Geslacht * leeftijd		Gewogen	Ongewogen
	Man 16-34	14,6%	9,6%
	Man 35-49	11,2%	11,9%
	Man 50-64	12,7%	13,8%
	Man 65+	10,7%	11,3%
	Vrouw 16-34	14,3%	15,4%
	Vrouw 35-49	11,4%	12,0%
	Vrouw 50-64	12,8%	13,4%
Vrouw 65+	12,1%	12,6%	

Opleiding		Gewogen	Ongewogen
	Laag	20,8%	18,2%
	Midden	40,5%	34,1%
	Hoog	38,8%	47,7%

Streek x Gemeente			Gewogen				Ongewogen	
			Gewogen	Ongewogen			Gewogen	Ongewogen
Almere	Almere		1,2%	1,0%	De Nieuwe Hanze	Vught	0,2%	0,1%
	Alphen Aan Den Rijn		0,6%	0,7%		Kampen	0,3%	0,2%
	Nieuwkoop		0,2%	0,1%		Raalte	0,2%	0,2%
	Kaag En Braassem		0,2%	0,2%		Zwolle	0,7%	0,6%
Amstelland	Aalsmeer		0,2%	0,2%	Elburg	0,1%	0,1%	
	Amstelveen		0,5%	0,4%	Epe	0,2%	0,1%	
	Haarlemmermeer		0,9%	0,8%	Hatterm	0,1%	0,1%	
	Ouder-Amstel		0,1%	0,0%	Heerde	0,1%	0,1%	
Amsterdam	Uithoorn		0,2%	0,2%	Oldebroek	0,1%	0,1%	
	Amsterdam		5,1%	4,2%	Olst-Wijhe	0,1%	0,1%	
	Diemen		0,2%	0,1%	Asten	0,1%	0,1%	
	Arnhem		0,9%	0,7%	Deurne	0,2%	0,2%	
Arnhem & De Liemers	Doesburg		0,1%	0,1%	Helmond	0,5%	0,5%	
	Duiven		0,1%	0,1%	Someren	0,1%	0,1%	
	Renkum		0,2%	0,1%	Tholen	0,1%	0,2%	
	Rheden		0,3%	0,2%	Bergen Op Zoom	0,4%	0,3%	
	Rozendaal		0,0%	0,0%	Woensdrecht	0,1%	0,1%	
	Westervoort		0,1%	0,1%	Roosendaal	0,4%	0,4%	
	Zevenaar		0,3%	0,2%	Delft	0,6%	1,1%	
	Lingewaard		0,3%	0,3%	Dordrecht	0,7%	0,5%	
Betuwe	Buren		0,2%	0,1%	Hardinxveld-Giessendam	0,1%	0,1%	
	Culemborg		0,2%	0,1%	Hendrik-Ido-Ambacht	0,2%	0,1%	
	Tiel		0,2%	0,2%	Papendrecht	0,2%	0,1%	
	Neder-Betuwe		0,1%	0,1%	Ridderkerk	0,3%	0,2%	
	West Betuwe		0,3%	0,2%	Sliedrecht	0,1%	0,1%	
	Vijfheerenlanden		0,3%	0,3%	Zwijndrecht	0,3%	0,3%	
De Achterhoek	Aalten		0,2%	0,2%	Hillegom	0,1%	0,1%	
	Doetinchem		0,3%	0,3%	Katwijk	0,4%	0,3%	
	Lochem		0,2%	0,2%	Lisse	0,1%	0,2%	
	Winterswijk		0,2%	0,2%	Noordwijk	0,3%	0,2%	
	Oude IJsselstreek		0,2%	0,2%	Teylingen	0,2%	0,2%	
	Oost Gelre		0,2%	0,2%	Amersfoort	0,9%	0,6%	
De Baronie van Breda	Berkelland		0,3%	0,1%	Baarn	0,1%	0,1%	
	Bronckhorst		0,2%	0,2%	Bunschoten	0,1%	0,1%	
	Montferland		0,2%	0,2%	Leusden	0,2%	0,1%	
	Baarle-Nassau		0,0%	0,0%	Soest	0,3%	0,3%	
	Breda		1,1%	0,7%	Zeewolde	0,1%	0,1%	
	Geertruidenberg		0,1%	0,2%	Dronten	0,2%	0,3%	
De Bevelanden	Oosterhout		0,3%	0,3%	Lelystad	0,4%	0,6%	
	Drimmelen		0,2%	0,1%	Ede	0,7%	0,6%	
	Alphen-Chaam		0,1%	0,0%	Scherpenzeel	0,1%	0,1%	
	Borsele		0,1%	0,2%	Wageningen	0,2%	0,2%	
	Goes		0,2%	0,5%	Renswoude	0,0%	0,0%	
	Kapelle		0,1%	0,1%	Rhemen	0,1%	0,1%	
De Friese Meren	Reimerswaal		0,1%	0,2%	Veenendaal	0,4%	0,3%	
	Noord Beveland		0,0%	0,1%	Woudenberg	0,1%	0,0%	
	De Fryske Marren		0,3%	1,1%	Goeree-Overflakkee	0,3%	1,1%	
	Boxtel		0,2%	0,2%	Eemnes	0,1%	0,0%	
De Meierij	S Hertogenbosch		0,9%	0,7%	Blaricum	0,1%	0,0%	
	Heusden		0,3%	0,2%	Hilversum	0,5%	0,4%	
	Sint-Michiëlgestel		0,2%	0,2%	Huizen	0,2%	0,2%	

Streek x Gemeente		Gewogen		Ongewogen			Gewogen		Ongewogen	
		Laren	0,1%	0,0%	Lekstroom	Houten	0,3%	0,3%		
		Weesp	0,1%	0,1%		Lopik	0,1%	0,1%		
		Wijdmeren	0,1%	0,1%		Ijsselstein	0,2%	0,2%		
		Gooise Meren	0,3%	0,3%		Nieuwegein	0,4%	0,4%		
Gouwe & Hollandse IJssel		Montfoort	0,1%	0,1%	Midden-Groningen	Midden-Groningen	0,4%	1,0%		
		Gouda	0,4%	0,3%	Nederweert	0,1%	0,1%			
		Oudewater	0,1%	0,0%	Roermond	0,3%	0,3%			
		Waddinxveen	0,2%	0,2%	Weert	0,3%	0,2%			
		Woerden	0,3%	0,2%	Leudal	0,2%	0,2%			
		Bodegraven-Re	0,2%	0,2%	Maasgouw	0,1%	0,1%			
		Krimpenerwaa	0,3%	0,2%	Roerdalen	0,1%	0,1%			
		Groningen Stad	Groningen	1,4%	1,2%	Echt-Susteren	0,2%	0,1%		
Hart van Brabant		Dongen	0,2%	0,1%	Noord- en Midden-Drenthe	Assen	0,4%	0,4%		
		Gilze En Rijen	0,2%	0,2%		Aa En Hunze	0,1%	0,2%		
		Goirle	0,1%	0,1%		Tynaarlo	0,2%	0,2%		
		Hilvarenbeek	0,1%	0,1%		Midden-Drenthe	0,2%	0,2%		
		Loon Op Zand	0,1%	0,1%	Noord-Groningen	Het Hogeland	0,3%	0,6%		
		Oisterwijk	0,2%	0,1%		Eemsdelta	0,3%	0,4%		
		Tilburg	1,3%	1,0%		Alkmaar	0,6%	0,5%		
		Waalwijk	0,3%	0,2%		Bergen Nh	0,2%	0,1%		
Het Vechtdal		Dalfts	0,2%	0,2%	Noord-Kennemerland & Alkmaar	Castricum	0,2%	0,2%		
		Hardenberg	0,3%	0,4%		Heerhugowaard	0,3%	0,3%		
		Ommen	0,1%	0,1%		Heiloo	0,1%	0,1%		
		Twenterand	0,2%	0,3%		Langedijk	0,2%	0,1%		
Heuvelland Maastricht		Maastricht	0,7%	0,6%	Noord-Limburg	Uitgeest	0,1%	0,1%		
		Meerssen	0,1%	0,1%		Beesel	0,1%	0,1%		
		Vaals	0,1%	0,0%		Bergen Lb	0,1%	0,1%		
		Valkenburg Aa	0,1%	0,1%		Gennep	0,1%	0,1%		
		Gulpen-Witten	0,1%	0,1%		Venlo	0,6%	0,5%		
Hoekse Waard		Eijsden-Margra	0,2%	0,1%	Noordoost-Friesland	Venray	0,3%	0,2%		
		Barendrecht	0,3%	0,3%		Horst Aan De Maas	0,2%	0,2%		
		Albrandswaard	0,1%	0,2%		Peel En Maas	0,3%	0,3%		
IJmond		Hoeksche Waa	0,5%	0,5%	Noordoostpolder & Urk	Achtkarspelen	0,2%	0,2%		
		Beverwijk	0,2%	0,3%		Tytsjerksteradiel	0,2%	0,3%		
		Heemskerk	0,2%	0,3%		Dantumadiel	0,1%	0,2%		
Kop van Noord-Holland		Velsen	0,4%	0,4%	Noord-Veluwe	Noardeast-Fryslân	0,3%	0,3%		
		Den Helder	0,3%	0,4%		Noordoostpolder	0,3%	1,0%		
Land van Altena & Gorinchem e.		Schagen	0,3%	0,3%	Oost-Brabant	Urk	0,1%	0,1%		
		Hollands Kroon	0,3%	0,3%		Barneveld	0,3%	0,2%		
		Maasdriel	0,1%	0,1%		Ermelo	0,1%	0,1%		
		Zaltbommel	0,2%	0,1%		Harderwijk	0,3%	0,2%		
		Alblasserdam	0,1%	0,1%		Nijkerk	0,2%	0,2%		
		Gorinchem	0,2%	0,2%		Putten	0,1%	0,1%		
		Altena	0,3%	0,3%		Nunspeet	0,2%	0,2%		
Land van Cuijk		Molenlanden	0,2%	0,2%	Boekel	0,1%	0,1%			
		Boxmeer	0,2%	0,4%	Oss	0,5%	0,4%			
		Grave	0,1%	0,1%	Uden	0,2%	0,2%			
		Mill En Sint Hu	0,1%	0,1%	Gemert-Bakel	0,2%	0,2%			
		Cuijk	0,1%	0,3%	Laarbeek	0,1%	0,1%			
Leeuwarden		Sint Anthonis	0,1%	0,1%	Landerd	0,1%	0,1%			
		Leeuwarden	0,7%	1,0%	Bernheze	0,2%	0,1%			

Streek x Gemeente							
		Gewogen	Ongewogen			Gewogen	Ongewogen
Oost-Groningen	Meerijstad	0,5%	0,4%	Vecht en Venen	Wijk Bij Duurstede	0,1%	0,1%
	Pekela	0,1%	0,2%		Zeist	0,4%	0,4%
	Oldambt	0,2%	0,6%		Utrechtse Heuvelrug	0,3%	0,2%
Parkstad	Westerwolde	0,1%	0,3%	Veenkoloniën	De Ronde Venen	0,3%	0,4%
	Landgraaf	0,2%	0,2%		Stichtse Vecht	0,4%	0,6%
	Brunssum	0,2%	0,2%		Stadskanaal	0,2%	0,4%
	Heerlen	0,5%	0,4%	Voorne-Putten	Veendam	0,2%	0,3%
	Kerkrade	0,3%	0,2%		Borger-Odoorn	0,2%	0,3%
	Simpelveld	0,1%	0,0%		Brielle	0,1%	0,1%
	Voerendaal	0,1%	0,1%		Hellevoetsluis	0,2%	0,2%
Rijk van Nijmegen	Beekdaelen	0,2%	0,2%	Waadhoeke & Harlingen	Westvoorne	0,1%	0,2%
	Beuningen	0,2%	0,1%		Nissewaard	0,5%	0,5%
	Druuten	0,1%	0,0%		Harlingen	0,1%	0,2%
	Heumen	0,1%	0,1%	Waadhoeke	0,3%	0,9%	
	Nijmegen	1,0%	0,8%	Ameland	0,0%	0,1%	
	Wijchen	0,2%	0,3%	Waddeneilanden	Schiermonnikoog	0,0%	0,0%
	West Maas En Wa	0,1%	0,1%		Terschelling	0,0%	0,1%
	Mook En Middela	0,0%	0,0%		Vlieland	0,0%	0,0%
	Overbetuwe	0,3%	0,3%		Texel	0,1%	0,3%
Rijnland	Berg En Dal	0,2%	0,1%	Walcheren	Middelburg	0,3%	0,5%
	Leiden	0,8%	0,6%		Veere	0,1%	0,2%
	Leiderdorp	0,2%	0,2%		Vlissingen	0,3%	0,4%
	Oegstgeest	0,1%	0,1%	Waterland	Beemster	0,1%	0,1%
	Voorschoten	0,1%	0,1%		Edam-Volendam	0,2%	0,2%
	Wassenaar	0,1%	0,1%		Landsmeer	0,1%	0,1%
	Zoeterwoude	0,0%	0,0%		Purmerend	0,5%	0,6%
Leidschendam-Vo	0,4%	0,4%	Waterland	0,1%	0,1%		
Rotterdam	Rotterdam	3,7%	3,1%	Waterweg-Noord	Schiedam	0,5%	0,6%
Schouwen-Duiveland	Schouwen-Duiveland	0,2%	1,1%		Vlaardingen	0,4%	0,5%
Stedendriehoek	s-Gravenhage	3,1%	2,3%	West-Brabant Zuid	Etten-Leur	0,3%	0,3%
	Deventer	0,6%	0,5%		Rucphen	0,1%	0,1%
	Apeldoorn	0,9%	0,6%		Steenbergen	0,1%	0,1%
	Brummen	0,1%	0,1%		Zundert	0,1%	0,1%
	Voorst	0,1%	0,1%		Halderberge	0,2%	0,2%
	Zutphen	0,3%	0,2%		Moerdijk	0,2%	0,2%
Twente	Almelo	0,4%	0,3%	Westelijke Mijnstreek	Beek	0,1%	0,1%
	Borne	0,1%	0,1%		Stein	0,2%	0,2%
	Enschede	0,9%	0,7%		Sittard-Geleen	0,6%	0,7%
	Haaksbergen	0,1%	0,1%	Westerkwartier	Noordenveld	0,2%	0,3%
	Hellendoorn	0,2%	0,1%		Westerkwartier	0,4%	0,7%
	Hengelo	0,5%	0,3%	West-Friesland	Enkhuizen	0,1%	0,1%
	Losser	0,1%	0,1%		Hoorn	0,4%	0,3%
	Oldenzaal	0,2%	0,2%		Medemblik	0,3%	0,2%
	Tubbergen	0,1%	0,1%		Opmeer	0,1%	0,1%
	Wierden	0,1%	0,1%		Drechterland	0,1%	0,1%
	Hof Van Twente	0,2%	0,2%		Stede Broec	0,1%	0,1%
Rijssen-Holten	0,2%	0,2%	Koggenland	0,1%	0,1%		
Dinkelland	0,2%	0,1%	Westland & Midden delfland	Maassluis	0,2%	0,2%	
Utrecht Stad	Utrecht	2,0%		1,7%	Westland	0,6%	0,7%
Utrechtse Heuvelrug	De Bilt	0,2%	0,2%	Zaanstreek	Midden-Delfland	0,1%	0,1%
	Bunnik	0,1%	0,1%		Oostzaan	0,1%	0,1%

			Gewogen	Ongewogen
Streek x Gemeente		Zaanstad	0,9%	0,9%
		Wormerland	0,1%	0,1%
	Zeeuws-Vlaanderen	Hulst	0,2%	0,2%
		Terneuzen	0,3%	0,5%
		Sluis	0,1%	0,3%
	Zoetermeer e.o.	Rijswijk	0,3%	0,3%
		Zoetermeer	0,7%	0,6%
		Lansingerland	0,3%	0,3%
		Pijnacker-Nootdorp	0,3%	0,3%
	Zuid-Hollandse IJssel	Capelle Aan Den IJssel	0,4%	0,5%
		Krimpen Aan Den IJssel	0,2%	0,2%
		Zuidplas	0,2%	0,3%
	Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	0,1%	0,1%
		Haarlem	0,9%	0,8%
		Heemstede	0,2%	0,1%
		Zandvoort	0,1%	0,1%
	Zuidoost-Brabant	Best	0,2%	0,1%
		Eersel	0,1%	0,0%
		Eindhoven	1,4%	1,1%
		Nuenen, Gerwen en Nederwetter	0,1%	0,1%
		Oirschot	0,1%	0,1%
		Son En Breugel	0,1%	0,1%
		Valkenswaard	0,2%	0,2%
		Veldhoven	0,3%	0,2%
		Waalre	0,1%	0,1%
		Heeze-Leende	0,1%	0,1%
		Reusel-De Mierden	0,1%	0,1%
		Cranendonck	0,1%	0,1%
		Bergeijk	0,1%	0,1%
		Bladel	0,1%	0,1%
	Geldrop-Mierlo	0,2%	0,1%	
	Zuidoost-Drenthe	Coevorden	0,2%	0,3%
		Emmen	0,6%	0,8%
	Zuidoost-Friesland	Heerenveen	0,3%	0,2%
		Ooststellingwerf	0,1%	0,2%
		Opsterland	0,2%	0,2%
		Smallingerland	0,3%	0,3%
		Weststellingwerf	0,1%	0,1%
	Zuidwest-Drenthe & Kop van Overijssel	Hoogeveen	0,3%	0,3%
		Meppel	0,2%	0,2%
		Staphorst	0,1%	0,1%
De Wolden		0,1%	0,1%	
Westerveld		0,1%	0,1%	
Steenwijkerland		0,3%	0,2%	
Zuidwest-Friesland	Zwartewaterland	0,1%	0,1%	
	Sudwest Fryslan	0,5%	1,0%	

Bijlage 5: Vragenlijst onderzoek lokale informatievoorziening (GfK)

Master Questionnaire Template CvdM Lokale Informatievoorziening 835888

Length of interview: 20 minutes

Start fieldwork: 17-01-2022

End fieldwork: 04-02-2022

III. QUOTA CHECK BASED ON SAMPLE VARIABLES

<Description of the quota based on sample information>

Total net n=10.000

77 regions, minimal n=100 per region

VI. MAIN QUESTIONNAIRE

A Algemene interesses en behoeftes aan lokaal en regionaal nieuws

Base: all respondents

DISPLAY 1: Dit onderzoek gaat over hoe u informatie krijgt over wat er zoal speelt in uw gemeente of regio. We beginnen met een paar algemene vragen

Base: all respondents

A01 [S]: Allereerst willen we weten hoe geïnteresseerd u in het algemeen bent in **landelijk of internationaal** nieuws. Hiermee bedoelen wij actuele informatie over wat er zoal speelt in Nederland of op internationaal gebied. U kunt dit nieuws op allerlei verschillende manieren tegenkomen, bijvoorbeeld op televisie, op de radio, in een papieren of digitale krant, op allerlei online platformen of op sociale media, maar ook bijvoorbeeld door met iemand te praten.

Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in **het landelijke of internationale** nieuws?

1. Buitengewoon geïnteresseerd
2. Erg geïnteresseerd
3. Enigszins geïnteresseerd
4. Niet erg geïnteresseerd
5. Helemaal niet geïnteresseerd

Base: all respondents

A01a [M] Van welke van de volgende media en informatiebronnen maakt u in het algemeen gebruik om van het **landelijke** of **internationale** nieuws op de hoogte te zijn?

Meerdere antwoorden mogelijk

[randomize 1 to 8]

1. Televisie
2. Radio
3. Papieren kranten
4. (Nieuws) websites of apps
5. Podcasts
6. Sociale media
7. Via websites waar nieuws van andere media wordt verzameld (zoals Google nieuws)
8. Persoonlijke gesprekken (dit kan ook een online gesprek zijn)
9. Anders [F]
10. Geen van deze [S] [F]

Base: all respondents

A02 [S]: Hoe geïnteresseerd bent u over het algemeen in **politiek**? Hiermee bedoelen we alles wat te maken heeft met het besturen van een land, provincie of gemeente en de besluiten die van invloed zijn op de samenleving.

1. Buitengewoon geïnteresseerd
2. Erg geïnteresseerd
3. Enigszins geïnteresseerd
4. Niet erg geïnteresseerd
5. Helemaal niet geïnteresseerd

Base: all respondents

A03 [S]: Hoelang woont u al in uw huidige gemeente?

Als u bent verhuisd binnen de gemeente maar daar wel aaneengesloten hebt gewoond, kunt u de jaren bij elkaar optellen.

1. Minder dan 1 jaar
2. 1 tot 5 jaar
3. 6 tot 10 jaar
4. 11 tot 20 jaar
5. Meer dan 20 jaar

Base: all respondents

A04 [S]: Hoe zou u de plek waar u woont het best beschrijven?

Kies de optie die het beste bij u past.

1. Ik woon in het centrum van mijn stad/dorp
2. Ik woon aan de rand (in een buitenwijk) van mijn stad/dorp
3. Ik woon (buiten de bebouwde kom) in een landelijke omgeving

Base: all respondents

A05 [S]: In welke mate voelt u zich verbonden met de gemeente waarin u woont?

1. Heel erg verbonden
2. Erg verbonden
3. Enigszins verbonden
4. Niet erg verbonden
5. Helemaal niet verbonden

Base: all respondents

DISPLAY 1: De volgende vragen gaan over lokaal nieuws. Daarmee bedoelen wij actuele informatie over wat er zoal speelt in uw woonplaats, gemeente of regio. Denk aan onderwerpen waar de gemeenteraad zich mee bezighoudt, of informatie over gemeentelijke voorzieningen, recreatie en vrije tijd.

U kunt dit nieuws op verschillende manieren tegenkomen, bijvoorbeeld op televisie, op de radio, in een papieren krant, op websites/apps of sociale media, maar u kunt dit nieuws ook bijvoorbeeld rechtstreeks van de gemeente krijgen of door met iemand te praten.

Base: all respondents

A06 [S]: Hoe **geïnteresseerd** bent u over het algemeen in **actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente**?

1. Buitengewoon geïnteresseerd
2. Erg geïnteresseerd
3. Enigszins geïnteresseerd
4. Niet erg geïnteresseerd
5. Helemaal niet geïnteresseerd

Base: all respondents

A07 [S]: En in hoeverre **volgt** u normaliter de berichtgeving over wat er zoal speelt in uw gemeente?

1. (Vrijwel) dagelijks
2. Enkele dagen per week
3. Ongeveer een keer per week
4. Een of enkele keren per maand
5. Minder vaak dan eens per maand
6. Nooit

Base: A07 = 4, 5 of 6

A07B [M]: U geeft aan de berichtgeving over wat er zoal speelt in uw gemeente minder vaak dan eens per week te volgen. Waarom is dat zo?

Meerdere antwoorden mogelijk

[Randomize 1 to 12]

1. Ik heb geen tijd om de berichtgeving vaker te volgen
2. Ik heb geen/weinig interesse in deze berichtgeving
3. Ik heb geen behoefte om de berichtgeving vaker te volgen
4. Over de onderwerpen waarin ik geïnteresseerd ben is geen berichtgeving
5. Ik vind dat er te weinig berichtgeving is
6. Ik vind de berichtgeving moeilijk te volgen/begrijpen
7. Ik vind de berichtgeving vaak te negatief
8. Ik vind de berichtgeving vaak onbetrouwbaar
9. Ik heb te weinig kennis over wat er speelt om de berichtgeving te kunnen volgen
10. In de berichtgeving is er te weinig plek voor kritiek en commentaar
11. De onderwerpen worden te eenzijdig belicht
12. In de berichtgeving mis ik de analyse en uitleg over wat er gaande is
13. Nog anders, namelijk: ... [O] [F]
14. Weet niet [S] [F]

Base: all respondents

A07C [S]: Als u denkt aan wat er zoal speelt in uw gemeente, welke informatie vindt u dan het meest interessant?

Informatie over...

1. ...mijn wijk/buurt/stadsdeel
2. ...mijn dorp/stad
3. ...de hele gemeente (inclusief omliggende dorpen/plaatsen binnen dezelfde gemeente)
4. ...de hele gemeente en de omliggende gemeentes
5. Anders, namelijk:

Base: all respondents

A08 [S per statement]: Welke van onderstaande onderwerpen vindt u meer dan gemiddeld interessant met betrekking tot uw gemeente?

Grid, answers in columns:

1. Ja, vind ik zeer interessant
2. Ja, vind ik enigszins interessant
3. Nee, vind ik niet zo interessant

Rows, randomize statements but group 1-10 and 11-15:

1. Politiek, bestuur en financiën (b.v. gemeentelijke besluitvorming en belastingen)
2. Natuur en milieu (b.v. groenvoorziening, vervuiling, duurzaamheidsinitiatieven)
3. Economie (denk aan het aanbod van winkels, horeca en toerisme)

4. Zorg en welzijn (b.v. informatie over het coronavirus, maar ook medische voorzieningen, thuiszorg, jeugdzorg en opvang)
5. Veiligheid en justitie (denk aan criminaliteit, drugsbeleid en prostitutie)
6. Bouw, infrastructuur en verkeer (denk aan ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen, wegen, openbaar vervoer en parkeergelegenheid)
7. Inspraak en democratie (denk aan informatiebijeenkomsten, burgerinitiatieven)
8. Onderwijs
9. Werkgelegenheid
10. Minderheden en integratie
11. Aanwezigheid van diensten (b.v. loodgieters, elektriciens, coaches)
12. Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd (denk aan bioscopen, horeca maar ook aan recreatiemogelijkheden zoals evenementen en wandelmogelijkheden)
13. Verenigingsleven (denk aan buurtcentra, zang- of muziekgroepen etc)
14. Sportaanbod en/of uitslagen
15. Familieberichten (b.v. overlijdensberichten, geboortes, huwelijken)
16. Ander nieuws [F]

Base: all respondents

A09 [S]: Stel u bent op zoek bent naar informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente. Weet u dan normaal gesproken waar u deze informatie kan vinden?

1. Het is meestal duidelijk waar ik welke informatie kan vinden over mijn gemeente
2. Het is soms duidelijk en soms onduidelijk waar ik welke informatie kan vinden over mijn gemeente
3. Het is meestal niet duidelijk waar ik welke informatie kan vinden over mijn gemeente

B Gebruik informatiebronnen

Base: all respondents

DISPLAY 2: Dan willen we nu graag inzoomen op **de actualiteiten met betrekking tot de politiek in uw gemeente**. Denk hierbij aan zaken die te maken hebben met gemeentelijk beleid en gemeentelijke besluiten. Over bijvoorbeeld milieu, gezondheidszorg, veiligheid, onderwijs, infrastructuur, werkgelegenheid en andere zaken die van invloed zijn op de samenleving in uw gemeente. En denk ook aan alles wat er speelt rondom gemeenteraadsverkiezingen.

Base: all respondents

[@Scripter:randomize B02 to B06]

B02 Televisie

B03 Radio

B04 Papieren kranten

B05 Online (nieuws)media via website of app

B06 Sociale media

B07 Overige manieren

For B02-B06: please insert all answers for each question, based on the get_gemnr filter in the same inputlist

Base: all respondents

B02 [S, per row - Grid]: Op televisie zijn er verschillende zenders die u informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente.

Welke van deze televisiezenders heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken?

< Lijst met lokale / regionale TV zenders dus de namen van de zenders van gemeente

@scripter: we will deliver instructions for the answers later >

1. Insert answers from inputlist

9999. Nog een andere TV zender, namelijk: [always show, please make sure respondents have to fill the open box then they click '1. ja' for this one, but not if they click '2. nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: all respondents

B03 [S, per row - Grid]: Op de radio zijn er verschillende zenders die u informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente.

Welke van deze radiozenders heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x bekeken?

< Lijst met lokale / regionale radiozenders dus de namen van de zenders van gemeente

@scripter: we will deliver instructions for the answers later>

1. Insert answers from inputlist

9999. Nog een andere radiozender, namelijk: ... [always show, please make sure respondents have to fill the open box then they click '1. ja' for this one, but not if they click '2. nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: all respondents

B04 [S per row - Grid]: Er zijn diverse **papieren** kranten die u informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente. Denk aan lokale of regionale betaalde dagbladen, weekbladen of gratis huis-aan-huiskranten.

Welke van deze papieren kranten heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x gelezen of ingezien?

< Lijst met lokale / regionale papieren kranten dus de namen van de kranten van gemeente

@scripter: we will deliver instructions for the answers later>

1. Insert answers from inputlist

9999. Nog een andere papieren krant, namelijk: [always show, please make sure respondents have to fill the open box then they click '1. ja' for this one, but not if they click '2. nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: all respondents

B05 [S per row - Grid]: Online (via website of app) zijn er verschillende (nieuws)media die u informeren over politieke onderwerpen in uw gemeente. Dit kunnen ook websites of apps van lokale televisie- of radiozenders of kranten zijn. Socialemidiakanalen bedoelen we hier niet mee.

Welke van deze online nieuwsmedia heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x gebruikt?

< Lijst met lokale / regionale online nieuwsmedia dus de namen van de online nieuwsmedia van gemeente @scripter: we will deliver instructions for the answers later >

1. Insert answers from inputlist
9998. De website van uw gemeente [Always show]
9999. Nog een andere lokaal online nieuwsmidium, namelijk:[always show,please make sure respondents have to fill the open box then they click '1. ja' for this one, but not if they click '2. nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: all respondents

B06 [S per row - Grid]: Op verschillende sociale media platformen (Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat enz) kunt u informatie tegenkomen over wat er spelt omtrent politieke onderwerpen in uw gemeente. Deze informatie kan ook afkomstig zijn van het socialemediakanaal van plaatselijke televisie- of radiozenders, kranten of websites.

Welke van deze socialemediakanalen heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x gebruikt?

< Lijst met lokale / regionale socialemediakanalen dus de namen van de socialemediakanalen van gemeente plus aanpalende gemeentes @scripter: we will deliver instructions for the answers >

1. Insert answers from inputlist
9996. Sociale media van de gemeente
9997. Sociale media groepen over (delen van) uw gemeente[always show]
9998. Nog een andere socialemediakanaal, namelijk:[always show,please make sure respondents have to fill the open box then they click '1. ja' for this one, but not if they click '2. nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

9999. Sociale media in het algemeen, weet geen kanaal of afzender

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: all respondents

B07 [S per column]: Naast alle genoemde media kunt u ook nog op andere manieren uzelf informeren over wat er speelt omtrent politieke onderwerpen in uw gemeente.

Welke van onderstaande manieren heeft u in de afgelopen 12 maanden minimaal 1x gebruikt?

1. Een persoonlijk gesprek met vrienden, familie, buurtgenoten etc
2. Informatie vanuit de gemeente zelf in de vorm van folders, brieven, bijeenkomsten en dergelijke
3. Regionale of lokale news alerts / RSS feeds
4. Een nieuwsbrief / email
5. Zoekmachines
6. Websites waar nieuws van andere media wordt verzameld (b.v. Google news, Apple news)
7. Online forums of discussiegroepen over uw gemeente of regio (b.v. groepen op Whatsapp, Facebook, Reddit etc.)
8. Podcasts
9. Teletekst of kabelkrant
10. Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium (b.v. Nu.nl/regio of NOS.nl/regio)

9999. Nog een andere manier, namelijk:[Please make sure the open box only have to be filled when '1. Ja' is chosen and not when '2. Nee', also make sure respondents cannot fill the text box when they click '2. Nee']

Answer per column [s]

1. Ja
2. Nee

Base: B02 to B07 = 1 for at least 1 statement

B08 [S per statement]: Hieronder staan de media en informatiebronnen die u in de afgelopen 12 maanden heeft gebruikt om u te informeren over wat er zoal speelt in uw gemeente.

Hoe vaak gebruikt u over het algemeen deze media en informatiebronnen?

Statements, in row in bold

<repeat and insert every statement which B02/B03/B04/B05/B06/B07 =1>

Grid, in column:

1. (Vrijwel) dagelijks
2. Enkele dagen per week
3. Ongeveer een keer per week
4. Een of enkele keren per maand
5. Minder vaak dan eens per maand

Base: All

B09 [M, max 3 answers]: Als u het zelf zou kunnen bepalen, op welke manier **zou u het liefst willen worden geïnformeerd** over wat er zoal speelt in uw gemeente?

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

Random

1. Televisie
2. Radio
3. Papieren krant waar u een abonnement op heeft of die u los koopt
4. Papieren krant die u gratis in de brievenbus krijgt
5. Nieuws websites of apps
6. Sociale Media kanalen (b.v. Facebook, Instagram, YouTube etc.)
7. Online forums of discussiegroepen over uw gemeente of regio (b.v. groepen op WhatsApp, Facebook, Reddit etc.)
8. Regionale of lokale news alerts / RSS feeds
9. Een nieuwsbrief / email
10. Zoekmachines
11. Websites waar nieuws van andere media wordt verzameld (b.v. Google news, Apple news)
12. Teletekst of kabelkrant
13. Een regionaal of lokaal venster van een landelijk medium (b.v. Nu.nl/regio of NOS.nl/regio)
14. Persoonlijke gesprekken (dit kan ook een online gesprek zijn)
15. Informatie vanuit de gemeente via b.v. de eigen website, folders, brieven, bijeenkomsten en dergelijke
16. Podcasts
17. Andere informatiebron(nen), namelijk...[O][F]
18. Ik hoef niet geïnformeerd te worden [S][F]

Base: all respondents

B10 [M]: Van welke van de volgende mogelijkheden om mee te praten over onderwerpen die spelen in uw gemeente maakt u zoal gebruik? [multiple]

Meerdere antwoorden mogelijk

1. Ik reageer op berichtgeving (zoals lezersbrieven, mails schrijven of op andere manieren feedback aan redacties geven)
2. Ik neem deel aan bijeenkomsten of vergaderingen
3. Ik praat met burens, familie, vrienden of collega's over wat er speelt
4. Ik schrijf op socialemediakanalen wat ik vind of geef daar reactie
5. Nog anders
6. Ik maak van geen van deze mogelijkheden gebruik om mee te praten [S]

Base: all respondents

B11 [S]: Online nieuwsmedia zijn tegenwoordig soms niet meer te lezen of te bekijken zonder in te loggen. Soms moet daar ook voor betaald worden.

Overkomt het u weleens dat u op zoek bent naar informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente en dat u dan moet inloggen of betalen om bij deze informatie te kunnen?

1. Vaak
2. Soms
3. Nooit/niet van toepassing

Base: B11=1 of 2

B12 [S]: Mist u hierdoor informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente?

1. Ja, ik kan hierdoor minder informatie vinden
2. Nee, ik heb een inlog en/of betaal er voor
3. Nee, ik zoek de informatie of het nieuws ergens anders
4. Anders / weet niet

Base: all respondents

B13 [S] Bent u bereid te betalen voor actuele informatie over wat er zoal speelt in uw gemeente?

1. Ja, ik ben bereid een doorlopend abonnement te nemen of heb dat al
2. Ja, maar alleen per keer, ik wil er niet doorlopend voor betalen (1 bedrag per keer)
3. Nee

C Volledigheid en vertrouwen

Base: B02 to B06 is yes for at least 1 statement, for each statement, if only 1 statement is possible to show: autofill and skip question

C00 [S] *Hieronder staan de media en informatiebronnen die u in de afgelopen 12 maanden heeft gebruikt om u te informeren over wat er zoal speelt in uw gemeente.*

Welke van deze is uw belangrijkste informatiebron als het gaat om politieke onderwerpen in uw gemeente?

Statements in row <Statement, based on B02 to B06, repeat and insert every statement which B02/B03/B04/B05/B06 =1 >

Base: B02 to B06 is yes for at least 1 statement, for each statement

C01 [S per statement]: *Hieronder ziet u de voor u meest belangrijke media/informatiebron omtrent politieke onderwerpen in uw gemeente.*

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Hierbij geldt uw mening over de titel in zijn geheel, onafhankelijk van het medium waarop u de titel gebruikt.

<Show answer from C00 >

In rows [randomize statements]:

1. Is onafhankelijk
2. Is kritisch
3. Vertegenwoordigt meerdere standpunten
4. Biedt volledige informatie
5. Biedt verdieping en commentaar over wat er speelt
6. Biedt informatie waar ik op kan vertrouwen

In colums:

1. Helemaal mee eens
2. Grotendeels mee eens
3. Enigszins mee eens
4. Enigszins oneens
5. Helemaal oneens
6. Weet niet/wil niet zeggen

Base: all respondents

C02 [S]: Alles bij elkaar genomen, vindt u dat u op dit moment **volledig** geïnformeerd wordt over de **(politieke) actualiteiten in uw gemeente?**

1. Ik word volledig geïnformeerd
2. Ik word grotendeels geïnformeerd
3. Ik word deels geïnformeerd
4. Ik word nauwelijks geïnformeerd
5. Ik word helemaal niet geïnformeerd
6. Weet niet / geen mening

Base: C02 = 3, 4, 5

C03 [S]: U geeft aan dat u onvolledig geïnformeerd wordt over de (politieke) actualiteiten die er zoal spelen in uw gemeente. Kunt u uw antwoord toelichten? Wat mist u zoal?

1. [OPEN] [make text box a bit bigger]
2. Weet niet/wil niet zeggen [s]

Base: all respondents

C04 [S]: In hoeverre vindt u dat u er voldoende **betrouwbare** en **onafhankelijke** bronnen zijn over belangrijke **(politieke) actualiteiten in uw gemeente?**

1. Er zijn ruim voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen
2. Er zijn voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen
3. Er zijn onvoldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen
4. Weet niet / geen mening

Base: all respondents

C05 [S]: Wilt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken.

[Statements, in rows]

1. *'Als ik denk aan online nieuws over mijn gemeente, maak ik me zorgen over wat er echt en wat er nep is op internet.'*
2. *'Als ik denk aan online nieuws over mijn gemeente, ben ik goed in staat om echt nieuws van nepnieuws te onderscheiden'*

[Answers, in rows]

1. Sterk mee eens
2. Eerder mee eens
3. Niet mee eens en niet mee oneens
4. Eerder mee oneens
5. Sterk mee oneens

6. Niet van toepassing

Base: C05_2 is 1,2 or 3 for statement

C05a [M]: Hoe herkent u foutief of nepnieuws over uw gemeente op het internet?

Meerdere antwoorden mogelijk

1. Ik kijk naar de afzender van het nieuws (door wie is het nieuws gebracht)
2. Ik kijk naar de intentie van het nieuws (met welk doel is het nieuws gebracht)
3. Ik kijk naar de wijze waarop het nieuws is gebracht (bijvoorbeeld op website van onafhankelijk nieuwsmedium of via sociale media)
4. Ik kijk welke bronnen zijn gebruikt voor het nieuws
5. Ik kijk of andere media en informatiebronnen hetzelfde nieuws ook brengen
6. Anders, namelijk [open]
7. Weet niet [S]

Base: all respondents

C06 [S]: U kunt nu in de meeste gemeentes berichtgeving over de gemeente ontvangen via een plaatselijke radio- en/of televisiezender. Vaak hebben deze omroepen ook een website en socialemediakanalen. Stel dat u zou moeten kiezen, via welk kanaal zou u dan het liefst willen worden geïnformeerd over actualiteiten in uw gemeente?

1. Voorkeur voor radio
2. Voorkeur voor televisie
3. Voorkeur voor online (website / sociale media)
4. Ik heb geen voorkeur
5. Niet van toepassing

Base: IF C06=1 OR 2

C06a[S]

En als de plaatselijke omroep alleen nog online informatie zou verspreiden, zou u hier dan gebruik van maken om op de hoogte te blijven van wat er zoals speelt in uw gemeente?

1. Ja, zeker wel
2. Ja, misschien wel
3. Nee, zeker niet
4. Weet nog niet

D Gemeenteraadsverkiezingen

Base: Age 18+ AND get_gemnr IS NOT 363 OR 370 OR 398 OR 416 OR 439 OR 457 OR 501 OR 530 OR 614 OR 757 OR 824 OR 856 OR 865 OR 1685 OR 1979

DISPLAY: Dan willen wij u tot slot nog enkele vragen stellen over de gemeenteraadsverkiezingen die er aan komen op 14, 15 en 16 maart.

Base: Age 18+ AND get_gemnr IS NOT 363 OR 370 OR 398 OR 416 OR 439 OR 457 OR 501 OR 530 OR 614 OR 757 OR 824 OR 856 OR 865 OR 1685 OR 1979

D01 [S]: Hoe groot is de kans dat u gaat stemmen bij de komende gemeenteraadsverkiezingen op 14, 15 en 16 maart 2022?

1. Zeker wel
2. Waarschijnlijk wel
3. Waarschijnlijk niet
4. Zeker niet
5. Weet ik niet

6. Zeg ik liever niet

Base: All respondents 18 years and older

D02 [S]: Tijdens de aanloop naar verkiezingen, zoals nu de gemeenteraadsverkiezingen, kan het zijn dat men meer dan op andere momenten de actualiteiten over wat er zoal speelt in de gemeente in de gaten houdt.

Hoe zou u uw eigen gebruik van de plaatselijke media beschrijven met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen?

1. Ik volg de actualiteiten over wat er speelt in mijn gemeente op dit moment meer dan normaal
2. Ik volg de actualiteiten over wat er speelt in mijn gemeente op dit moment evenveel als normaal
3. Ik volg de actualiteiten over wat er speelt in mijn gemeente op dit moment minder dan normaal

Base: all respondents of 18 years and older

D03 [M, max 3 answers]: Wat zijn voor u de belangrijkste bronnen voor nieuws en informatie over de gemeenteraadsverkiezingen?

U kunt maximaal 3 antwoorden kiezen

Randomize statement 1-93

<insert all statements for which B02/B03/B04/B05/B06/B07 =1 >

90. Vrienden / familie / buurtgenoten / collega's
91. Informatie van partijen (flyers, reclame, bezoek politici etc.)
92. Een online stemhulp (b.v. stemwijzer, kieskompas etc)
93. Website van gemeente / website van partijen
94. Nog een andere bron [F]
95. Ik heb geen belangstelling voor nieuws en informatie over de gemeenteraadsverkiezingen [S]
[F]

Base: IF D03 IS NOT 95 and rp >= 18 years

D04 [M, max 3 answers]: Voor welke onderwerpen houdt u de media in de gaten als het gaat om de gemeenteraadsverkiezingen?

Maximaal 3 antwoorden mogelijk

Rows, randomize statements but group 1-10 and 11-15:

1. Politiek, bestuur en financiën (b.v. gemeentelijke besluitvorming en belastingen)
2. Natuur en milieu (b.v. groenvoorziening, vervuiling, duurzaamheidsinitiatieven)
3. Economie (denk aan het aanbod van winkels, horeca en toerisme)
4. Zorg en welzijn (b.v. informatie over het coronavirus, maar ook medische voorzieningen, thuiszorg, jeugdzorg en opvang)
5. Veiligheid en justitie (denk aan criminaliteit, drugsbeleid en prostitutie)
6. Bouw, infrastructuur en verkeer (denk aan ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen, wegen, openbaar vervoer en parkeergelegenheid)
7. Inspraak en democratie (denk aan informatiebijeenkomsten, burgerinitiatieven)
8. Onderwijs
9. Werkgelegenheid
10. Minderheden en integratie
11. Aanwezigheid van diensten (b.v. loodgieters, elektriciens, coaches)
12. Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd (denk aan bioscopen, horeca maar ook aan recreatiemogelijkheden zoals evenementen en wandelmogelijkheden)
13. Verenigingsleven (denk aan buurtcentra, zang- of muziekgroepen etc)
14. Sportaanbod en/of uitslagen
15. Familieberichten (b.v. overlijdensberichten, geboortes, huwelijken)
16. Ander nieuws [F]

Base: All respondents 18 years and older

D05 [S]: In hoeverre vindt u dat er voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie over de gemeenteraadsverkiezingen te vinden is?

1. Er is ruim voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie over de gemeenteraadsverkiezingen
2. Er is voldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie
3. Er is onvoldoende onafhankelijke en betrouwbare informatie
4. Weet niet / geen mening

Base: all respondents

DISPLAY: U bent bijna aan het eind van de vragenlijst, wij willen u nog enkele vragen stellen over uw woonsituatie.

Base: heeft koopwoning [samplekenmerk -> typewoning=1]

A04a [S]: In welke prijsklasse valt uw huidige woning ongeveer?

Het gaat om de huidige marktwaarde

1. Minder dan € 200.000
2. € 200.001 – € 400.000
3. € 400.001 – € 600.000
4. € 600.001 – € 800.000
5. € 700.001 – € 800.000
6. Weet niet/wil niet zeggen

Base: heeft huurwoning [samplekenmerk-> typewoning=2]

A04b [S]: Hoeveel wordt er per maand aan huur (exclusief gas en elektriciteit) betaald voor uw huidige woning?

1. Minder dan € 500
2. € 500 – € 750
3. € 751 – € 1.000
4. € 1.001 – € 1.250
5. €1.251– € 1.500
6. Meer dan € 1.500
7. Weet niet/wil niet zeggen

Base: all respondents

D06[S]

Heeft u een sticker op de brievenbus voor het wel of niet niet ontvangen van ongeadresseerd drukwerk en huis-aan-huisbladen?

1. Geen sticker
2. NEE/NEE sticker: geen ongeadresseerd drukwerk en geen huis-aan-huisbladen
3. NEE/JA sticker: geen ongeadresseerd drukwerk, wel huis-aan-huisbladen
4. JA/JA sticker: wel ongeadresseerd drukwerk, wel huis-aan-huisbladen
5. Weet niet

Base: all respondents

DISPLAY: Dit waren alle vragen. Hartelijk dank voor uw deelname.

Extra information (not for scripting)

Graag koppelen aan data (en anders vragen):

- *Koopwoning of huurwoning*
- *Huishoudgrootte*
- *Aanwezigheid / leeftijd kinderen, gezinssamenstelling*

Bijlage 6

Methode aanvullend mediabereiksonderzoek biculturele Nederlanders (Motivaction)

Aanvullend op het hoofdonderzoek Lokale informatievoorziening GfK (zie bijlage 5 en 6) is er een aanvullend onderzoek onder Nederlanders met een migratieachtergrond uitgevoerd. Deze data worden benut om in hoofdstuk 9 ook een uitspraak over interesse in informatie over de gemeente en gebruik van lokale bronnen onder een representatieve groep Nederlanders met een bepaalde migratieachtergrond te kunnen doen.

Van survey onderzoek dat gebruik maakt van online panels weten we dat het deel Nederlanders dat een migratieachtergrond heeft onvoldoende is vertegenwoordigd. Onderzoeksbureaus geven doorgaans aan dat met name de 1e generatie Nederlanders met een migratieachtergrond en taalbarrière onvoldoende vertegenwoordigd zijn in online panels. Om deze reden hebben we voor dit deel van de bevolking een aanvullend onderzoek gedaan via het tweejaarlijkse multi-client onderzoek onder Nederlanders met een migratieachtergrond of bi-culturele achtergrond van Motivaction.

Het doel is inzicht verkrijgen in de mediaconsumptie van Nederlanders afkomstig uit Turkije, Marokko, Surinaamse en het Caribisch deel van het Koninkrijk (TMSC). Men behoort tot de doelgroep als tenminste één ouder in het betreffende land is geboren. Men behoort tot de tweede generatie als men zelf in Nederland is geboren. De onderzoeksdoelgroep bestaat zowel uit de eerste als de tweede generatie.

Het onderzoek is kwantitatief opgezet, waarbij Motivaction gekozen heeft voor een mixed-mode opzet. Dit wil zeggen dat circa één derde online is uitgevoerd en circa twee derde face-to-face. Hierbij is de selectie online en offline zo verdeeld dat over het geheel een representatieve steekproef ontstaat.

- Het onlinegedeelte van het onderzoek is uitgevoerd binnen het onderzoekspanel van Motivaction: het StemPunt.nu panel met ruim 70.000 panelleden, gespreid over heel Nederland (peildatum: januari 2022).
- Het is niet mogelijk om via online onderzoekspanels een representatieve steekproef te realiseren onder Nederlanders met een migratieachtergrond. Voor deze doelgroepen vindt een groot deel van het veldwerk daarom face-to-face plaats. Motivaction doet dit door middel van een quota steekproef.

Bij een quotasteekproef wordt op basis van CBS-data (gouden standaard) bepaald hoe de onderzoekspopulatie eruitziet naar leeftijd, opleiding, geslacht en regio. Deze gegevens worden vervolgens gebruikt om te bepalen hoe de steekproef dient te worden samengesteld om een goede afspiegeling te vormen van de onderzoeksdoelgroep. Bij het werven van respondenten worden de quota als uitgangspunt genomen.

- Met het face-to-face-veldwerk zijn zowel slecht-Nederlands-sprekenden als Nederlandssprekenden, jong en oud, vrouwen en mannen et cetera opgenomen in het onderzoek. Om dit te realiseren is gebruik gemaakt van verschillende wervingsmethodes: werving op straat, werving bij scholen, moskeeën, verenigingen, sportscholen, in het openbaar vervoer et cetera.
- Alle schriftelijke interviews zijn afgenomen door enquêteurs die de (moeder)taal van de respondent beheersen.
- Ter vergelijking is ook een groep respondenten zonder migratieachtergrond online ondervraagd
- Om het interviewer-effect zo klein mogelijk te houden, hebben de respondenten die daartoe in staat waren, zoveel mogelijk de vragenlijst zelf ingevuld. Dit is gedaan op een tablet zonder tussenkomst van de interviewer. Van de respondenten heeft circa 80% de vragenlijst zelf ingevuld.
- Het onderzoek is afgenomen in de periode van 19 februari 2022 tot 23 mei 2022.
- In totaal zijn 5 wegingen uitgevoerd op het databestand: voor elke etnische groep een weging. In elke weging zijn de volgende factoren meegenomen: leeftijd, geslacht en opleiding.

Waar in het onderzoek van GfK het gebruik van lokale informatiebronnen op titelniveau per gemeente wordt uitgevraagd, kon dit niet op dezelfde manier worden gedaan in dit aanvullende onderzoek. De vragen maken immers deel uit van een multi-client onderzoek en hebben een maximum aan omvang. Bovendien zijn de vragen naar gebruik alleen gesteld aan respondenten die tenminste enige interesse in nieuws uit de gemeente hadden.

De vragen die in opdracht van het Commissariaat in de vragenlijst mediabereiksonderzoek biculturele Nederlanders 2022 zijn opgenomen in de bijlage.

Bijlage 7

Vragenlijst mediabereiksonderzoek biculturele Nederlanders 2022

Vragenlijst:

1. In hoeverre ben je geïnteresseerd in actuele informatie over wat er zoal speelt in jouw gemeente?

- Helemaal niet geïnteresseerd
- Niet geïnteresseerd
- Enigszins geïnteresseerd
- wel geïnteresseerd
- zeer geïnteresseerd

<FITER alleen verder vragen als de respondent ten minste enigszins geïnteresseerd is>

2. Welke onderwerpen vind je meer dan gemiddeld interessant over je gemeente?

- Politiek, bestuur en financiën (bijv. gemeentelijke besluitvorming en belastingen)
- Natuur en milieu (groenvoorziening, vervuiling, duurzaamheidsinitiatieven)
- Economie (denk aan het aanbod van winkels, horeca en toerisme)
- Zorg en welzijn (bijvoorbeeld informatie over het coronavirus, maar ook medische voorzieningen, thuiszorg, jeugdzorg en opvang)
- Veiligheid en justitie (denk aan criminaliteit, drugsbeleid en prostitutie)
- Bouw, infrastructuur en verkeer (denk aan ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen, wegen, openbaar vervoer en parkeergelegenheid)
- Inspraak en democratie (denk aan informatiebijeenkomsten, burgerinitiatieven)
- Onderwijs
- Werkgelegenheid
- Minderheden en integratie
- Aanwezigheid van diensten (bijv. loodgieters, elektriciens, decorateurs)
- Kunst, cultuur, uitgaan en vrije tijd (denk aan bioscopen, horeca maar ook aan recreatiemogelijkheden zoals evenementen en wandelmogelijkheden)
- Verenigingsleven (denk aan buurtcentra, zang- of muziekgroepen etc)
- Sportaanbod en/of uitslagen
- Familieberichten (bijv. overlijdensberichten, geboortes, huwelijken)
- Ander nieuws, namelijk <open>
- Geen van deze

3. Hoe vaak gebruik je de volgende bronnen voor informatie over wat er speelt in jouw gemeente of regio?

- Plaatselijke televisiezender over je gemeente of regio
- Plaatselijke radiozender over je gemeente of regio
- Papieren krant over je gemeente of regio waar je een abonnement op hebt of die je koopt
- Papieren krant over je gemeente of regio die je gratis in de brievenbus krijgt
- Nieuwswebsites of apps over je gemeente of regio (dit kan ook van een tvzender of krant zijn)
- Sociale media kanalen over je gemeente of regio (bijvoorbeeld. Facebook, Instagram, YouTube etc.)
- Online forums of discussiegroepen over je gemeente of regio (bijvoorbeeld groepen op WhatsApp, Facebook etc.)
- Persoonlijke gesprekken (dit kan ook een online gesprek zijn) met burens, vrienden en/of familie
- Informatie vanuit de gemeente via bijvoorbeeld de eigen website, folders, brieven, bijeenkomsten en dergelijke
- Anders, namelijk: [open]....

Antwoordmogelijkheden per informatiebron:

- (Vrijwel) dagelijks
- Enkele dagen per week
- Ongeveer een keer per week
- Een of enkele keren per maand
- Minder vaak dan eens per maand
- Nooit

4. Stel je bent op zoek naar informatie over wat er speelt met betrekking tot de politiek in jouw gemeente. Denk bijvoorbeeld aan besluiten over milieu, gezondheidszorg, veiligheid, onderwijs, wegen, werkgelegenheid. En denk ook aan informatie rondom gemeenteraadsverkiezingen. Weet je dan waar je deze informatie kan vinden?

- Ja, het is voor mij duidelijk waar ik deze informatie kan vinden
- Ja, het is meestal duidelijk waar ik deze informatie kan vinden
- Nee, het is niet echt duidelijk waar ik deze informatie kan vinden

5. In hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen over plaatselijke media die zich specifiek richten op je gemeente of regio?

Stellingen random voorleggen

- De informatie en het nieuws van deze media sluit goed aan bij mijn informatiebehoefte
 - Plaatselijke media laten voldoende onderwerpen aan bod komen die aansluiten bij mijn biculturele leefwereld
 - Plaatselijke media brengen nieuws en informatie vanuit verschillende standpunten (bijvoorbeeld ook standpunten waarin jij je herkent)
 - Ik word volledig geïnformeerd over de politiek in mijn gemeente door de plaatselijke media
 - Er zijn voldoende betrouwbare en onafhankelijke bronnen over de politiek in mijn gemeente
-
- Zeer oneens
 - Oneens
 - Niet eens, niet oneens
 - Eens
 - Zeer eens
 - Weet niet/geen mening

Bijlage 8

Literatuur

- Bakker, P. & Kik, Q. (2018). Op het tweede gezicht... Regionale en lokale media en journalistiek, 2000 – 2017. Den Haag
- Bakker, P. & Kan, M. (2022). De 'nieuwswoestijn', geen weerwoord in NHD, dan maar hier... Geraadpleegd via [De 'nieuwswoestijn', geen weerwoord in NHD, dan maar hier... - De Orkaan](#)
- Betzel, M., Van der Burg, M., Lauf, E., Sierhuis, R. & Vosselman Bosch, J. (2013). Mediamonitor 2012-2013. Hilversum: Commissariaat voor de Media
- Broersma, M. (2009). Betrokken en gericht: Regionale journalistiek in de toekomst. In W. Joustra, & S. van der Meulen (Eds.), Tegen trend en stroom in: De journalistieke loopbaan van Rimmer Mulder (pp. 13 - 22). Friese Pers Boekerij
- Broersma, M., Jansen, S., Groenewold, X., van de Wetering, L. & Swart, J. (2021). Lokale journalistiek niet rendabel? Laten we het dan anders organiseren. Geraadpleegd via [Lokale journalistiek niet rendabel? Laten we het dan anders organiseren - Leeuwarder Courant \(lc.nl\)](#)
- CBS (2021). Talen en dialecten in Nederland. Geraadpleegd via [2. Methode en resultaten \(cbs.nl\)](#)
- CBS (2022). Hoeveel mensen met een migratieachtergrond wonen in Nederland? Geraadpleegd via [Hoeveel mensen met een migratieachtergrond wonen in Nederland? \(cbs.nl\)](#)
- De Jong, J.C. & Koetsenruijter, A.W.M. (2017). Het versterken van lokale nieuwsmedia: naar een Projectfonds Leidse Journalistiek. Universiteit Leiden
- De Jong, J.C. & Koetsenruijter, A.W.M. (2019). Regionale en lokale journalistiek in Zuid-Holland. Universiteit Leiden
- Dienst Publiek en Communicatie (2021). Handreiking voor inclusief communicatieonderzoek. Geraadpleegd via [Handreiking voor inclusief communicatieonderzoek | Publicatie | CommunicatieRijk](#)
- Engbersen, G.B.M., Bovens, M.A.P., Bokhorst, A.M. & Jennissen, R.P.W. (2020). Samenleven in verscheidenheid. Beleid voor de migratiesamenleving. Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
- Hendriks Vettehen, P., Need, Y., Renckstorf, K., Van Snippenburg, L., & De Vos, B. (1995). Media use in the Netherlands 1994: Documentation of a national survey. Nijmegen: ITS
- Hollander, E.H., Vergeer, M., & Verschuren, P. (1993) Het publiek van lokale en regionale media. In Massakommunicatie 21, (pp. 22-45)
- Journalismlab. Lokaal online nieuws in Nederland. De opmars van de hyperlocal, gebrekkige participatie. Geraadpleegd via [Lokaal online nieuws in Nederland – De opmars van de hyperlocal, gebrekkige participatie \(journalismlab.nl\)](#)
- Kik, Q. & Landman, L. (2013). Nieuwsvoorziening in de regio. Den Haag: Het Stimuleringsfonds voor de Pers
- Kik, Q. & Landman, L. (2013). Wie waakt er in de regio? Inhoudsanalyse van lokaal georiënteerde nieuwsmedia in 80 Nederlandse gemeenten (2013). In Q. Kik & L. Landman (Eds.), Nieuwsvoorziening in de regio (pp. 29-60). Den Haag: Het Stimuleringsfonds voor de Pers
- Kik, Q., Medendorp, M. & Ruigrok, N. (2019). Pas op! Breekbaar. Een onderzoek naar het nieuwsecosysteem in de grootste steden van Nederland. Den Haag: Stimuleringsfonds voor de Journalistiek
- Lauf, E. & Scholtens, J. (2019). Reuters Institute Digital News Report Nederland 2019. In Mediamonitor 2019 (pp. 28-74). Hilversum: Commissariaat voor de Media
- Lauf, E. & Brennecke, S. (2021). Reuters Institute Digital News Report Nederland 2021. In Mediamonitor 2019 (pp. 28-74). Hilversum: Commissariaat voor de Media

Lauf, E. & Scholtens, J. (2022). Reuters Institute Digital News Report Nederland 2022. Hilversum: Commissariaat voor de Media

Mediahuis (2017). Voorgenomen verkoop TMG huis-aan-huisbladen aan BDUMedia. Geraadpleegd via [Voorgenomen verkoop TMG huis-aan-huisbladen aan BDUMedia \(mediahuis.nl\)](#)

Motivaction (2020). Biculturele Nederlanders kijken steeds minder Nederlandse televisie. Geraadpleegd via [Biculturele Nederlanders kijken steeds minder Nederlandse televisie | Motivaction International](#)

Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S. & Kleis Nielsen, R. (2020). Reuters Institute Digital News Report 2020. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism

Nobo (2020). Toplijsten 2020. Geraadpleegd via [Toplijsten NOBO 2020 – VINEX](#)

NRC (2021). NDC zoekt koper voor veertig lokale bladen. Geraadpleegd via [NDC zoekt koper voor veertig lokale bladen - NRC](#)

NRC (2022). Nieuwswoestijnen? Zo bekaaid komt de regio er in de pers niet van af. Geraadpleegd via [Opinie | 'Nieuwswoestijnen'? Zo bekaaid komt de regio er in de pers niet van af - NRC](#)

NVJ. Code voor de journalistiek. Geraadpleegd via [Code voor de journalistiek | Nederlandse Vereniging van Journalisten \(nvj.nl\)](#)

Pasveer, L. (2018). Staat van onafhankelijke onderzoeksjournalistiek in Nederland: Deel IV. Geraadpleegd via [Staat van onafhankelijke onderzoeksjournalistiek in Nederland: Deel IV / Villamedia](#)

Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor Cultuur (2020). Lokale Media: niet te missen. Den Haag

Rutten, P., van den Berg, B., Vermaas, K., Holland, Chr., van Eijk, N. & de Nijs, J. (2009). Streekomroepen in Nederland. Rapport in opdracht van het ministerie van OCW. Utrecht: Dialogic

Strömbäck, J., Djerf-Pierre, M. & Shehata, A. (2013). The Dynamics of Political Interest and News Media Consumption: A Longitudinal Perspective. *International Journal of Public Opinion Research*, pp. 414-435

Swart, J., Peters, Chr. & Broersma, M. (2017). The ongoing relevance of local journalism and public broadcasters: Motivations for news repertoires in the Netherlands. *Journal of Audience & Reception Studies*. pp. 268-282

Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst Pers (2009). De volgende editie. Adviesrapport. Geraadpleegd via [Brinkman_e-readers.pdf \(twinklemagazine.nl\)](#)

Van den Broek, A. & Keuzenkamp, S. (2008). Het dagelijks leven van allochtone stedelingen. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Van Laar, S. & Pieterse, D. (2014). Olon onderzoek lokale media landelijk. dvj insights. Geraadpleegd via [Olon onderzoek lokale media landelijk. 2 april 2014 Sandra van Laar en Dirk Pieterse - PDF Gratis download \(docplayer.nl\)](#)

Villamedia (2022). 'Nieuwswoestijnen zijn een fata morgana'. Geraadpleegd via ['Nieuwswoestijnen zijn een fata morgana' / Villamedia](#)

Wallez, Ph. (2017). Local and regional information in the age of electronic media: A comparative study. Ph.D thesis. Marseille: Aix-Marseille Université

Westerik, H. (2001). De verklaring van het gebruik van lokale media. Ph.D. thesis. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen

Colofon

De staat van de lokale nieuws- en informatievoorziening is een uitgave van het Commissariaat voor de Media.

Redactie

Edmund Lauf
Swantje Brennecke

Jaar van uitgave

2022

Vormgeving

de Toekomst - design | online | print | sign

Commissariaat voor de Media

Hoge Naarderweg 78, 1217 AH Hilversum
Postbus 1426, 1200 BK Hilversum
T 035 773 77 00

[cvdm@cvdm.nl](mailto:cvd@cvdm.nl)
www.cvd@cvdm.nl

www.mediamonitor.nl